

DVHOVNO ŽIVLJENJE

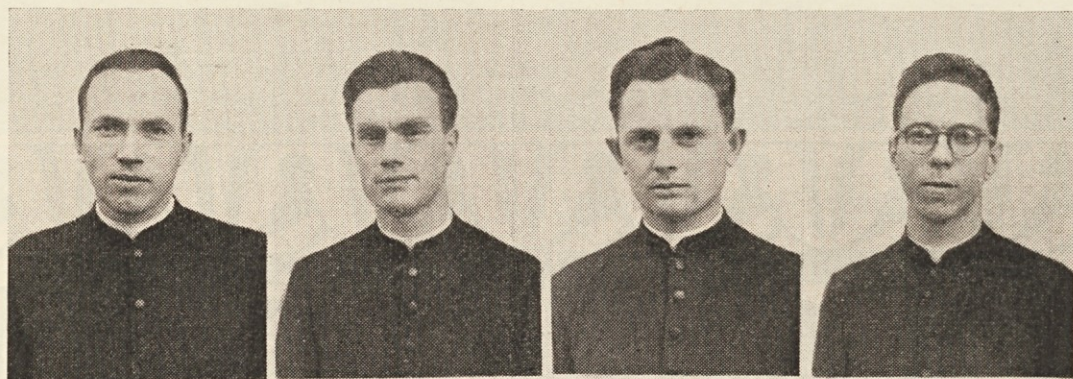
S TO ŠTEVILKO ZAČENJA „DUHOVNO ŽIVLJENJE“ SVOJ DVAJSETI LETNIK. IZ SKROMNEGA IZSELJENIŠKEGA LI. STIČA JE ZRASTEL MESEČNIK, KI GA NI TREBA BITI SRAM V DRUŽBI BOGATEJŠIH SOVRSTNIKOV VEČJIH NARODOV. VELIKO DELO JE OPRAVIL LIST V TEH LETIH, POMAGAL JE OHRANITI SLOVENSKIM NASELJENCEM V ARGENTINI VERO IN POŠTENO MISELNOST SLOVENSKEGA ČLOVEKA. NAJ LUČ SVETEGA DUHA VODI UREDNIKE IN SOTRUDNIKE, BOŽJI BLAGOSLOV NAJ SE RAZLIJE NAD NJE IN NAD VSE NARČNIKE IN ČITATELJE, DA JIM BO LIST ŠE V BODOČE PRINAŠAL, OHRANJAL IN KREPIL DUHOVNO ŽIVLJENJE

XX. LETO ŠKOF GREGORIJ ROŽMAN JANUAR

LA VIDA ESPIRITVAL

POZDRAVLJENI, PREVZVIŠENI!

POZDRAVLJENI, NOVOMAŠNIKI!

LA VIRGENCITA

I. EL MILAGRO

Por los años de 1630 un portugués que vivía en Córdoba, quiso levantar una Capilla en honor de la Virgen María.

Escribió a un amigo suyo del Brasil que le enviara una imagen.

En un cajón el amigo le envió no una, sino dos estatuas.

Llegadas en Buenos Aires, las cargaron en una carreta de las muchaz que en caravana, hacían el viaje a través de la pampa, yendo por Córdoba hasta Tucumán.

Al tercer día la tropa de carretas llegó al Río de Luján, vadeándolo por el paso del "Arbol solo", llamado después "paso de la Virgen". Quedaba muy cerca de la estancia del paraje, cuya casa era ocupada por su dueño, don Rosendo de Oramas.

Con la aurora del siguiente día, se hicieron todos los preparativos para proseguir viaje; pero un hecho extraordinario preocupó a los troperos. Los bueyes no se movían: ni con picanas... ni con gritos... Alijieran la carga bajándola, y los animales comienzan a caminar. Pero, al subir de nuevo los bultos, de nuevo los bueyes se inmobilizan como si fueran de piedra.

Varias veces se repite esta extraña escena, hasta que uno de los viajeros, inspirado dice: "Hágase la prueba con el cajón que contiene la estatua de la Virgen". Así lo hicieron y maravillados comprobaron que Ella era la que quería quedarse, pues cuando la cargaban en la carreta, los animales no se movían y cuando la dejaban en el suelo, los bueyes caminaban tranquilos como si se los hubiera librado de una carga pesadísima.

Abren entonces todos el cajón, y los ojos llorosos de aquellos viajeros contemplan, por primera vez, en la soledad de la pampa, la imagen querida de la Pura y Limpia Concepción del Río Luján.

Antes de proseguir viaje, llevan la imagen a la casa de don Rosendo en solemne procesión y la entronizan en una de sus habitaciones. Así... en 1630, la Virgen de Luján hizo su primer milagro; con ella se realizó la primera procesión y allí tuvo su primera Capilla.

II. UN POCO DE HISTORIA

La Virgen tuvo como su primer sacristán; un esclavo africano que ha pasado a la historia con el nombre de "el negrito Manuel". Había venido con la expedición y no quiso irse con ella a Córdoba, sino quedarse con la Virgen. Durante muchos años, él fué el celoso custodio, el gran propagandista y el ejemplar devoto de la Virgen morena como él: la Virgen de Luján.

Algún tiempo después, el cristiano dueño de la estancia, levanta una ermita de paja y barro donde fué venerada cada día con mayor fervor, hasta el año 1670.

Después de 1670, doña Ana de Mattos,

gran devota de Virgen, notó que al morir don Rosendo, la ermita era descuidada; se lleva la imagen a su casa, pero con gran admiración de todos a la mañana siguiente, la Virgen había vuelto a su primer altar. Así lo hizo varias veces, hasta que el Sr. Obispo de Buenos Aires, Monseñor Mancha y Velazco con el Sr. Gobernador don Martínez Salazar, con gran solemnidad, trasladan la imagen hasta la estancia de Doña Ana de Mattos. Esta cristiana señora, con el primer capellán Pbro. Pedro de Montalbo, levantan en este lugar el primer Santuario, terminándolo el año 1685.

Después de cincuenta años, Monseñor Arregui, en acción de gracias comienza a levantar un nuevo Santuario. A pesar de sus muchos afanes, no logró terminarlo. Pudo lograrlo, el empeño entusiasta de don Juan Lezica y Torrezuri, quien abrió los cimientos el año 1754. inaugurándose con solemnidad extraordinaria el Santuario, el día 7 de Diciembre de 1763. (Seguirá)

V dvajseti letnik

Letos stopa naše „Duhovno življenje“ v svoje dvajseto leto. Dasi 20 let v življenju ljudi ni doba, ki bi jo bilo treba posebej proslavljati, vendar v primeru DŽ zelo mnogo pomeni.

Sam Bog ve, koliko dobrega nauka je naš list v teh 20 letih zasadi v srca naših izseljencev, zlasti v zadnjih letih, ko je moral čistiti pojme in braniti resnico, četudi je vsi niso hoteli sprejeti!

Lepo zgodovino ima DŽ za seboj. Kakšna bo njegova bodočnost, ne vemo. V božjih rokah je. Ali eno je gotovo: DŽ zavisi tudi od nas, zlasti če hočemo, da ostane osrednji verski list vseh slovenskih izseljencev.

Vzdrževati list na višini, pa v današnjih negotovih gospodarskih časih zahteva žrtev. Dve leti smo vztrajali pri naročnini 40 \$ za Argentino. Letos tega ne bi mogli. Pri našnjem obsegu strani bi morali postaviti ceno 60 \$. Vemo, da bi se marsikomu ta številka zdela previsoka. Odločili smo se za sledečo rešitev: „Duhovno življenje“ in „Katoliški misijoni“ se ločita, kot sta že bila ločena v začetku v Argentini. Kdor hoče imeti oba lista, bo plačal nekoliko večjo naročnino. Kdor pa te vsote ne bo zmožgal, naj ostane zvest vsaj „Duhovnemu življenju“.

V bodoče bo DŽ nudilo 52 strani za ceno 45 \$ letno (polletno 25 \$). Da smo za 5 \$ naročnino zvišali, je razumljivo zaradi povišanja stroškov in negotove bodočnosti, ki skriva v sebi morda težke gospodarske pretrese in katerim se da izogniti le z urejenimi financami. Naročnina za USA znaša 5 dolarjev, za Kanado 6 dolarjev.

Upamo, da bodo naročniki naše stalšče razumeli in nas velikodušno podprli v naših stremljenjih, da bo jubilejni letnik DŽ kljub težkim časom zares zadovoljil vse, ki ga bodo brali in drugim priporočali.

Konzorcij „Duhovnega življenja“

DVANAJST NOVIH APOSTOLOV

V začetku novega leta 1952 bo sam naš ljubljeni nadpastir, prevzvišeni gospod ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman posvetil v duhovnike 11 svojih diakonov novomašnikov v eni izmed velikih cerkva Buenos Airesa. To bo izreden dogodek ne le za slovenske nase. ljence v Argentini, ki bodo imeli spet enkrat Prevzvišenega v sredi, in to kar z 11 novomašniki; ampak za ves slovenski narod sploh. Obenem s sliko Prevzvišenega in novomašnikov prinašamo tudi kratek opis njihove dosedanje življenjske poti.

Odločno sem pritisnil na gumb električnega zvonca. Skozi mrežasto vrtno ograjo sem opazoval podolgasto poslopje in bujni vrt pred njim. Tu torej živi slovensko semenišče!

Prihitel je zastaven bogoslovec in me povabil noter. Pri gospodu vodji sem dobil takoj dovoljenje za svojo namero.

Rad bi spoznal letošnje novomašnike, pa sem jih poiskal. Nekaj sem jih dobil v sobah pri knjigah, nekaj se jih je na vrtu učilo, dva sta pravkar z lesenim kelihom in papirnato hostijo „maševala“. V notes sem si zapisal sledeče skromne podatke, kolikor sem pač v naglici mogel. (Kasneje sem liste uredil po abecedi, da bo vse v redu in prav.)

JULIJ ČUK je prvi. Prijazen, tih, zadržan gospod. Povedal sem mu, da bi za „Duhovno življenje“ rad nekaj podatkov, pa mi je prav rad postregel z njimi. Po rodu je Notranjec, doma iz Rovt pri Logatcu. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, maturiral je pa v italijanskem begunskem taborišču v Serviglianu. Leta 1945 je namreč prišel kot begunec v Italijo in leto taboriščnega življenja prebil največ v taboriščih Servigliano in Senigallia. Teološke študije je začel leta 1946 na ljubljanski teološki fakulteti v Briksnu, potem pa delil usodo semenišča do končne postaje v Adroguéju.

TONE DEJAK je naredil vtis preprostega, dobrodušnega človeka. Vedel je, čemu sitnarim, pa mi je kar sam jel pripovedovati: „Ribničan sem, doma iz majhne vasice Zapuž. Rodil sem se 8. maja 1926. Po dovršenih razredih ljudske šole, potrebnih za sprejem v gimnazijo, so me mati dali študirati v škofove zavode. Zvest sem jim ostal — zavodom namreč — tudi v Ljubljani kot gojenec Baragovega semenišča, dokler nisem leta 1945 moral z drugimi vred v begunstvo. V Serviglianu sem dokončal še zadnje leto gimnazije in maturo ter vstopil l. 1946 v Briksnu v bogoslovje. Nadalnja leta so Vam pa bržčas znana, kajne?“ — „Znana, znana. Bog plačaj za podatke!“

VINKO FLEK pač ne more skriti s svojim zamišljenim pogledom, da je iz Bele krajine doma. Dodobra sva se pogovorila, pa je tudi njegova življenjska zgodba taka, da bi bila pisatelju prav dobrodošla snov za roman. Tako nekako je pravil: „Rojen sem bil 6. julija

1924 v Črnomlju v Beli krajini. Ljudsko šolo sem dovršil v Črnomlju in nato odšel na sred. šolo v Novo mesto. Leta 1943 sem moral prekiniti študije in v septembru zapustil slovensko legijo dom in bežal proti Trstu. Med potjo so nas prestregli partizani. Ko sem jim ušel, sem se skrivaj vrnil domov in se po nekaj tednih moral predati partizanom. Ob nemški ofenzivi sem ušel in z domobranci prispel v Ljubljano. Istega leta sem vstopil k domobrancem. Leta 1945 sem zapustil Slovenijo preko Ljubelja. 30. maja sem bil vrnjen z domobranci preko Pliberka v Titovino. Srečno sem ušel in služil tri mesece pri nekem kmetu za hlapca. Ko sem v septembru zvedel za taborišče Lienz-Peggez, sem odšel tja in končal leta 1946 gimnazijo. Še istega leta sem odšel preko avstrijsko-italijanske meje v Italijo in vstopil v bogoslovje v Briksnu.“

Tihi in skromni **TONE GOSAR** je Ljubljančan. Rojen je bil 20. septembra 1925 v Trnovem v Ljubljani. Po štirih letih ljudske šole na „Grabnu“ je vstopil na klasično gimnazijo v Ljubljani. Leta 1944 je maturiral. Zaradi razmer je moral čakati z vstopom v bogoslovje. Maja 1945 je moral bežati preko Ljubelja v Celovec in od tam v Italijo v Monigo. Po treh tednih je 6. junija 1945 vstopil v Praglji v bogoslovje. Študiral je potem v Briksnu, nekaj časa v Rimu in v Španiji. Pot v Argentino in nadaljna leta so pa itak znana.

Tudi **JOŽE HORN** je veder in vesel človek, je prav za prav Ljubljančan, dasi je bil rojen v Litiji. 20. decembra bo dopolnil 26 let. Osobno šolo je obiskoval v Nevljah pri Kamniku, nato pa v šoli pri sv. Križu pri Ljubljani. Vpisal se je na IV. državno gimnazijo v Ljubljani in jo skoro dokončal na istem zavodu. Maturiral je v vojaškem taborišču v Eboliju leta 1946, kamor je prispel preko Primorske. Jeseni istega leta je vstopil v slovensko semenišče v Briksnu.

JOŽE KUNČIČ naredi na človeka vtis Kraševca: tih, resen človek, pa tudi vesel, če treba, zlasti pa človek volje. Rojen je bil 23. februarja 1924 v Ilirski Bistrici. V osnovno in meščansko šolo je hodil v Trnovo. Jeseni leta 1938 je vstopil v malo semenišče na Reki. Po italijanskem razsulu je prestopil v Baragovo semenišče v Ljubljani. Maturiral je v Postojni junija 1947. Jeseni istega leta je vstopil v semenišče v Ljubljani, kjer je dokončal prvi letnik. Leta 1948 je bil sprejet v slovensko begunsko semenišče v Briksnu, od tukaj pa mu je življenje teklo kot ostalim bogoslovcem.

MILAN POVŠE je Novomeščan. Poteze na obrazu izražajo dobrega, veselega in zadovoljnega človeka. „Rojen sem bil v Trebnjem na Dolenjskem,“ mi je razkladal, „v gradu, kjer je preživel svetniški škof Friderik Baraga svojo mladost, iz družine z devetimi otroki.

Družina se je čez čas preselila v Novo mesto, kjer sem dovršil ljudsko šolo in štiri razrede gimnazije z malo maturo. Vstopil sem nato v Ljubljani na državno tehniško srednjo šolo (arhitek. gradbeni odsek). V zadnjem — četrtm — letniku sem odšel za 14 mesecev v internacijo v Gonarsu in Treviso ob italijanski okupaciji. Ob razsulu sem se vrnil in vstopil v domobranske vrste u Novem mestu. Čeb dve leti sem se umaknil z domobranci na Koroško. Od tam sem takoj odšel v Italijo in vstopil v 5. razred begunske gimnazije v Moniguter v 14 mesecih končal izpite čez 4 razrede višje gimnazije in končno završni izpit. Na jesen leta 1946 sem vstopil v bogoslovje v Briksnu. . . . — „Ali boste imeli kaj domačih ob sebi pri novi maši?“ — „Nobenega. Ko je pel moj brat Polde svojo novo mašo v novo. meški kapiteljski cerkvi, ni imel nobenega brata ob sebi; bili so v internaciji, eden pa že ubit. Tudi pri meni ni nobenega. Veste, na mesto brata Cvetkota, ki je hotel postati duhovnik, pa je Gospod njegovo željo okronal z mučeništvom nekje v Kočevskem Rogu leta 1945, bom jaz pel novo mašo!“ Zamišljena sva šla vsaksebi.

Benjamin letošnjih novomašnikov je zdrav, nasmejani **JOŽE PUŠ**. Rojen je bil na dan svojega patrona leta 1927 v št. Pavlu — št Vid pri Stični. Leta 1938 se je vpisal na škofijsko klasično gimnazijo, kjer je dovršil šest razredov. V jeseni leta 1944 je vstopil k domobrancem in bil v službi na Rakeku in v Cerknici in kočno na Dobrovi pri Ljubljani do umika na Koroško. Zadnja dva razreda je končal v begunskem taborišču Servigliano v Italiji. V slovensko semenišče v Briksnu je vstopil jeseni leta 1946.

Drugi zastopnik naše Primorske je **VEN. CELJ RIJAVEC**, resen, umirjen človek. „Rodel sem se,“ mi je pravil, „na Primorskem pri Gorici kot deseti otrok svojih starišev. Kmalu po prihodu Mussolinija na oblast so mnogi Slovenci zapustili Primorsko in odšli v Jugoslavijo ali kam drugam. Naša družina se je preselila v Kranj, a že po nekaj mesecih naprej preko Ljubljane, Zagreba, Beograda in Skoplja v rodovitno Kosovo. Tu — v srečjužne Srbije — sem končal ljudsko šolo ter gimnazijo. Ves čas sem bil gojenec škofij. skega zavoda, ki ga je postavil v Prizrenu svetniški škof dr. I. Fr. Gnidovec. Po razsulu Jugoslavije sem živel skupaj s stariši na Kosovem. Šest mesecev sem živel pod Titom. Zapustil sem Jugoslavijo 7. maja 1945. Pot me je peljala v Grčijo in od tam v Italijo, kjer sem 26. novembra 1946 vstopil v slovensko semenišče v Briksnu.“

Naslednji, ki sem ga povprašal po tem in onem je bil **BRANKO ROZMAN**, na prvi pogled precej tih in miren človek, v resnici pa menda precej živahen. Rojen je bil 31. marca l. 1925 v Boh. Bistrici. Po nekaj letih se je družina preselila v Ljubljano. V Spodnji Šiški je opravil osnovno šolo in se vpisal na škof.

klasično gimnazijo. Ne njej je nadaljeval študij, ko se je leta preselila v Ljubljano, in tudi končal na njej junija 1944 kot domobranec. Na zimo 1943 je namreč vstopil k domobrancem. Kot vojak je bival na postojankah na Pijavi gorici, v Višnji gori, Velikem Gabru in končno v Stični. Maja 1945 se je umaknil na Koroško, odkoder se je pomaknil z begunci proti severu v Judenburg. Jeseni 1946 je odšel proti Italiji v bogoslovje. Po srečnem prekoračenju meje je vstopil v slovensko semenišče v Briksnu.

TONE ŠKULJ, ljubezniv in zaupljiv značaj, je zadnji po abecedi. Tudi njegova življenjska pot je zanimivo pisana. Rojen je bil 2. marca 1924 v Zagorici (Videm Dobrepolje). Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju. Nekaj časa je obiskoval klasično potem pa l. drž. realno gimnazijo v Ljubljani. Osmi gimnazijski razred in maturo je dovršil kasneje v taborišču Servigliano. Leta 1942 je vstopil v vaške straže. Jeseni leta 1943 je bil zajet na Turjaku. V novembru istega leta se je po prihodu iz Kočevja pridružil domobranskim edinicam v Ljubljani, kjer je služil v raznih krajih do junija 1944. Od tega časa dalje je bil v formaciji Gorenjskega četniškega odreda do konca vojne na Gorenjskem. V maju 1945 je bil z drugim transportom iz Vetrinja vrnjen v Škofjo Loko, nato pa v št. Vid, odkoder je v juniju pobegnil. Do jeseni se je skrival v Ljubljani in po drugih krajih. Prve dni oktobra se mu je posrečilo skupaj z nekaterimi tovariši, ki so prihajali iz Italije v domovino, prekoračiti italijansko mejo, dospeti v Trst in se nato pridružiti slovenskim beguncem v Serviglianu. V slov. begunsko semenišče v Briksnu je vstopil jeseni leta 1946.

In dvanajsti? To je novomašnik č. g. **LE. GAN**, posvečen pred kakim mesecem. O njem je pisalo že lansko „DŽ“, ta številka pa na drugem mestu v besedi in sliki opisuje njegovo novo mašo.

* * *

Zamišljen sem se poslovil. Dvanajst ljudi, a kako različna pota. Ali ni pri tem ali onem, če ne pri vseh, kar očitno, da jih je Bog vodil skozi pretekla leta.

Nekje sem bral, da gorje narodu, kadar nima več pšenice in vina za presveto daritev. In seveda še bolj gorje narodu, ki nima več slite, uboga emigracija, ima toliko moči in svojih sinov za službo oltarju. Mi pa, pomil, zdravja v sebi, da da dvanajst novomašnikov hkrati. Ali nas nima Bog zares rad?

Bog daj, da bi tudi že klila v Sloveniji tista pšenica in zorelo ono grozdje, ki ga bodo nekoč (morda kmalu) letošnji novomašniki uporabljali pri sv. daritvi. N. N.

K slikam Prezvzišenega in novomašnikov na drugi strani ovitka: Zgoraj od leve na desno gg.: Čuk, Dejak, Flek, Gosar; levo od škofa: Horn in Kunčič; desno od škofa: Povše in Puš; spodaj: Rijavec, Rozman, Škulj in Legan.

PASTIRJEV GLAS

BOG Z NAMI

„Izgnani Evini otroci“ smo in se mučimo „v tej solzni dolini“, pa vendar nismo čisto pozabljeni in zapuščeni, očetovo oko čuva nad nami. Vrženi smo v tok sveta, ki drvi v pogubo, pa je vendar roka, ki se nam ponuja, da nas drži, kadar nas divji tok hoče potegniti vase. Popotniki smo skozi puščavo, v kateri se zgublamo na tisočerihih stezah, ki se prepletajo v nedogled, pa je nekdo, ki z nami hodi in se ob naši strani bori: MANUEL, BOG Z NAMI.

Prerok Izaija je nam povedal to ime, ko je kralju Ahazu oznanil božjo obljubo, da bo devica spočela in rodila Odrešenika, čigar ime bo: Bog med nami. Od tedaj, ko je deviška mati Marija položila božje Dete v jaslje, je resnično Bog z nami: Bog v človeški podobi. Bog z nami na vseh potih, na tistih, ki si jih sami izberemo, in na tistih, na katere nas vodi njegova roka in bi sami od sebe ne šli na nje. Pousod je On, Bog z nami. Tudi na pragu novega leta stoji poleg nas pripravljen, da stori z nami prvi korak v novo leto in bo z nami hodil usak dan in usako uro. S komur Bog hodi, ni izgnanec: kjer je Bog z nami, tam ni več le solzna dolina, tja sega že žarek iz raja.

Kako je Bog z nami? Na dva načina. V usakomur je Bog, ker je po svoji naravi **POVSOD PRIČUJOČ**. Ni kraja na širni zemlji, v katerem Bog ne bi bil. Kamorkoli se torej človek poda, pousod najde Boga. Pousod je Bog, eden po naravi, trojen po osebah. Tako je tudi Jezus, učlovečena druga božja oseba, pousod ob nas. To resnico je sv. Pavel razodenzalim Atencem najprej oznanil: „Bog ni daleč od nobenega izmed nas. Zakaj v niem živimo in se gibljemo in smo“ (Apd 17. 27-28). Kar obdani smo od Boga kakor od zraka, ki ga vdihavamo. S to prispodobno je apostol Pavel skušal svoje poslušalce prav nazorno poučiti, kako blizu nam je pousod pričujoči Bog.

Na drug način je Bog z nami v **POSVEČUJOČI MILOSTI**. Če smo v posvečujoči milosti, Bog ni samo pri nas, ampak je v nas, v nas prebiva, v nas živi, mi smo deležni njegovega življenja, postanemo nosilci njegove

luči, njegove ljubezni in radosti. S tem pa res prenehamo biti „izgnanci“ tavajoči v solzni dolini, nismo „ne več tujci in priseljenci, ampak domačini božji“ (Ef 2, 19), „deležni božje narave“ (2 Petr 1, 4). V posvečujoči milosti smo mladike na trti — Kristusu, iz njega rastemo, iz njega črpamo nadnaravne življenjske soke, da prinašamo obilo sadu in najde naša molitev uslišanje: „Če ostanete v meni in moje besede ostanejo v vas, prosite, karkoli hočete, in se vam bo zgodilo“ (Jan 15, 7).

Ta dvojni način božje pričujočnosti pri nas in v nas ni le pobožna domišljija, ampak je resnična stvarnost, ki jo moramo trdno verovati. Iz te vere moramo živeti, to se pravi, dejstvo, da je Bog z nami, mora vplivati na vse naše življenje in v nas živo vzdrževati zavest, da je Bog pri nas in pozna usako misel in željo, vidi usako naše dejanje.

Na uprašanje: Ali možje molijo, kadar so v nevarnosti? je nek ameriški list objavil odgovor vojnega pilota. „Večina moštva gotovo moli. Vsak bojevnik v mojem skvadronu zmoli kaj malega, preden odleti. Če bombe okrog nas pokajo, se pokrižam. Ko zopet varno pristanem, je prvo, da se s toplim vzdihljajem zahvalim Bogu. — Jaz sem se navadil, da gledam Kristusa kot svojega vojnega tovariša, mladega moža v uniformi. Pogosto se po dnevu z njim pogovarjam, ga uprašujem za navodila in prosim pomoči. In kadar sem v zraku in krogle bijejo v krila mojega letala in se mi smrt reži v obraz, tedaj zaprem oči za eno sekundo in se hipno dotaknem roke Kristusa, svojega tovariša, pa čutim topli stisk njegove roke, ki mi vzbuja zaupanje in daje varnost.“

■ Ni li ravnanje tega mladega pilota gola domišljija, lepa sicer, pa vendar prazna, sladko in pobožno varanje samega sebe? Ne, ni to. Da je Bog z nami, je dejstvo, resnica in stvarnost. Ne vidimo ga s telesnimi očmi, ne otipljemo ga z rokami kakor slepec svojega vodnika, a v veri ga spoznamo, v veri ga čutimo, in to ni nič manj resnično kakor pa spoznanje s pomočjo naših telesnih čutov. Bog je pri nas vedno in pousod, zato moremo usak čas z njim govoriti, nanj se obračati z uprašnji in prošnjami, kadar in kakor se nam poljubi. In Bog

ima nešteto načinov, kako se nam javi, kako nam odgovarja, kako nam da čutiti svojo bližino. Seveda, če je naša vera slabotna, polna dvomov in neživa, potem tudi verska resnica nima življenja v nas, ne vodi našega mišljenja in dela, ne soodloča v naši volji. Potem ostane tudi resnica, da je Bog z nami, neplodno seme v nas, ki ne škali in ne prinaša sadu. Če pa je naša vera živa, potem je tudi ta resnica za nas stvarnost, ki vpliva na vse življenje, potem se navadimo, kakor tisti ameriški pilot, da v veri gledamo Jezusa poleg sebe ko svojega božjega tovariša, še več, ko svojega božjega prijatelja, ki nikdar ne gre od naše strani, celo tedaj ne, kadar ga z grehom iz svoje duše izženemo.

Verujmo močno in živo v resnico, da je Bog z nami, in v tej veri skrbimo, da ohranimo Boga tudi v sebi s posvečujočo milostjo. Bodimo v tej veri zvesti, kjerkoli smo: ali med

živo vernimi ljudmi, ki nas s svojo vernostjo potegnejo za seboj, ali med mlačnimi, ki imajo le ime krščansko, mišljenje in način življenja pa poganski. Naša naloga je pousod enaka in ista: biti zvesti, tako zvesti, da še druge v svojem okolju vzdramimo k bolj živi in delujoči veri.

Mala čreda smo. Malo je Slovencev, nas v begunstvu še manj, zato mora biti naša vera in zvestoba močnejša. V božjih načrtih in pri božjih delih ne odloča število, ampak se tehta pristnost in moč vere, ki v življenje prehaja. Številčno nas je malo, a ne smemo biti maloverni. Mala čreda z močno vero bodimo v vsem svojem življenju, potem bomo sposobni in vredni, da Gospod izpolni nad nami obljubo: „Ne boj se, mala čreda, zakaj vaš Oče je sklenil, dati vam kraljestvo“ (Luk 12, 32).

Škof GREGORIJ ROŽMAN

MARIJA, KRALJICA SLOVENCEV, obvaruj nam vero in dom!

Prava vera je velik božji dar. Mnogim sicer ta stavek danes ne pove nič. Nekateri se mu posmihajo, še več pa je takih, ki se zanj ne zmenijo. Briga nje vera. Verni katoličani pa sodimo drugače. Za nas je prava vera, to je katoliška vera, velik božji dar. Že pred davnimi časi so naši slovenski pradedje sprejeli katoliško vero. To vero je nato slovenski narod ohranjal skozi stoletja. Ohranil jo je v protestantovskih zmedah v 16. stoletju in naprej do današnjega dne. Upajmo, da jo bo obvaroval tudi v bodoče.

Katoličani smo. Prejeli smo katoliško vero po svojih stariših, brez svojih zaslug. Če bi bili Srbi, bi bili najbrže pravoslavne vere; če Arabci, najbrže mohamedanske. Nikakor ne trdim, da je določena oblika vere kakor ne. kakšno narodno blago, pri tem narodu takšno pri drugem drugačno. Samo to hočem poudariti, da je naša velika sreča, da smo sinovi in hčere katoliškega slovenskega naroda.

Težko je priti do katoliške vere, če si se rodil v nekatoliški veri. Konvertiti nam to dokazujejo. Koliko so morali pretrpeti duševnih bojov, da so se mogli pririti do katoliške vere. Le nekaterim se to posreči. Velika večina nima te sreče. Mnogi nimajo pravega spoznanja; nekaterim pa primanjkuje močne

volje in punaškega poguma, da bi se sredi nekatoliškega okolja povzpeli do katoliške vere, ko bi pretrgali tesne družinske, socialne, sorodstvene in narodne vezi. Kateri pa so to storili, blagrujejo katoličane, ki jim je bila katoliška vera položena v zibel. Koliko truda jim je bilo s tem prihranjenega. Količina sreča je biti katoličan z mladega.

Slovinci smo katoličani. Katoliška vera je velik božji dar. Je milost. VSE MILOSTI PA DOBIVAMO PO MARIJI. Ona je delilka vseh milosti. Torej tudi milosti svete vere, KATOLIČANI SMO TOREJ PO MARIJI. Po njeni priprošnji in njenem posredovanju. Izmed milijonov nas je izbrala. Ali smo že kdaj resno premišljevali to stvar? Ali smo se že kdaj v svoji notranjosti zavedli, da bi ne bili katoličani, če bi nam ne bila Marija posredovala prave vere.

Vero je milost, božji dar. Vera ni kakor človeška narava, ki je ljudem nujna. Človek je pač človek po svoji človeški naravi. Te se ne more oprostiti; ne more je zgubiti. Drugače pa je z vero. Pravo vero je mogoče zgubiti. Možno je zaiti v zmoto. Celi narodi, ki so nekoč bili katoliške vere, danes niso več. Izgubili so pravo vero. Naš narod je bil v zgodovini že v veliki nevarnosti, da bi zgubil katoliško vero. Bil je v nevarnosti v turških

nápadih, zlasti pa v drugi polovici 16. stoletja, ko se je širil protestantizem po naši deželi. Ni dosti manjkalo, pa bi bili tudi Slovenci postali protestanti. Da smo Slovenci v teh nevarnostih ohranili katoliško vero, je zopet velik božji dar. Kot vsako drugo milost smo tudi to prejeli po Mariji. Posredovala je katoliško vero našemu narodu in mu jo obvarovala do današnjih dni. Kako se ti moremo zadosi zahvaliti za to, Marija, naša Kraljica!

Vsaj nekoliko poznamo vrednost prave vere. Zato se nam srce stisne ob misli, kaj bi bilo z nami, če bi naši pradedje ne bili sprejeli prave vere ali če bi jo bili naši predniki v teku zgodovine izgubili in bi tako tudi mi ne bili katoličani. Ne le da bi bili brez katoliške vere kot narod najbrž že izginili, marveč, in to je glavno, brez nje bi se veliko težje zveličali. Mnogo več bi bilo pogubljenih. Da smo do danes ohranili katoliško vero, in imamo tako z njo sredstva, s katerimi se moremo zveličati, če hočemo, se imamo zahvaliti Tvojemu posredništvu, o Marija, Kraljica Slovencev.

OBVARUJ NAM VERO!

Danes pa je katoliška vera med Slovenci zopet v nevarnosti. V večji kot kdaj poprej. Doma jo podira materializem, ki ga uradno oznanjajo in širijo z vsemi sredstvi na vseh koncih in krajih. Na sto načinov odvrtaajo od katoliške vere mlade in stare, že otroke v najnežnejših letih. Brezbožna propaganda je neomejena, oznanjevanje katoliške vere pa vezano na sto predpisov. Protiverskega tiska je veliko, verski pa reducirani na male lističe. Smešenje, strahovanje, preganjanje imajo pač svoje uspehe. Temu in onemu bo ugasnila luč sv. vere.

Tudi Slovenci v izseljenstvu so v nevarnosti, da zgube vero. Sto vzrokov je za to. Iztrgani so iz vernega okolja, v katerem so poprej živeli. Vrženi so zvečine v velemesta, kjer ne veje katoliški duh, kot nekóč po naših vaseh doma. Slaba družčina, tempo velemestnega življenja in tisoč zanj, ki jih nastavlja mamoni in uživanju predano mesto, vse to izpodrezuje korenine veri. V vsaki emigraciji katoličanov se jih v verskem pogledu izgubi določen odstotek. Drugače skoro ni mogoče. Gledati moramo realno. Vseh ni mogoče rešiti, ker ima vsak svobodno voljo. Ta pa se tolikokrat pod vplivom različnih okoliščin odloča za slabo. Gre le za to, da bi bila ta odstotek čim nižji.

Kakor v zgodovini tako nam more tudi danes obvarovati pravo vero le Marija. Kakor

smo namreč prejeli po Njenem posredništvu veliki božji dar vere, tako ga moremo ohraniti le z milostjo, ki jo prejmemo po Njenem posredovanju. V zaupni prošnji se moramo zatekati k Njej, naj očuva vero nam, vsa, kemu posebej, vsem našim izseljencem, pa tudi celemu narodu. čim večja je nevarnost, tem silnejša mora biti prošnja. Svojemu znanecu, tovarišu, prijatelju, rojaku ne moreš napraviti večje usluge, kakor če mu pomagaš ohraniti vero.

Da pa bo ta prošnja res zaupna, moramo biti najprej prepričani, da je prava vera velika reč in da smo danes v resni nevarnosti, da jo zgubimo. Vrh tega pa moramo trdno zaupati v Marijino priprošnjo in v učinkovitost Njenega posredovanja. Če je katera prošnja Mariji všeč, ji bo ta, če je katera prošnja pri Mariji uspešna, bo ta. Saj gre tu za interese Njenega Sina. Za pravo vero gre, zaradi katere se je On v Njej učlovečil in ob Njeni navzočnosti na križu izkrvavel. Sinovi interesi so tu popolnoma isti kot materini.

Za ohranitev prave vere Slovencev mora mo prositi Marijo vsi. Ne le ženske in otroci, marveč tudi fantje in mošje, pa naj bosta naša izobrazba in služba kakršna koli. Kdor se čuti katoliškega Slovence, mora to storiti. Za našo stvar gre. In za kakšno! Večna sreča ali nesreča slovenskih ljudi je v velik meri odvisna od nje. Ali smo zato šli verni od doma, da se v tujini neverni pogubimo? Gotovo ne! In vendar se je tolikokrat že to zgodilo. Veren je odhajal naš človek v tujino. Teško mu je bilo slovo od domače župniške cerkve. Zagotavljal je ob odhodu, da bo ostal veren. Še k spovedi in k obhajilu je šel zadnjo nedeljo doma, še na Brezje je nemara stopil in tam prosil brezjansko Mater božjo za varstvo v tujini. Pa vendar se jih je toliko zgubilo. Seveda se je vsak po svoji krivdi. Živel ni več tako, kot je obljubljal. Molitev je opustil. Marije ni več prosil, da mu očuva pravo vero. Brez milosti ne moreš ohraniti vere. Milost pa je navezana na molitev. Ker molitve ni bilo, zato tudi ne milosti. Brez milosti pa se vera izgubi.

Zato prosimo Marijo za ohranitev prave vere prav vsi. Za ohranitev vere pri sebi in pri vseh naših rojakih, naj žive kjerkoli raztreseni po svetu. Molimo za tisto veliko večino, ki je doma in od blizu gleda mučeništvo mnogih ali tudi sama trpi; molimo za vse one na Tržaškem in Goriškem in Koroškem; svoje nevarnosti za vero imajo, naj bi ostali trdni v katoliški veri. Molimo za naše izse.

Ijence po vsem svetu, po zapadnih evropskih državah, po obeh Amerikah in v Avstraliji.

Naj nam Marija vsem očuva pravo vero. Prosimo jo za to vsi pogosto.

OBVARUJ NAM DOM!

Drugi del po prevzvišenem škofu Gregoriju Rožmanu izbranega gesla, ki je postavljeno za naslov tega članka, prosi nebeško Kraljico Slovencev, NAJ NAM OBVARUJE DOM.

Naš dom, naša družina, je v nevarnosti. Kdo tega ne opazi z lastnimi očmi? Propad katoliške vere pomeni tudi propad krščanske družine. Kadar je vera v nevarnosti, je v nevarnosti tudi družina. Pa tudi narobe je res. Kadar je družina v nevarnosti, je v nevarnosti tudi vera. Neurejeno družinsko življenje je velikokrat vzrok, da se začne ohlajati vera. Zakaj ta ali oni zakonski mož več ne hodi v cerkev, ko je pred poroko hodil? Največkrat je vzrok zloraba zakona. V cerkvi sliši, kaj je greh v zakonskem življenju, pri spovedi ne more dobiti odveze, ker se noče kesati in opustiti grešne prakse. Razkola v sebi prenašati ne more. Greha opustiti noče, raje opusti vero.

Urejen dom, urejeno družinsko življenje, je velika opora za vero. Vera in dom se v tem primeru močno podpirata. V takem vzdušju se tudi vera otrok zelo utrjuje. Postane jim nekaj domačega, nekako druga narava.

Mnogo je nevarnosti, ki prete slovenskim družinam, doma in v izseljenstvu. Te nevarnosti so vzporedne onim, ki groze uničiti vero. Materializem, želja po uživanju, slab zgled, neurejene socialne razmere so glavne.

Glede obvarovanja družine pred temi nevarnostmi velja isto kar o obvarovanju vere. Brez milosti ne gre. Tudi ta milost se dobi le po Marijinih rokah. Zato je treba za njo prositi Marijo. Goreče, zaupno, vztrajno, v zavesti, da gre za veliko reč.

Če se skvari naša družina, se bo skvaril cel naš narod. Kdo ga bo popravil! Vsi smo zainteresirani na tem, da ostane v naših družinah krščanski duh. Da naših družin ne bo zastrupil materializem, da jih ne bo prevzel duh uživanja, ki hoče le naslad, a se otepa dolžnosti. Da bo v naših družinah pravo razmerje med možem in ženo, med starši in otroci.

Vsi prosimo Marijo, naj nam obvaruje slovensko družino.

Pod domom pa moremo umeti tudi DO.

MOVINO. Dom v širšem pomenu. Tudi naša domovina je v nevarnosti. Tega ni treba posebej dokazovati ali opisovati. Dobro poznamo razmere, ki vladajo v domovini.

Kaj naj storimo? To kar so delali naši dedje, kadar je bila dežela v nevarnosti, da zgubi vero in nraavnost. SVOJE PROŠNJE K NEBEŠKI KRALJICI SLOVENCEV SO POMNOŽILI. Takrat se še ni govorilo o tem, da je Marija srednica vseh milosti. Toda verni ljudje so že po svojem katoliškem čutu vedeli, da se pri Mariji dobi vse. V časnih in duhovnih težavah so se k Njej zatekali „KTEBI, UBOGE REVE...“

OB VAŽNI OBLETNICI

To leto, 1952, bo minulo šestdeset let, odkar se je vršil v Ljubljani prvi slovenski katoliški shod in štirideset let, odkar se je vršil četrti. Peti in doslej zadnji pa je bil leta 1923. Kulturnobojni liberalizem in nastopajoča socialna demokracija, ki je bila takrat močno proti veri in Cerkvi usmerjena, sta takrat ob koncu prejšnjega stoletja grozila katoliški veri Slovencev. V nevarnosti je bila takrat vera, zlasti vera dijakov, visokošolcev, izobražencev in delavcev. Po njih pa sta verska brezbriznost in sovražno razpoloženje proti Cerkvi prehajala tudi med ostale ljudske množice. Pod vodstvom ljubljanskega škofa Missia in neutrudnega kraškega kladivarja Mahničiča je prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani razmajal slovenske katoliške množice. Katoliško življenje pri nas je dobilo nov pobude. Začela se je doba organiziranega slovenskega katoliškega življenja.

Ob šestdesetletnici prvega slovenskega katoliškega shoda je pogled na domovino žalosten. Katoliških organizacij ni več. Katoliško življenje se je moralo umakniti v katacombe. Katoliški veri sovražni tok je stokrat močnejši, kot je bil pred šestdesetimi leti. Grozi odtrgati vse, kar je katoliško. Vera in dom sta v nevarnosti. Čim večja pa je nevarnost, tem bolj je potrebna božja pomoč. Zakaj v boju, kjer gre za vero in nraavnost, torej za nadnaravni dobrini, niso zadostne le zemeljske sile. Potrebna je nadnaravna božja pomoč — milost. Ta pa nam prihaja po Mariji. Zato naj nas ne bo sram prositi zaupno in vztrajno: MARIJA, KRALJICA SLOVENCEV, OBVARUJ NAM VERO IN DOM.

Ta prošnja naj bo geslo našega duhovnega življenja v novem letu.

Dr. ALOJZIJ ODAR

SVETA MARIJA, MATI BOŽJA

Brez dvoma živimo v veliki Marijini dobi. Kako raste v Cerkvi in v svetu čiščenje, zaupanje in ljubezen do Marije! Zato je prav, da svojo pobožnost in zaupanje do Marije utemeljimo, poglobimo in utrdimo. Temeljna verska resnica o Mariji pa je, da je Marija Mati božja. Premislimo za svete božične praznike, kaj nam o tej resnici vé povedati sv. pismo.

Kateri ženi pravimo mati? Tisti, ki otroka spočne, nosi in rodi. Vse te stvari pa sv. pismo pripoveduje tudi o Mariji.

V adventnem času tolikokrat beremo pri sv. maši Izaijevo napoved: „Glej, Devica bo spočela in rodila Sina, ki se bo imenoval Emanuel“ (Iz 7, 14). Nadangel Gabriel spet govori Mariji skoraj z istimi besedami: „Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus“ (Lk 1, 31). Na bedenji dan pred božičem beremo iz evangelija sv. Mateja: „Ko je bila njegova (t. j. Jezusova) mati zaročena z Jožefom, je bila, preden sta prišla skupaj, noseča od Svetega Duha“ (Mt 1, 18). Nadangel Gabriel pa pojasnjuje sv. Jožefu: „Jožef, sin Davidov, ne boj se vzeti k sebi Marije, svoje žene; kar je namreč spočela, je od Svetega Duha. Rodila bo sina, ki mu daj ime Jezus, zakaj on bo odrešil svoje ljudstvo njegovih grehov“ (Mt 1, 20—21). Pri angelski oz. polnočni maši pa beremo spet, kako je šel Jožef iz Nazareta v Betlehem, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se je dopolnil čas poroda. In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenicе in položila v jasli (Lk 2, 4—7).

Marija je torej Jezusa spočela, nosila, rodila, mu pomagala kot nebožljenemu detetu. Zato pa sv. pismo upravičeno imenuje Marijo pogosto Jezusovo Mater.

„Z rojstvom Jezusa Kristusa pa je bilo tako: Ko je bila njegova mati Marija zaročena z Jožefom, je bila, preden sta prišla skupaj, noseča od Svetega Duha“ (Mt 1, 18). O Modrih poroča isti Matej: „Stopili so v hišo in ugledali dete z Marijo, njegovo materjo“ (Mt 2, 11). Malo dalje spet beremo, kako angel Jožefu naroča: „Vstani, vzemi dete in njegovo mater in pojdi v izraelsko deželo“ (Mt 2, 19). In vstal je, vzel dete in njegovo mater in prišel v izraelsko deželo (Mt 2, 21). Poročilo o svatbi v Kani galilejski trikrat omenja, da je Marija Jezusova mati: Tretji dan je bila svatba v Kani galilejski in Jezusova mati je bila tam (Jan 2, 1). In ko je vino pošlo, reče Jezusu njegova mati: „Vina nimajo“ (Jn 2, 3). Njegova mati reče strežnikom: „Karkoli vam poreče, storite!“ (Jn 2, 5). Drugo poročilo iz javnega delovanja pravi: Ko je še govoril množicam, glej, so stali zunaj njegova mati in njegovi bratje (t. j. bratranci) in so želeli z njim govoriti. Rekel mu je nekdo: „Glej, tvoja mati in tvoji bratje stojé zunaj in žele s teboj govoriti“ (Mt 12, 46—47; pr. Mr. 3, 31—32; Lk 8, 19—20). Prizor s Kalvarije: „Stale so pa poleg križa Jezusovega

njegova mati in sestra njegove matere, Marija Kleopova in Marija Magdalena“ (Jn 19, 25). Apostolska dela nam končno spet poročajo, kako so apostoli pred binškoštnimi prazniki enodušno vztrajali v molitvi z ženami in Marijo, Jezusovo materjo (Apd 1, 14).

Jezus se zato v sv. pismu imenuje Marijin sin (pr. Mt. 1, 21. 25), sad njenega telesa (pr. Lk 1. 42).

O istem Jezusu, ki ga je Marija spočela, nosila, rodila in kot mati skrbela zanj, ki je bila njegova mati in Jezus njen sin, pa sv. pismo na nešteto krajih uči, da je pravi, resnični Bog, Sin božji. (Prelistaj samo Janezov evangelij, pa se boš lahko prepričal.) Zato pa upravičeno smemo sklepati, da je Marija Mati božja.

Pa poslušajmo, kako nadangel Gabriel v razgovoru z Marijo da Mariji naravnost slutiti to za Marijo in nas prepomenljivo resnico: „Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus. Ta bo velik in sin najvišjega“ (Lk 1, 31—32). Na Marijino modro vprašanje odgovarja: „Sveti Duh bo prišel nad te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zato bo tudi Sveto, ki bo rojeno, Sin božji“ (Lk 1, 35).

Izmed ubogih zemljanov pa je prva spoznala Marijino veličino njena sorodnica Elizabeta. Elizabeta je bila napolnjena s Svetim Duhom in je vzkliknila z močnim glasom: „Blagoslovljena ti med ženami in blagoslovljen sad tvojega telesa! In odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda?“ (Lk 1, 41—43). V stari zavezi so samo Jahveja, to je pravega Boga, imenovali Gospoda, ker so se iz spoštovanja bali izgovarjati ime Jahve oz. Bog. Zato imajo Elizabetine besede pomen: „Odkod meni ta velika sreča in odlika, da pride k meni na obisk mati učlovečenega Boga?“ Razsvetljena po Svetem Duhu je spoznala, da je Marija Mati božja.

Apostol Pavel v listu Rimljanom govori o mogočnem Sinu božjem, po telesu rojenem iz semena Davidovega (pr. Rimlj 1, 3—4). V listu Galačanom pa še bolj jasno uči: „Ko pa je prišla polnost časov, je poslal Bog svojega Sina rojenega iz žene“ (Gal 4, 4), to je iz Marije. Spet nova priča, da je Marijin sin božji Sin, pravi Bog, zato pa Marija božja Mati.

Tolikokrat molimo angelsko čiščenje, če le moremo, dnevno rožni venec, tri svete večere — na sveto noč, pred novim letom in svetimi Tremi kralji — bomo celo vse tri dele rožnega venca zmolili. Tolikokrat bomo izgovarjali: Sveta Marija, Mati božja... Molimo s tisto vero in čiščenjem, s kakršnim sta znala častiti Marijino nedopovedljivo veličino nadangel Gabriel, poslanec iz nebes, in s Svetim Duhom napolnjena Krstnikova mati in Marijina sorodnica Elizabeta!

DR. FILIP ŽAKELJ

KRISTUS SE NAM JE RODIL

Cerkev nam v svojih uradnih molitvah, ki so molitve pri maši in duhovniški brevir, in v spremljajočih svetih obredih — kar vse skupaj imenujemo s tujo besedo kratko „liturgija“, t. j. uradno cerkveno božje čiščenje — tekom leta zelo živo predstavlja vse glavne dogodke našega odrešenja, Jezusovega in Marijinega življenja od rojstva do smrti in vnebohoda in poslanja sv. Duha. Glavni dogodki, ki nam jih predstavljajo največji prazniki, so dali tudi poseben značaj celi daljši dobi cerkvenega leta.

Smo v božični dobi, posvečeni spominu rojstva, vstopa v svet učlovečenega Boga samega, česar se spominjamo na glavni praznik — božič in Razglajenje Gospodovo. A temu praznovanju je posvečena cela daljša doba, ki se deli v adventni, božični in pobožični čas.

„NEBESA, PRAVIČNEGA ROSITE...“

Advent, ki pomeni obenem začetek novega cerkvenega leta, je čas hrepenenja po Odrešeniku in priprava na njegov prihod, kar tudi pomeni ta latinska beseda (adventus — prihod).

Zgodovinsko nam ti štiri tedni predstavljajo tisočletja človeškega rodu do prihoda obljubljenega Odrešenika, ko je človeštvo hrepenelo po njem. Najboljši tolmač tega hrepenenja je prerok Izaija, ki ga zato cerkev bere v tem času v liturgičnih molitvah. Zlasti ponavlja značilni njegov klic tega hrepenenja: „Nebesa, Pravičnega rosite, oblaki ga dežujte; zemlja se odpri in Zveličarja rodi“ (Iz 45, 8). To hrepenenje Cerkve se preleva v nas in nas popolnoma osvaja, ko prelevamo z istimi besedami: „Vi oblaki ga rosite ali zemlja naj ga da; ve nebesa ga pošljite skor Zveličarja sveta...“

Prisrčno hrepenenje izražajo zlasti kratke molitve pri večernicah v brevirju od 17. do 23. decembra, zadnje pred božičem. So to klici silnega hrepenenja po Odrešeniku: Pridi, pridi...! In vsak dan ga nazivamo z n. o. imenom: Večna Modrost, Adonai (Naš Gospod — Stare zaveze), Korenina Jesejeva (Varuh in rešitelj izvoljenega naroda), Klic Davidov (Kralj in Rešitelj Izraela), Vzhajajoči svit večne Luči (resnice in pravice), Kralj narodov zaželeni, Emanuel (Bog z nami).

Čas adventa pa pomeni Cerkvi tudi našo sedanjo dobo, ko pričakujemo drugega Kristusovega prihoda ob vesoljni sodbi. Kakšen bo ta prihod, nas Cerkev spominja že takoj prvo nedeljo, ko nam bere evangelij o vesoljni sodbi. In na božično vigilijo v tem smislu pri sv. maši molimo: O Bog, ki nas vsako leto razveseljuješ s pričakovanjem našega odrešenja: daj da bomo tvojega edinorojenega Sina, ki ga z veseljem sprejemamo kot Odrešenika, brez strahu gledali tudi kot prihajajočega Sodnika: Gospoda našega Jezusa Kristusa, tvojega Sina.

Da se na ta prihod dobro pripravimo, vzbujaj v nas Cerkev spokornega duha in pusti, da nam s svojim zgledom in besedo govori velik pridigar pokore ob prvem Kristusovem

prihodu, sv. Janez Krstnik. Ta ponižni gorečnik za čast božjo, mož najtršega zatajevanja, o čemer nam govori tako živo vse na njem, njegovo stanovanje, hrana, obleka, suha postava, nam kliče: „Pripravite pot Gospodu!“ (Mr 1, 3); „Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo“ (Mt 3, 2). Kar tri adventne nedelje nam ga v evangeliju predstavljajo.

O spokornem značaju adventa pričajo tudi adventni kvatri po tretji nedelji, dalje vijo. lična barva pri maši, tihota brez pesmi in orgel, oltar brez cvetja; tudi se pri maši ne molj „Slava“. Izjema v vsem tem je le tretja nedelja, ko se vse adventno spokorno pričakovanje za en dan sprevrne v radost ob veseljem upanju. „Veselite se — gaudete!“ nam Cerkev kliče pri sv. maši.

Božič dalje ni za nas le spomin Kristusovega zgodovinskega prihoda, ampak pomeni tudi resnični Kristusov prihod k nam, t. j. mistični Kristusov prihod v naše duše po milosti, ki jo v tem praznovanju po dobri pripravi gotovo prejmemo. Najlepši zgled take priprave na ta prihod v srcu v tih zbranosti iskrene molitve pa nam je mati Odrešenikova, ki nam jo zato prav v tej dobi Cerkev največ stavi pred oči in jo v vsem cerkvenem letu največ časti: z zornicami, svetim rožnim vencem — veseljem delom, s praznikom Brezmadežnega Spočetja 8. decembra; ljudstvo z verskimi adventnimi pesmimi in raznimi pobožnostmi kot „Marijo nosijo“ in drugimi. Z Marijo se v zbrani molitvi pripravljamo na božič, da bi se Kristus s svojo milostjo tudi v nas rodil.

V tem razpoloženju s Cerkvijo v adventu pričakujemo in se pripravljamo na Kristusov prihod in čim bliže je, bolj Cerkev stopnjuje naše hrepenenje po njem. Takoj v začetku nam ga napoveduje, a je še daleč: „Kralja, Gospoda, ki bo prišel, pridite, molimo!“ Sre.

Triglavsko pogorje v zimi

di adventa nam ga že kaže v bližini: „Že je blizu Gospod...“ Štiri dni pred božičem točno napoveduje že dan njegovega prihoda: „Ne bojte se; peti dan namreč že pride k vam naš Gospod.“ Zadnji dan, na vigilijo, nam naznani konec našega pričakovanja: „Glejte, dopolnilo se je vse, kar je bilo oznanjeno po angelu o Devici Mariji.“ V stolnih cerkvah in samostanih, kjer se opravljajo slovesne dnevnice, se poje vzneseno oznanilo, kakor jih pozna malo cerkvena liturgija, ki naznanja veliki dogodek človeške zgodovine — rojstvo učlovečenega božjega Sinu.

Tik pred praznovanjem rojstva, ko v cerkvi in v krščanskem domu že vse diha božično skrivnost, nam Cerkev v duhovniških večernicah ta zadnji dan pred božičem še kliče: „Pokoncu glave; zakaj glejte, vaše odrešenje se približuje!“

„KRISTUS SE NAM JE RODIL...“

Isto spokojno razpoloženje izpolnjenega hrepenenja kot v cerkvi vlada na sveti večer v verni krščanski družini. Z mrakom in blagim vonjem blagoslovljenega kadila je legel blagoslov svete noči na verni krščanski krov. Ob jaslicah zbrana družina ob pesmi „Sveta noč, blažena noč...“ strmi nad božjo ljubeznijo, božično skrivnostjo, in vsem je tako dobro pri srcu.

Od časov sv. Frančiška Asiškega pred 700 leti se je običaj postavljanja jaslic kmalu priljubil in razširil po vsem katoliškem svetu, tako da jih danes za božič ne moremo pogrešati ne v družini in tudi cerkev bi se nam brez njih zdela prazna.

V cerkvi začnemo s praznovanjem velikga praznika Rojstva Gospodovega s polnočnico. Pred sv. mašo so slovesne jutranjice. Kot verno ljudstvo po svojih domovih pred razsvetljenimi jaslicami preneva blage božične pesmi v čast novorojenemu Odrešeniku, podobno tudi duhovniki v slovesnih oblačilih v najrazkošnejše razsvetljeni cerkvi pred okra-

šenim za sveto mašo pripravljenim oltarjem prepevajo v prastarih častljivih liturgičnih napevih in ponavljajo vedno znova: Kristus se nam je rodil, pridite, molimo...

Že od 5. stoletja dalje se je uvedla navada, da se obhaja ta praznik s tremi mašami in vsak duhovnik more ta dan trikrat maševati. Prva je polnočnica, druga zgodaj zjutraj, tretja ob polnem dnevu. Vse spadajo k prazniku in s katero koli od njih verniki zadoste prazniški dolžnosti in moremo prejeti sveto obhajlo le pri eni od njih, naj bo katera koli.

Polnočnica se obhaja v spomin skrivnostnega dogodka rojstva božjega Sinu v tišini prve svete noči v staji blizu Betlehema, ko je vse mesto spalo. Priča tega dogodka so bila poleg Marije in sv. Jožefa le nebesa; zato se tudi imenuje polnočnica angelska maša.

O tem tudi poroča evangelij pri sveti maši: „Šel je torej tudi Jožef iz Galileje, iz mesta Nazareta, v Judejo, v Davidovo mesto, ki se imenuje Betlehem — bil je namreč iz hiše in rodbine Davidove — da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča. Ko sta bila tam, se ji je dopolnil čas poroda. In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli, ker zanj ni bilo prostora v prenočišču. V prav tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in bili na nočnih stražah pri svoji čredi. In glej, angel Gospodov je pristopil k njim in svetloba Gospodova jih je obsvetila, in silno so se prestrašili. Angel jim je rekel: „Ne bojte se; zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: Našli boste dete, v plenice povito in v jasli položeno.“ In v hipu je bila pri angelu množica nebeške vojske, ki so Boga hvalili in govorili: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji“ (Lk 2, 4-14).

Prav isti spev „Gloria in excelsis Deo...“ pri tej sveti maši z angeli prepevamo in nikdar ne tako upravičeno kot pri tej polnočnici, ko se spominjamo prav dogodka, ko so ta spev angeli prvokrat zapeli ob rojstvu Sinu božjega, ki je pomenilo spravo med nebom in zemljo: Slavo Bogu — mir ljudem na zemlji.

Druga božična maša se obhaja zgodaj zjutraj v spomin, kako so ob tem času pastirji kot prvi zastopniki človeštva iz betlehemske okolice na angelovo obvestilo prišli počastiti Zveličarja — pastirska maša. Evangelij nam predstavlja ta prizor: „In ko so angeli odšli od njih v nebesa, so rekli pastirji drug drugemu: „Pojdimo torej v Betlehem in pogledimo to, kar se je zgodilo in nam je oznanil Gospod!“ In pohiteli so, prišli tja in našli Marijo, Jožefa in dete, v jasli položeno. Ko so to videli, so povedali, kar jim je bilo o tem detetu rečeno. In vsi, ki so slišali, so se čudili temu, kar so jim povedali pastirji“ (Lk 2, 15-18).

Tretja maša se obhaja ob polnem dnevu, velika maša imenovana. Ta nam predstavlja novorojenega Zveličarja v njegovem kraljevskem veličastju: „Dete nam je rojeno in Sin nam je dan; na njegovih ramah je vladarstvo in imenuje se glasnik velikega sklepa“

V berilih pri sv. mašah Cerkev občuduje božjo ljubezen, ki nam jo razodeva rojstvo božjega Sina: „Preljubi! Razodela se je mi. lost Boga, našega Odrašenika, vsem ljudem“ (Tit 2, 11). „Preljubi! Razodela se je do. brotljivost in ljudomilost Boga, našega Odra. šenika. . .“ (Tit 3, 4). Ljudstvo prepeva: Bo. di češčeno, o Dete preblago, sama ljubezen do nas te rodi. . .

Novorojeni Odrašenik je v sv. maši res pred nami na oltarju v presv. zakramentu, isti, ka. terega rojstva se spominjamo. Z angeli in Ma. rijo in sv. Jožefom in pastirji ga častimo. Ver. ne množice pristopajo in mu v svetem obhajilu odprajo vrata v svoja srca. Teh božič je naj. bolj resničen, res prihod Gospodov; te jaslice so najlepše; na teh se izpolnjuje vse, kar Cer. kev z obhajanjem praznika hoče.

Prve dni po prazniku Kristusovega rojstva Cerkev že od prvih časov obhaja spomin svetnikov, ki so bili prvi poklicani v največjo bližino novorojenega Odrašenika. To je sv. šte. fan, prvi krščanski mučenec, sv. Janez Evangel. ist, „učenec, ki ga je Jezus ljubil“ (Jan 13,23), nedolžni otroci, ki so bili pomorjeni namesto Jezusa.

Osmi dan, točno teden dni po božiču, obha. jamo danes praznik Obrezovanja Gospodove. ga ali novo leto. Ta praznik je bila uvedla Cerkev kot praznik, ker so ga bili praznovali tudi pogani kot začetek novega leta. Ti so ga obhajali z velikimi veselicami v čast bogu Janu, ki so mu pripisovali otvoritev novega leta, po katerem je temu mesecu tudi ostalo ime „ja. nuar“. Cerkev je s tem svojim praznikom tako posvetila začetek novega leta. Liturgično pa se ta dan spominja treh skrivnosti — obre. zovanja Gospodovega, materinstva Marijine. ga in rojstva Gospodovega, ker je njega ok. tava.

Ker je pri obrezovanju Gospod prejel svoje ime, Jezus, prvo nedeljo po novem letu ob. hajamo kot praznik presvetega Imena Jezu. sovega.

RAZGLAŠENJE GOSPODOVO

Drugi velik praznik božične dobe poleg praznika rojstva Gospodovega je Epifanija, kar pomeni „bogojavljenje“, kot ta praznik splošno imenujejo Slovani, ali „nastop, raz. glašenje“, praznik Razglašenja Gospodovega.

Ljudstvo s posebnimi običaji praznuje že predvečer tega praznika, kot je bilo to pred božičem in novim letom. Od teh običajev je danes glavno blagoslavljanje domov. To so nam trije „sveti večeri“.

To je najstarejši božični praznik, ki je že v 3. stoletju nastal na vzhodu, pa so ga kmalu sprejeli tudi na zahodu, kot je vzhod sprejel praznik Rojstva Gospodovega 25. december, ki pa je nastal na zahodu v 4. stoletju.

Na praznik Epifanije so se splošno spomi. njali Kristusovega nastopa v svetu in se tako še danes spominjamo treh važnih dogodkov, ko se je javno pokazal pred svetom kot Bog. Ti dogodki so molitev Modrih z Jutrovega, ko so Kristusa odlični zastopniki človeštva iz daljnih poganskih dežel priznali kot Boga in Kralja, drugi dogodek je Jezusov krst v Jor. danu, ko ga je nebeški Oče sam razodel kot svojega Sina: „To je moj ljubljeni Sin, nad

katerim imam veselje“ (Mt 3, 17); tretji do. godek je prvi čudež spremenitve vode v vino na ženitnini v Kani Galilejski, ko se je pred ljudmi sam razodel kot Bog.

Cerkev sama izrecno označuje to vsebino tega praznika, ko veselo prepeva pri večernicah: „S tremi čudeži poveljani sveti dan praznu. jemo; danes je zvezda Modre pripeljala k ja. slim; danes se je voda spremenila v vino na ženitnini; danes je hotel Kristus v Jordanu od Janeza biti krščen, da bi nas rešil, aleluja.“ Cerkev še družiti te tri dogodke v eno praznič. no misel o duhovni svatbi med Kristusom in Cerkvijo in moli v hvalnicah: „Danes je bila z nebeškim ženinom zvezana Cerkev, ker je v Jordanu Kristus izmil nje grehe: Modri hite z darovi na kraljevsko svatbo in vesele se svati vina, ki je nastalo iz vode, aleluja.“

Po prvem od teh dogodkov ima praznik med ljudstvom splošno tudi ime praznik Kra. ljev, pri nas Sveti Trije kralji. Tudi sveta maša tega dne govori o prvem teh dogodkov in nam predstavlja Kristusa kot novorojenega Kralja narodov, ki so se mu v osebi Modrih že prišli pokloniti iz daljnih dežel. O tem go. vori tudi evangelij: „In glej, zvezda, ki so jo bili videli na Vzhodu, je šla pred njimi, dokler ni prišla in obstala nad krajem, kjer je bilo dete. Ko so pa zagledali zvezdo, so se silno razveselili. Stopili so v hišo in zagledali dete z Marijo, njegovo materjo, in padli so pre. denj in ga molili; in odprli so svoje zaklade in mu darovali zlata, kadila in mire“ (Mt 2, 9—11).

Na vzhodu praznujejo ta dan zlasti spomin na Jezusov krst v Jordanu in zato slovesno blagoslavljujejo vode, studence, reke.

Ta praznik nam je sedaj po svojem duhu velik praznik cerkvene veseljnosti. Zakaj ta dan se je novorojeni Odrašenik prvič razodel kot Rešenik vseh narodov, ko je že poklical predse zastopnike poganskih narodov. V cer. kvi se je ta skrivnost izpolnila tudi nad nami, ki nismo člani izvoljenega naroda, ampak smo bili sprejeti, izvoljeni iz poganstva. Ta dan nas na to spominja in zato še posebej z Mo. drimi ta dan prihajamo pred svojega Odraše. nika z darovi, ki jih darovi Modrih predstav. ljajo, z ljubeznijo, molitvijo in pokorščino.

DR. FR. GNIDOVEC

Ob Mariji in Jezuščku: nedolžni otroci, sv. Štefan in sv. Janez Evangelist

O BOŽIČU - ZOPET DOMA

Čuden naslov, kajne? Vzeta morda iz pravljice sveta, iz kraljestva sanj? Saj je ravno božič tisti praznik, ko se najbolj sprosti naša domišljija, ko skušamo zbežati iz trde vsakdanjosti in naš spomin obnavlja idilo, ki smo jo nekoč kot otroci doživljali v družinskem krogu pri jaslicah. O, blaženi spomini otroške božične sreče!

Ne, ne mislimo tega z našim naslovom.

Kajti božična skrivnost nima nič pravljičnega na sebi. Bil bi pravljичni dogodek, ko bi nam ta skrivnost bajala o nekakem sijajnem princu, ki bi se iznenada pojavil v zlati zibelki s čudodelno paličico v ročicah, s katero bi z enim udarcem spremenil ruševine sveta in razvaline src v nekakšno Indijo Koromandijo s sijajnimi mesti in srečnimi prebivališči vseh bridkosti in težav oproščenih človeških otrok.

A naš božič je nekaj povsem drugega kakor pravljica. Naše jaslice so spomin na zgodovinsko izpričan resničen dogodek, ko je družba božja Oseba stopila na zemljo in v človeški podobi bivala med nami. „Danes vam je rojen Zveličar,“ to je jedro božične skrivnosti. Prišel je Odrašenik, da odreši padli človeški rod. Toda ne s kakšno čudodelno magično utvaro, temveč s svojo božjo resnico, s svojim nadnaravnim zgledom in predvsem s svojo žrtvijo in trpljenjem, ki se počne že v sami mrzli betlehemski votlini. Ne moremo prezreti, da je ljubko Dete Jezusček v betlehemskega hlevca daritveno jagnje, ki bo darovano za rešenje sveta.

Pa pogledjmo mimo verskega na SOCIOLOŠKI POMEN božične skrivnosti, ki docela opravičuje naš naslov.

Božič ni praznik, ki bi hranil svoje radosti le za bogatince, a bi revni in ubogi morali ostati zunaj slavlja. PREDVSEM JE PRAZNIK BEDNIH, TRUDNIH IN OBTEŽENIH. Novorojeni prihaja v svet siromakov. Res pojo angeli v višavi, a na zemlji se dogaja bridka stvarnost: V družino, ki je daleč od doma in brez strehe, se rodi otrok. Živalske jasli v vlažni votlini so njegova zibelka. V noči in temi ga bo preko meje treba spraviti na varno. In ko se bosta Marija in sv. Jožef z otrokom vrnila domov, bo vsega primanjkovalo. Vse bo treba pričeti na novo v trdi borbi za vsakdanji kruh, da bo sv. družina mogla živeti.

V tem evangelijskem poročilu ni nič pravljičnega, nič čučžev, pač pa neizprosna trdota vsakdanjega življenja, kakršna je v delež revnim, siromašnim ljudem.

A prav zato prinaša božič v verno, preprosto srce, ki živi v skromnih razmerah, toliko tolažbe in tihe domačnosti. „Beseda je meso postala.“ Bog je postal naš brat in kakor eden izmed nas stopa v našo revno družino, da z nami koraka po hrapavi življenski cesti. Na tej trdi poti noče nobene izjeme, nobene polajšanja. Trudni znoj na čelu in

grenke solze v očeh pozna tako dobro kakor sleherni izmed nas. V izvrševanju poklicnega dela je njegovo telo trudno in roke žuljave. Skozi vse male in velike težave življenja se prebija kakor se mora večina človeških otrok. Vse to, da izpolni nalogo, ki mu jo je odkazal njegov Oče.

Božič, pravijo, je praznik otrok. A vsaj toliko je praznik tudi za odrasle, za vsako verno srce. A najbolj je naš praznik. Kaj bi tujina, ko pa je med nami, v naši družini naš Prvorojeni, naš brat; čemu strah pred negotovo bodočnostjo, ko pa On koraka z nami po isti zamegljeni cesti; česa bi se bali, ko pa je Bog z nami! Mar nismo v njegovem varstvu prav tako verni, kakor pod toplim estrejšim domače hiše? Mar ni ob njem naše srce pokojno in mirno, kakor bi sedeli za domačo javorjevo mizo?

Novorojeni je posvetil MALO ŽIVLJENJE — prav tako življenje, ki je tudi nam usojeno ga živeti. Morda premalo in le redko na to mislimo.

Ali ni kakor odmev daljne pesmi spomin na blažena leta, ko smo otroci tekali po trati in nas je osrečeval pogled na marjetice in trobentice, ko smo se radovali ob brnjenju čebelice v zraku, ob trifotanju metulja, ob sončnem žarku, ki je pokukal v sobo in se poigral na naši posteljici... Morda so živali in cvetlice bolj od Boga, ko mislimo.

Včlovečeni Bog si je izvolil tako priproste življenske razmere, kakor si priprostejših in skromnejših ni mogel. Učimo se od njega in posnemajmo njegov zgled mi, ki živimo sredi neugnanega, nemirnega in strastnega hlata. nja po velikem, imenitnem, po slavi, po časteh, po denarju. Blagor tistemu, ki ume na stečaj odpreti svoje srce veliki modrosti, da najde veselje in zadovoljstvo na malih stvarih: na vetru, ki veje preko polja, na ptičjem petju, na šumenju dreves, ki se v zadovoljstvu stresajo v jutranji in večerni zarji, na bogatem vonju spokojne zemlje, na tišini svoje male sobice, na tiktakanju stenske ure, na lepi knjigi, na tih, vdani navzočnosti drugega bitja...

Ali ni vse to tako domače, tako toplo in blizu našemu srcu? In je Novorojeni sam, ki se rodi daleč od doma, v hlevcu, med ovci in pastirji, ki nam kaže pot, po kateri naj hodimo, da nam bo širna zemlja povsod skromna domačija.

Pa prodrimo še globlje v socialni pomen božične skrivnosti! Bog prihaja med nas kot — človeški otrok, KOT ČLOVEK. Ne le otroci, temveč vsak človek, vsi ljudje smo od tega Otroka prejeli posebno posvečenje. V luči božične noči se nam človek pokaže v novi luči, ko vidimo, da ni bil absolutno nevreden in nezmožen, da je Bog sam prevzel njegovo naravo.

Po vsem tem, kar je vsak med nami in kar

smo vsi skupaj doživeli, nismo razpoloženi, da bi o človeku kaj prida mislili. Od kod vendar to bitje, se včasih sprašujemo, — unde hoc tale animal, kakor se je spraševal že sv. Avguštin (Conf 1, 6), polno sovražstva, nebrzdanega pohlepa, napuha in brezobzirne krutosti?

Toda že na prvih straneh Razodetja le-remo, da je človek od vsega početka bil ustvarjen po božji podobi, od Boga in za Boga. Druga božja Oseba, ki je prevzela človeško naravo, ni prišla v nekaj popolnoma tujega, ampak v „svoje“, kakor pravi evangelist sv. Janez. Človek je stvarjenje Očeta, Sina in Sv. Duha. Greh je to podobo nakazil, ni pa ji izbrisal vseh sledov prvotne lepote.

Praznovati božič pomenja obuditi novo vero v človeka. Razumemo, da ni to vedno lahka stvar. A vsaj nekaj tiste vere v človeka mora biti v nas, kakor smo jo imeli kot otroci doma, ko smo vse ljudi imeli za dobre. Nekaj tiste vere, ki bližnje spoštuje, ki ne pozna lude misli in slabih želja in ki daje srečo moči, da odpušča, če je bilo krivično ranjeno in žaljeno. Potrudimo se k tej veri in k temu zaupanju v sebi in v druge ljudi, pa bo naše življenje in življenje tistih, ki so okrog nas, postalo mnogo lepše, srečnejše.

BOŽIČNA ZGODBA

V Ledinah je že dišalo po božiču.

Narava je dobila lepo obleko. Belo ivje je na gosto viselo, da je drobna bilka, ki je ni potlačil sneg, bila debela kakor kol. Jutra v gozdu so bila čarona. Vsako drevo je bila nevesta v beli snežni odeji, okinčana z nežnim ivjem, ki je v prvem soncu zablestelo kot dragulji in biseri.

„Tako mora biti, če ne, ni pravega božiča,“ so govorili ljudje, ki so se dohitevali v ranem jutru na poti k zornicam.

Stari Tomaž iz Slatetove bajte je delal stol, da bo na sveti večer med polnočnico gledal vaške čarovnice, ki bodo po povzdigovanju ritenski prihajale izza oltarja. Devet vrst lesa ima že nabranega, še treh vrst ga mu manjka, da bo stol rarejen iz dvanajstih lesov, urezanih pred zoro na kraju, kamor se ne sliši zvonjenje od nobene cerkve. Od svete Lucije do božiča je dvanajst dni in vsako jutro je zarana treba urezati enega.

Še tri dni je bilo do božiča. Povsod so se že pripravljali nanj. Ženske so ribale in pospravljale, otroci so bili povsod v napoto, da so jih podili na peč s šibo, ki jo je prinesel sveti Miklavž. Moški so nasekavali baklje in opravljali krplice, da jih tudi še tako debel sneg ne bo udržal, da ne bi šli k polnočnici.

Na Podklancu pod vasjo pa ni bilo božičnega razpoloženja. Dve hiši sta stali tam na samem, za streljaj daleč od vasi. Nekoč je bila tam ena sama hiša, ena sama velika kmetija. Stari ljudje še vedo povedati, da so slišali v mladih letih pripovedovati stare ljudi o Blažonu iz Podklanca, ki se je pri pet in šest.

Še več! Božični zvonovi oznanjajo LJUBEZEN. Na zemljo prihaja Rešenik, da nas vse poveže v bratski ljubezni. Kristus je naš brat in mi smo bratje med seboj.

Ko bi ta misel splošno predrila, bi ne bilo več vojska, ne razrednega boja, ne mednarodne zavisti in sovražnega tekmovanja. A vsaj v krščanskih družinah naj bo božič praznik resnične ljubezni in prijateljstva, družinski praznik miru in edinosti.

Ali ni čudovito lepa in plodna božična misel! Res živimo sredi tujine in nam bodo naše misli in čustva bolj kot kdajkoli vhajale pod daljni kmečki krov. Toda tudi v tujini moremo praznovati domač božič. Saj nismo zapuščeni, nismo popolne sirote, kajti božje Bete, katerega prihodov smo se kot otroci radovali pri jaslicah, prihaja prav tako tudi med nas in še z večjimi darovi in milostmi, ker smo jih še bolj potrebni kot nekoč. V njih in toplih src bomo posedli okrog jaslic in si iskreno kot bratje segli v roke. Duho, morne skrbi pa bomo vrgli na našega ljubelega Gosta, ki je vedno navzoč tam, kjer sta dva ali trije zbrani v njegovem imenu.

In bomo kakor doma, ker božičevati pomenja najti pot v domačijo.

Dr. IVAN AHČIN

desetih letih drugič oženil. Svojemu sinu, ki je imel tedaj že trideset let, je izročil polovico gorunta, mu postavil hišo, hlev, kaščo in kozolec in mu poskal bogato nevesto. Vse, kar mora kmetija imeti, da se loči od bajte in kajže.

V staro hišo pa si je Blažon pripeljal drugo ženo. Živel je dolgo, da je učakal eno manj kot sto let in preživel še drugo ženo.

Zdaj je že dolgo od tega in ljudje, ki žive na obeh kmetijah v Podklancu, si niso nič več v sorodu. Stara hiša je še ohranila svoje ime „na Podklancu“. Novi pa so rekli vsi pri Slatetu, ker je ta kmetija imela slabše njive in bolj izsekan gozd.

Obe hiši sta bili med seboj sprti. Tistega leta, ko je bila tako huda suša, da so se celo stara drevesa sušila, so neke nedelje popoldne udrle na Podklanski vrt Slatetove kokoši in uničile vso zelenjavo, ki jo je gospodinja tako skrbno zalivala, da je ne bi uničila suša. Tedaj je Podklančan prvič zmerjal Slatetove. Par dni nato pa so Slatetove krave popasle Podklanjski zelnik. Podklančan je trdil, da so Slatetovi nalaš nagnali krave v njegov zelnik.

Slabe je obletel tri fare, da bi v poznem letnem času še našel kje druge zeljnate sadike. Našel jih je in ponudil Podklančanu, da mu jih posadi s svojimi ljudmi in da les za ograjo iz svojega gozda.

Podklančan pa se je grdo držal in mu oponašal zdaj kokoši zdaj zelje. Da slabega sosedu noben plot ne zadrži, je dejal, če hoče delati svojemu sosedu škodo.

Zdaj je bilo tudi Slatetu dovolj.

„Pa si ga nasadi na peč in v kuhinjo za ognjišče, če misliš, da drugod ne bo varno,“ mu je zabelil.

Kar sta govorila dalje, so bile same huđe besede, ena ostrejša od druge. Na pragu sta se prikazali še ženi obeh gospodarjev in priškocili z jeziki na pomoč vsaka svojemu možu. Vse hudo so si privoščili, ki more človeka zadeti na duši in telesu.

Tisto jesen je lisjak znesel vse kokoši iz Slabetovega kurnika. Čeprav so bili krivci sovraštva med sosedi pokončani, je sovraštvo ostalo. Vsi bližnji in daljni sosedje so si prizadevali, da bi sprta soseda poravnali, pa vse zastonj.

„Naj pride in me prosi odpuščanja. On je prvi začel, on je vsega kriv, on je manj kakor jaz.“ Tako je odgovorjal Podklanjčan in Slabe prav tako.

* * *

„Še jaz ju poskusim spraviti,“ se je zavzel Tomaž iz Slabetove bajte. „Če Bog da, še ta božič bo vse poravnano. Boste videli, če ne bo res.“

Kako bo naredil, tega ni pravil nikomur. Vedeli so pa vsi, da kar Tomaž reče, to tudi naredi. Že zna vsako reč tako izpeljati, da se mu posreči. Najbolj pa sta mu zaupala najsterejši Slabetov sin Tone in Podklanjška edina hčerka Ančka, ki sta se rada videla že poprej, ko so si bili sosedje še dobri prijatelji. Tudi zdaj sta še vedno našla priliko, da sta si povedala, da nista huda eden na drugega. Tomaž jima je pa bil pomočnik, pismonoša in vse, kar je bilo treba.

Podklanjčan je večkrat trdo prijel hčer, zakaj se družijo s Slabetovim, ki da je tatinskega rodu, in tudi Slabe je grozil sinu, da mu ne bo dal gruntov čez, dokler ne bo pozabil Ančke.

Mladost ima malo za mar račune, ki jih kujejo odrasli. Oba sta upala, da se bo nekoga dne vse lepo izravnalo in se bo v l. povrnili ljubi mir. Saj je Tomaž rekel, da se bo.

* * *

„Bog nam ga daj za ta sveti božični praznik,“ je vzdihnil stari bajtar Tomaž, ki je pridno brskal po starih knjigah, polnih božje modrosti in poduka človeški slabosti in nevrednosti.

Tisti večer, dva dni pred božičem, je po večerji nataknil kučmo in površnik. Namenil se je bil na Podklanec. Skoval je načrt, kako bo spravil sprta soseda; pa kaj bi samo z načrtom. Treba ga je uresničiti.

„Z očetom bi se rad nekaj pogovoril,“ je omenil Ančki, ki jo je našel samo v hiši.

Ančka je veselo pozdravila Tomaža in nekoliko zardela, kot znajo prikupno zardevati dekleta njenih let. Mislila je, da je spet kakšna Tomaževa pretveza, da ji bo izročil pismo od Toneta, ne da bi kdo najmanj slutil, kaj je dobila.

„Vidiš, Ančka, tebi sem pa tole prinesel,“ je privlekel iz omota neke slikarije. „Tole boš lepo nalepila na trd papir in izstrigala, pa bodo lepe jaslice. Sam sem narisal zdaj pozimi, ko človek nima posebnega dela.“

Ančka je bila vesela, čeprav so bile jaslice in ne pismo, kot je pričakovala. Pohvalila je mojstra in se brž spravila k delu.

„Če boš pridna, bo tudi Tone lahko prišel gledat jaslice,“ je dejal Tomaž.

„O, ko bi Bog dal. Tako pusto je pri naš, odkar smo v prepiru.“

„Bo, Ančka, bo. Le pobožno molj tudi ti in z veliko ljubeznijo postavi jaslice, ta lepi božični spomin.“

V hišo je vstopil gospodar Podklanjčan.

„Na samem bi se rad nekaj pogovoril s teboj,“ je prosil Tomaž.

„Ančka, v kuhinjo pojdi,“ je velel Podklanjčan hčeri in sedel za mizo.

Ančka je šla. Tomaž je tudi prisedel k mizi.

„Si že dokončal stol, s katerega boš gledal copernice med polnočnico,“ je spraševal Podklanjčan. „Ga boš posodil meni, da bom videl, kako bo Slabečka kot copernica prišla izza oltarja. Izgleda že zdaj tako, da lahko na prvi videz ugotoviš, da zna jahati na metli.“

„Ne bodi tak,“ ga je miril Tomaž. „Take besede samo tečajo jezo. Stola ti ne dam, ker služi samo tistemu, ki ga naredi, pač pa vem zate nekaj drugega.“

Tomaž je prisedel bliže Podklanjčana in nadaljeval.

„Si že slišal kdaj, da na sveti večer med polnočnico v vseh studencih izvira vino na mesto vode?“

„Sem že slišal, pa to je samo vraža.“

„Morda pa ni,“ je ugovarjal Tomaž. „Božični večer je tako skrivnosten. Vseh vrst čuda se gode. Živali spregovore, čebele letajo po zraku, če pogledaš v vodo vidiš v njej svojo dočnost...“

„Morda je to res! Toda, da bi teklo vino, tega pa ne verjamem. Saj bi vse drvelo k studencem in bi ostale cerkve med polnočnico prazne. Ali se ti ne zdi tako,“ je modroval Podklanjčan.

„Že res, toda ljudje tega ne vedo; pa še nekaj je: Če te kdo vidi ali če imaš jezo na koga, tedaj ko zajemaš, se vino v hipu spet spremeni nazaj v vodo,“ je nadaljeval Tomaž.

„Zdaj pa že razumem, kam cikaš,“ je zastel Podklanjčan. „Misliš, da se bom jaz polakomnil tistega vina, ki priteče izpod skale, in se zaradi tega spravil s sosedom, ker praviš, da se vino spet sprevrže v vodo, če imata tisti, ki zajema, jezo na koga? Ne bo nič. Imam že toliko, da si lahko kupim vina več, kot bi se ga v eni uri nacedilo pri najmočnejšem studencu. Nikomur se še nisem uklo- nil in pred nikomer se ne bom poniževal, pa četudi trpim škodo zaradi tega. Ne poznaš še, kako zna biti ponosen podklanjski rod.“

„Pa vendar, poskusi,“ je dalje silil Tomaž. „Pomisli, da bo Slabe počil od jeze, če bo slišal, da pri tebi stoji v kleti sodi polnj naj- boljšega vina, ki si ga dobil zastonj.“

Nič ni več rekel Podklanjčan, toda beseda se ga je le prišla in je ponudil Tomažu.

„Ne, pil pa ne bom. Sem se zaobljubil, da ves advent ne bom poskusil žgane pijače.“

„No, pa vendar vsaj poseđi še, da se bova bolj natančno pomenila,“ je silil Podklanjčan, kateremu je vrelo po glavi radi vina in tiste nesrečne jeze. Toliko vražarski je bil le, da je šel na Tomažovo zanko.

„Staro izročilo pravi, da ne smeš imeti jeze na nikogar tedaj, ko zajemaš,“ je razlagal Tomaž.

„Saj tisti čas, ko bom zajemal vino v

sode, bom mislil na to, da ga dobim čim več. Kdo bo tedaj mislil na prepir, ki ga imam s sosedom," je ugotavljal Podklanjčan.

„Kakor veš. Poskusi. Pogledal bom še enkrat tisto stran v mojih bukvah, kjer piše o tem, in na sveti večer me pridi vprašat. Zdaj pa moram iti. Imam še druga pota nocoj.“

Tomaž se je kratko poslovil in odšel preko ceste k Slabetu.

V veži ga je prestregla Ančka in mu izročila drobno pisemce za Toneta.

Podklanjčan tisti večer dolgo ni zaspal. Mislil je in preudarjal:

„Grem? Ne grem? Kaj, če ne bo nič? Kaj če zvedo sosedje?“ Pohlepnost in jeza na sosedu sta še bolj pognali kri v glavo.

Tomaž pa je vasoval pri Slabetu pozno v noč.

Slabe je bil od kraja strašno nataktnjen. Vso jezo je zlil na Tomaža.

„V moji bajti živiš, moje njive imaš v najemu, od moje milosti si odvisen, pa zahajaš k Podklanjčanu, ki je moj sovražnik in ga ščuješ proti meni. Iz bajte te poženem.“

Tomaž je molče poslušal pridigo in čakal, kdaj bo Slabetu zmanjkalo besed. Šele, ko ta ni vedel več kaj reči, je povzel besedo Tomaž.

„Motiš se, sosed," je mirno odgovoril na vsa zbadanja. „Jaslice sem zanesel tja. Tudi zaradi vajinega prepira sem mu dejal par besed, kaj bi lagal. Saj sam sprevidiš, kako neumno je to zjedanje, ki ga imata med seboj.“

„Jaz nisem začel, tudi kočnal ne bom," je ugovarjal Slabe.

„Le poskusi. Saj ne bo tako težko. Vsaj zdaj za božič. Še dva dni je. Bog te bo vesel in vsi vaščani te bodo hvalili. Najbolj pa boš ustregel svojemu sinu Tonetu.“

„Že res," je preudaril Slabe. „Toda ponižati se! Da bi šel prosit odpuščanja njega, ki je vsega kriv? Saj bi me nagnal kot psa! Ima se za bogatejšega in je tudi.“

„Pa postani bogatejši ti," se je razvnel Tomaž. „Ali ne bi hotel biti bogatejši kot Podklanjčan?“

„Nobene stvari ši ne želim belj, toda kako," je Slabe začudeno pogledal Tomaža.

„Poslušaj," je skrivnostno začel Tomaž in se pomaknil bližje k Slabetu. „Čez dva dni bo božič. Na sveti večer med polnočnico teče v vseh studenčih vino namesto studenčnice. Pojdi na Perile, kjer je najmočnejši studenec daleč naokoli, in tam si ga natočiš nekaj sode. Nekaj ga porabiš doma, nekaj prodaš. Grunt, velik kot je tvoj, si lahko zaslužiš v kratkem času. Tam gotovo ne bo tekla slaba kapljica. Najmanj tak bo, kot so ga pili v Kani galilejski.“

„Pa če res teče vino," je neverno gledal Slabe.

„Res, če ti pravim," je trdil Tomaž.

„In če bi prišel tja tudi Podklanjčan. Da bi se tam s kolj pobila. Ne, boljše, da ne grem.“

„Če pride, prava reč," se ni dal ugnati Tomaž. „Saj se mu ni treba kazati. Skriješ se za grm. Če bo prišel, se mu boš krepko nasmejal. Mislil bo, da nataka vino, pa bo zaje-mal vodo. Pozabil sem ti povedati, da vino

brž postane voda, če sta dva človeka poleg.“

„To pa to. Kajpak da pojdem. Ni mi za vino, pač pa da bom sosedu videl osramočenega. Kar nagovarjat ga pojdi," je silil Slabe Tomaža, „in veliko sodov naj vzame s seboj. Ko bo vse napolnil, pa se bom jaz dvignil izza grma in se mu smejal, ker bo imel samo vodo v njih. To ga bom izplačal, skopuha nemarnega.“

Slabe se je tako razvnel, da bi Tomaža res nagnal iz bajte, če bi mu ta rekel, da je to le prazna vraža. Sovraštvo je res huda reč, čisto ga je vsega prevzela misel, kako bo zagodel sosedu.

Tomažu je bilo skoro žal take zvijače, ko se je poslovil in odšel domov. Spotoma je premišljeval.

„Tako lep načrt sem imel, kako ju bom pri studencu dobil skupaj in ju pripravil do sprave. Saj iz samega sovraštva verjameta v stare vraže, da na sveto noč pri studenčih izvira vino namesto vode. Pobila se bosta, ko se dobita na samem.“

„Moliti bom moral, dosti moliti, da bo božje Dete storilo čudež. Moje besede so prenerodne. Dobra dela bi rad vršil, pa se preveč samo na sebe zanašam.“

Doma je v bajti pokleknil v bohkov kot in molil:

„Ljubo božje Dete. Tako lepe jaslice ti postavim za letošnji božič, da se ti bo zahotelo še enkrat priti na ta svet, da bi prebivalo v njih. Vse polno lučk bom prižgal, belih, rdečih, rumenih... Da te bodo grele in ti na čast svetile.“

* * *

Prišel je sveti večer.

Popoldne ob treh so se razmajali zvonovi. Ljudje so popustili delo in se pripravljali za sveti večer.

Živina je bila že nakrmljena, hlevi lepo posnaženi in pometeni, okrog vseh poslopjij ski-dana gaz, da bodo tudi stari ljudje in otroci šli okrog voglov kadit in kropit.

Sonce bo zdaj vtonilo za Trnovski gozd in naznanilo, da se je pričel sveti večer.

V hiši na mizi že stoji poprtnjak. En hleb črnega kruha, ki ga bo deležna na praznik sv. Treh kraljev živina, prašiči, kokoši, pes in mačka. Vrhu tega je hleb belega kruha za družino in velik kolač, ki ga bodo načeli šele na svete Tri kralje. Na mizi stoji tudi posodica s soljo, ki jo sveti večer blagoslovi na poseben način, da je zdravilna za vse bolezni pri živini.

Spredaj je na mizi postavljen oltarček. Vse polno božjih podob in kipov, najlepših, kar jih premore hiša.

V bohkovem kotu pa so postavljene jaslice, velika štalica z Jezusom, Marijo in Jožefom. Pred štalico sveti lučka in razsvetljuje sveto družino in planjavo pred hlevčkom, kjer se pase vse polno ovčic. Pastirji sedijo pri ognjih in dremljejo. Angel božji nad hlevčkom jih budi in vabi, naj pridejo počastit božje Dete, ki se je ponižalo, da je prišlo na ta grešni svet.

Ko pade mrak na zemljo, se zbere v hiši vsa družina. Vse je že pripravljeno. Posoda z žerjavico, kamor bodo nalagali vrbovih in oljčnih mladik, blagoslovljenih na cvetno nedeljo.

Gospodinja že drži v rokah posodico z blagoslovljeno vodo in pušpanovo vejico. Tudi luč v laterni je že pripravljena, da si bodo svetili z njo med potjo.

Gospodar sname z žeblja hišni rožnj venec z jagodami, debelimj kot orehi. Pokriža se in vsa dražina molj za njim. Nato se razvrsti domača procesija. Pastir nese spredaj križ, za njim stopa hlapec s svetilko. Dobro mora paziti, da mu ne ugasne, ker bi sicer udarila strela v hišo. Dekla ima posodo z žerjavico in žge blagoslovljeni les iz cvetne butare, da prijetno diši ves sveti večer. Zadaj stopata gospodar in gospodinja. Gospodar molj slovesno kot nikdar, gospodinja pa kropi in prosi Boga za srečo pri družini in živini, vrtu in polju. Kdor nima drugega dela, pa med potjo otrasa drevje, da bo prihodnje leto bolj bogato obrodilo.

Pot okrog voglov je ponekod dolga. Vse tri dele rožnega venca zmolijo spotoma. V vsak prostorček stopijo in ga pokade in blagoslove. Zunaj pa obidejo vsa poslopja. Zvonovi zvonijo ves čas in ne nehajo še dolgo potem, ko je procesija okrog voglov že končana.

Ko se vrnejo in odmolijo, stečejo fantje in dekleta v drvarnico. Vsak v naglici zagradi naročje drv. Ko se vrnejo od polnočnice, jih preštejejo. Kdor ima sparane, so tisto leto poroči, če ne, pa čaka naslednjega leta.

* * *

Podklanjska Ančka je šla bolj iz navade po drva. „Saj vem, da ne bo nič, tudi če bodo sparana, ko imamo jezo s sosedom,“ se je žalostila. „Tako je žalosten sveti večer letos.“ Sami z materjo sta morali okrog voglov. Nihče nima za mar jaslic, ki jih je tako lepo naredila kot še nikoli.

Podklanjčan in hlapec sta pripravila voz in sode, kot bi mislila iti na sam sveti večer na Vipavsko po vino.

Po večerji je Podklanjčan šel k Tomažu.

Tomaž je bil kratak.

„Stori, kot sem ti rekel. Pojdi opolnoči na Perile, kjer je curek najmočnejši, in ko bo ura udarila polnoči, zajemi. Glej da te nihče ne vidi.“

„Pa če grem s hlapcem in s konji, se ne bo vino ustrašilo?“

„Hlapec naj ostane daleč zadaj. Moraš biti sam. Saj bosta sode že pozneje naložila. Nakatati moraš pa sam. Nič ne pomaga.“

„Bom naredil tako, kot si naročil,“ je rekel Podklanjčan. „Če bo kaj prida, ti bom že poslal par vrčev, da boš imel dovolj pijače za praznike.“

Dobre volje je odšel domov in spotjo mislil na Slabeta, kako se bo grizel od jeze, ko bo zvedel, koliko dobrega vina ima Podklanjčan v kleti.

Slabe pa je tisti čas doma v hlevu nabijal brento.

„Pojdem,“ se je odločil tudi on. „Da zago-dem Podklanjčanu. Če ga ne bo tja, pa tudi prav. Natočim polno brento vina, da bo pijača pri hiši, in če bo dobro, se še vedno lahko vrnem domov po sod, saj ni daleč. Maša opolnoči je dolga.“

Tomaž pa je odšel na vas. Povsod je voščil vesele praznike in spotoma dobil tri pametne

može, da mu bodo pomagali razvozlati neko važno reč. Nikomur ni povedal, kako in kaj misli. Pa so možje Tomažu zaupali in niso preveč sitnarili z vprašanji.

„Star je dosti, neumnosti ne bo počel,“ so bili vsi edini v sodbi.

Odšli so lepo počasi in potihem na Perile.

Malo pred polnočjo so zaslišali nek ropot.

„Ropoče, kot bi nekdo vozil sode,“ so uganili.

„Saj jih,“ je pritrdil Tomaž. „Podklanjčan prihaja po vino. Rekel sem mu, da na sveti večer izvira vino med polnočnico. Samogolten kot je, je naložil sodov, kot bi se peljal na trgateg.“

Možje so komaj zadrževali smeh. Tomaž jih je mišl.

„Tiho bodite in dobro glejte vse, kako se bo godilo. Storite vse, kar vam bom rekel.“

Zdajci se je tik mimo njih nekdo prav tiho priplazil in nosil na hrbtu veliko reč, podobno košu. Počeni je za grmom tik ob studencu.

Možje so nestrpno pričakovali, kaj bo. Vsi so pazili, kaj bo storil Tomaž.

Pri farni cerkvi je udarila ura polnoči. Zvonovi so se razmajali božjemu Detetu na čast.

„Zdaj pa le hitro,“ je vzkliknil Podklanjčan in zajel s korcem, da čimprej napolni prvi sod. „Vsake kapljice je škoda.“

„Le hitro nalivaj, da boš peljal domov več — vode,“ se je oglasil Slabe za grmom.

Podklanjčanu je padel korec iz rok.

„Si mislil, koliko boš natočil, kaj,“ Slabe se je dvignil izza grma in se mu smejal.

„Kje je kakšen kol, da ga lopnem po glavi,“ je bil Podklanjčan ves divji.

„Le počasi, sosed! Možje smo tu,“ se je oglasil Tomaž. Možje so na mig obstopili oba sosedu, ki sta mislila planiti drug na drugega.

„Če si podasta roke v spravo, bomo molčali. Če ne, bo zvedelo devet fara naokrog, kako sta šla po vino na studenec namesto k polnočnici,“ je govoril Tomaž. „In še pobijati se mislita nocoj na tako svet večer.“

„Spravita se med seboj nocoj, ko je božič,“ so prigovarjali možje.

Nikdar ni Tomaž tako goreče molil v svojem sreč kot tisti trenutek. Če mu spodleti, bo sovraštvo ostalo za ta rod nepopravljivo, in to bo pač huje, kot če bi moral on iz Slabetove bajte, saj svet je velik, kjer bo za Tomaža vedno kos kruha. Toda kdo naj potem izravna sovraštvo, ki bo še podvojeno radi ponižanja. Ves adventni post, vse to, da niti kapljice žgane pijače ni pokusil v tem času, kar je bilo za Tomaža težka žrtev, in mnogi rožni venci, katere je zmolil, in maše, katerim je za zornice v temno jutro hitel, vse to je delal Tomaž z globoko vero, da mora božje Dete vrniti mir tema dvema domovoma.

Kakor božji prerok je stopil med sprta sosedu, spremljevalci so pa prijeli oba za roke, da bi si ne skočila v lase.

Molk... Skrivnosten molk...

„Slava Bogu na višavah,“ je prekinil Tomaž morečo tišino... Za hip je odprl usta Podklanjčan in nadaljeval angelski pozdrav „In mir ljudem na zemlji“... Zastal mu je glas, ki je trepetal v čudnem ganotju.

Tedaj je pa poprijel Slabe: „ki so Bogu po volji.“

MOJ PROSINEC 1951

Prekrižati se moramo, ko stopamo v novo leto.

Takole je: V Imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha...

Dolgo bo leto, kdor ga bo do konca dočakal. Mnogo božje pomoči bo potrebno; včasih bo naša edina rešitev. Ko bi le bila!

Zato je pač najbolje, da leto že kar začne. mo v Imenu Boga Očeta in Sina in Svetega Duha...

Tako so od vekov delali moji goričanci. Pri njih je ostalo moje srce, da bi ostalo do bro kot sad goričke zemlje. In k njim so sedaj odromale moje misli, polne želja...

Tam sedaj padajo snežinke. Tiste velike, mehke, veste... Rahla sapa nebeških angelov diha preko vrhov. Tiho padajo na zemljo, ki jo je večni Stvarnik zgnel Sebi v veselje. Zato gorice zaslužijo, da počijejo pod tako dragoceno odejo. In toliko ljubezni se pre. taka v skrivnosti njih radodarne rodovitnosti, da so rodovi pili od nje in je niso izpili. —

V Imenu Boga Očeta in Sina in svetega Duha...

Spominjam se:

— Skozi gosto kopreno naletavajočih kri. stalov pozvanja. Od kod? Od Sv. Miklavža, od Jeruzalema, od Svétinj, od Sv. Bolfenka na Kogu, od Sv. Tomaža, od Male ali Velike Nedelje, od Huma, od Kapele...? — Od povsod. — Iz vseh tihih dnik in z vseh glo. boko zasanjanih vrhov. Povsod so moji dobri goričanci svojemu Bogu postavili tople hrane.

Nad spečimi goricami še drži temno dlan noč. Skozi zveneča usta blagoslovljenega bron pa že govori Bog. V črno neskončnost noči padajoče snežinke nosije Njegovo mehko besedo skozi vseмирje, da nad vsemi bregi lebdi nebeška Ljubezen.

Takrat je sam Bog prvi voščil goricam in

„Pa naj bo tako!“ je odločno menil Pod. klanjčan in ponudil roko Slabetu: „Sosed, pozabi, če moreš, kar je bilo med nama.“

„Bolje bo tako res, saj se človek tudi sovraštvu naveliča,“ je bil ves mehak Slabe.

Segla sta si v roke in si obljubila prija. teljstvo.

„Božje Dete, ki je prineslo nocojšnjo noč mir na svet, naj ga bogato nasiplje v vajini domačiji,“ je želel Tomaž. „Zdaj pa pojdemo k polnočnici. Vsa cerkev se bo zveselila, ko vaju bodo videli skupaj klečati v stolu. Poj. dimo, možje.“

„Kako lep božič bo in kako čudno se je pričel,“ je menil Slabe spotoma.

„Pa prav na sveto noč. Tako mi je toplo pri srcu kot nekoč, ko sem bil še otrok,“ je pristavil Podklanjčan.

Stopili so v cerkev. Kako lepše so bile bo. žične pesmi, zvonovi so ubranejšje potrkavali, ljudje so zgedali prijaznejši. Kako je človek s sovraštvom v srcu res slep in gluha za vse dobro in lepo.

njihovim goričancem srečni začetek leta.

Tako je bilo. Vem. —

Gorice in goričanci še spijo. Zasnežene kočice po vrhéh pestujejo pod svojimi toplimi perutmi otroke bregov. Kot bele koklje, ki so našopirile perje, da bi bilo vsem toplo. Za. mrzlo kolje, ki je vdiljen po goricah zapičeno v zemljo kot napeti beli hleb, podrhteva ob pozdravu iz samih nebes. Na ledene rože, ki so v vsej bohotnosti zacvetele na spečih ok. nih, diha brneči glas božji, da šipe narahlo trzajo in budijo goričance. Ko odpirajo oči, v topi temi novoletnega jutra čutijo neskon. čno nabitost pričujočnosti božje, ki preko vrhov narahlo odmeva v njihove duše. Zato se križajo v Imenu Boga Očeta in Sina in sve. tega Duha... Potem ostane Bog vse leto pod njihovo streho, nad njihovimi goricami in polji.

Srečno novo leto!

Iz cerkva po zasneženih vrhovih in iz dolin kliče zveneče vabilo božje, da bi šli goričanci za njim...

Po bregovih se prižigajo drobne lučke. Potlej drsijo v dnike in novo leto k rani sveti maši...

Sedaj samo moje misli romajo z njimi. Drobni odsvit luči iz svetilnic, okoli katerih se spreletavajo velike snežinke, mi pronica v dušo, da se iz trušča velikega sveta odpravlja v moj tihi mali svet med goricami, kjer gole jagneđi po vrhéh še kipijo proti visokemu nebu kot k molitvi sklenjene roke in kjer pod snežno odejo z goricami spi moje neiztroh. njeno hrepenenje.

Prižgem svojo svetilnico; grem v zasneženo novoletno jutro za mamó...

Na sépu obstanem in se ozrem v temo, za katero spijo gorice. Od povsod se usipajo drobni utrinki luči, ki kažejo goričancem pot navzdol v cerkev svetega Miklavža. Toliko drobnih lučk! Saj jih še takrat ni bilo to. liko, ko sva s Srágovim Tunekom šla za sve. tilnicami v vrsti goričancev, da bi stregla služabniku božjemu, ki ga je rodila češka zemlja, pa je izpred oltarja svetega Miklavža iz globine srca klical blagoslov božji na go. rice, ki jih je ljubil.

Od kod toliko ljudi? So prišli k rani maši vsi kot midva?

Srágov Tunek, se spomniš...? — Seveda se spomniš... Tvoje telo s prestreljenim čel. lom gnóji nedogledno rusko stépo, tvoja duša pa se je nekje v neskončnosti nad goricami srečala z mojo. Rokó v roki gresta navzdol, kjer pred oltarjem svetega Miklavža že v slavnostnem oblačilu poveličanih daruje svojo daritev ljubezni duša starega župnika Polaka, ki je priromala nekje iz hrvaškega groba...

Srágov Tunek, le ozri se po cerkvi! Res da imava za to mašo tiste obleke z velikimi umetnimi čipkami, za katere sva se včasih v zakristiji lasala. Še več? Pa se le ozri za hi. pec! Danes te stari mežnar Zadržavec za to ne bo s škropilnikom čez pleča, ko prideva nazaj v zakristijo. Za vratj stoji in v velikem

NOVO LETO

Ne nebu se poraja nova zarja,
izza oblakov temnih luč prižiga.
Odpira novega se leta knjiga...
Bo zopet polna boja in viharja?

Ganila žgoča solza bo vladarja?
Za vse, kar žge nas, se nihče ne briga,
da zbrisal bi iz srca bol — še ni ga.
Kdo bo pokazal pot nam in krmarja?

Poglej, Gospod, na narod razkropljeni,
ki hrepeni po mani vedno eni,
dodeli mu miru vsaj v novem letu!

Da bo slavil dan sprave kmalu z brati;
Ti daj življenja knjigo mu prebrati,
začrtaj pot vsem k domu, ne po svetu.

RIKO

okrogu vrtil ponvico z ognjem. Veš, nalašč je prišel izpod zasnežene ruše, da bi videl vse, ki so se zbrali k rani maši za novo leto...

Vidiš tam, koliko jih je? Novakov Franček, tisti lepi visoki fant, ki je kipel proti nebu kot vitka jagned, je tudi prišel nekje iz finske tundre. O, tudi njegovi neumrljivi goričanski duši ni bila pot predolga! In štefeka vidiš, Srágov Tunek? Tistega rdečeličnega, ki se je za sodarja učil? Iz jeklenega oklepa podmornice na dnu oceana je našla njegova duša pot med gorice. Oj! Stanko, tisti dolgi, sloki Stanko, ki je s tako velikimi črnimi očmi gledal nadzornikovo Milenko, pa se je bal njenega oeta, je prišel iz afriške puščave, da za novo leto pri rani sveti maši ohladi neuteženo, vročo dušo... Peter in Vanek sta prišla nekje iz dolejških gozdov in Tomašek se je izkobacal iz črne kraške jame... Vsi imajo čez čelo svetlikajoči se curek krvi, ki ne bo nikdar strohnela, ker je kr: Abelova...

Glej, Srágov Tunek, tudi tvoja mati so tam. Tisto veliko, rjavo porhatno rutó, ki jim za kriva glavo in prsi, imajo, da jih ne bi zebio. Z rokami jo bodo morali odmakniti, da jim boš lahko nastavil pod brado svetlo skodelico, ko bodo odprli usta in sprejeli v srce Odrešenika... Pa plántavi Joh in veseli Grličnja-kov Tunček...

Sedaj, ko hodiš z zlato skodelico pred župnikom Polakom in jo nastavljaš pod brado tem dobrim ljudem, le glej po cerkvi, Srágov Tunek!

Tako malo jih je ostalo živih, da sva se bala, kako bo prazna naša cerkev za novoletno rano mašo. Tudi naša mama so se bali, veš... Jih vidiš, Srágov Tunek, tam na evangelijski strani, točno pod korom sedijo. Jaz jih ne morem videti... Ti pa, ki hodiš z zlato skodelico pred župnikom, jih lahko vidiš... Veš, v nogi jih seka, odkar jim je ono leto granata raztrgala meče... Ti tega nisi vedel; nisi več dočakal... Viš, čisto v dve gube so že zlezli. Ne samo zavoljo let. Trpljenje, trpljenje... in rana, ki jim jo je zasekal šrapnel v tilnik, ko je šla jeklena nevihta čez naše gorice, ki

jih niso hoteli zapustiti... Zato morajo sedeti v klopi.

Tako so se bali, da bo cerkev prazna, ko bi morala vsa fara klicati blagoslov bežji na gorice za začetek leta...

Sedaj pa jim tako žarijo oči, ko naju vidijo tako drobcena kot nekoč v ministrantskih oblačilih pred oltarjem in čutijo, da jih je prišlo toliko k novoletni rani maši, da je cerkev skoraj premajhna... In vsi molimo z njimi za naše gorice, da bi bilo leto srečno in da bi Gospod držal svojo dobrotno roko nad njimi...

Vsa cerkev je polna... Vsi molijo za stari župnikom, ki se bo še enkrat obrnil, pa razprostrl roke kot za objem in zaklical:

„Dominus vobiscum! — Gospod z vami,

ljubi, dobri goričanci...“
„In s tvojo dušo, mrtvi pastir...“

Potlej se bomo razšli.

Snežinke bodo še vedno padale, kot da angelci božji stresajo izpod neba nežni puh svojih božajočih kril.

Od hiše do hiše bomo šli, od kože do kože, v trde roke bomo segali in voščili:

„Srečno leto voščimo, goričanci... Gospod z vami in vašim trpljenjem...“

Slišali bodo naše voščilo in lažje jim bo v drgetajoči stiski.

Za svete Tri kralje bomo prižgali zlato, svetlo zvezdo, da nam bo pravo pot kazala. Narahlo, tiho bomo pod okni peli kolednice. Ne za dinarje in požirek pijače, ki jim samim več ne tekne. Za dober pogled, za toplo besedo, po kateri žejajo... V kadji bomo zagrabili blagoslovljene vode in šli med gorice in polja in v hrame in staje. Trikrat bomo v znamenju križa zamahnili na vse štiri strani neba, da bi blagoslov božji ostal nad bregovi. — Da jim ujma ne bi preveč škodovala...

Za god sv. Antona Puščavnika, ki je bil tudi tvoj patron, Srágov Tunek, bomo skupaj romali k Sv. Bolfenku na Kogu. Ne stranski oltar, kjer stoji naš dobri svetnik, da se goričanci lahko zatekajo k njemu, kadar je njih živina v nevarnosti, bomo položili naše želje. Zgnetli jih bomo iz voska svojega nestrohljivega hrepenenja in jih položili pod svetnikove noge...

Za dan spreobrnjenja sv. Pavla se bomo zopet sešli že pred dnevom. Šli bomo v gozdove in odsekali borovnico. Vpili bomo čez vrhove, da bo odmevalo po dnihah med goricami:

„Beži, beži, Pavel, da te megla ne dobi!“

Potlej bomo zanesli borovnico v hrame in jo prižgali sredi izb, da bo prasketalo in bo dišalo po vseh kotih kot po blagoslovljenem kadilu.

Povsod bo dišalo po naši želji, preko vseh bregov se bo vlekla dišeča megla naših voščil, da bi misli naših dobrih ljudi postale resnica.

Zakaj sam Bog je v novoletno jutro zaklical z bronastim krikom zvonov čez vrhove. Iz bližine božje padajo na kristalnih krilih snežink molitve mrtvih goričancev na speče gorice, ki hranijo njih neiztrohnjeno ljubezen...

In Bog je vendar tako velik! — —

STANKO KOCIPER

VERA BO ZMAGALA

1. OROŽJE — SILNEJŠE OD ATOMSKE BOMBE

20. stoletje je že in bo še vtisnilo toku svetovne zgodovine najmočnejši pečat, ki bo zgodovini človeštva na veke pričal o največjih grozotah in zločinih svetovno organiziranega brezboštva, pa tudi o najbolj veličastnih delih in najbolj junaških zmagah svete katoliške Cerkve. In zdi se, da bo prav mali slovenski narod zapustil toku svetovnih dogodkov 20. stoletja najbolj živo sliko najhujših zločinov in grozot komunističnega brezboštva, pa tudi veličino najbolj slavnih junakov mučenčev svete katoliške Cerkve v 20. stoletju.

Dve fronti

Še preden se je svetovno organizirano brezboštvo pred svetom razgalilo v vsej svoji nepopisni hudobiji, je že sv. oče Pij XI. z grozo v srcu ugotavljal, da še od vesoljnega potopa sem svet še ni videl tako številnih in tako grozljivih zločinov in grehov, kakor jih počenja brezbožni, svetovno organizirani komunisti 20. stoletja, in pozval vse dobromisleče ljudi vsega sveta ne glede na versko in narodno pripadnost — v sveti križarski boj zoper napadalno, mednarodno organizirano brezboštvo.

Kar je storil Pij XI., oče vesoljne Cerkve za ves svet, to je storil za naš mali slovenski narod veliki knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, ko je v preroškem videnju opozoril vse Slovence na zborovanju v Celju na veliki čas, ki se bliža in zahteva velike ljudi. Kot da že gleda v duhu pred seboj številno satanovo fronto slovenskih komunistov z geslom: rop, požig, umor, pa tudi nepregledno vrsto slovenskih junakov mučenčev z geslom vse za Boga in narod, razprostre roke in zagotovi slovenskemu ljudstvu: „Satan ima že svojo fronto, pa tudi Bog ima že svojo fronto. Pojdimo veliki v velike čase, ki so veliki po svoji hudobiji, veliki pa tudi po svetosti!“

V znamenju atomske bombe

Drugo svetovno vojno, v kateri sta bila uničena brezbožni nacizem in fašizem, je zaključila atomska bomba — iznajdba 20. stoletja, atomska bomba — orožje tako silno, da se je pred njim zgrozil celo veliki kolos — svetovno organizirani komunisti. Iznajdba in prva uporaba atomske bombe na Japonskem sta elektrizirali ves svet. Druga polovica 20. stoletja se začne v znamenju atomske bombe, še več: v znamenju vodikove bombe. O teh vrstah najsilnejšega sodobnega orožja govori in piše danes ves svet. Kitajski komunisti dnevno govore kitajskemu ljudstvu o atomski bombi. Začeli so lagati kitajskemu ljudstvu, da se mu atomske bombe ni treba bati; da so učinki te vrste orožja neznatni, skratka, da ameriški imperialisti govore o strašnih učinkih te vrste orožja le zato, da bi oplašili komuniste in si tako ne bi upali tvegati vojske za osvojitve sveta. Satan je že mnogo ljudi prevaral; tudi izobraženi Kitajci

so mi zatrjevali, da ne verjamejo v porazno silo atomske bombe in da jih ne atomska ne vodikova bomba ne bosta oplašili, da ne bi šli v boj za svetovno zmago komunizma. Tako komunisti.

Med katoličani so mnenja deljena. Porazne učinke tega orožja vsi priznavajo. Prav zato mnogi katoličani iskreno žele in prosijo odgovorne ljudi, naj tega orožja ne rabijo, ker lahko povzroči razdejanje sveta. Nekateri katoličani — pa tudi protestantje — pa menijo, da bo Bog dopustil atomsko in vodikovo bombo za kazen grehov 20. stoletja in za uničenje brezbožnega komunizma, kakor je nekoč z vesoljnim potopom kaznoval grešni in brezbožni oloveški rod.

Da bo treba svetovno organizirani, brezbožni komunisti tudi z vojaško silo uničiti, je jasno; saj predstavlja danes brezbožni komunizem silno vojaško moč. Vzgoja komunističnih držav je povsem vojaška in brezbožna. Že v ljudski šoli vse knjige navajajo otroke na vojno in brezbožne cilje. Na Kitajskem je že v knjigah za prvi razred vse polno slik iz vo.

Nadškof dr. Jeglič na znamenju taboru v Celju

jaškega življenje. Na otroku razumljiv način je razložena raba puške, tankov, zrakoplovov, ročnih granat itd.: za uničenje ameriškega imperializma. Otroci delajo iz papirja orožje in ga pošiljajo — simbolično vzeto — na Ko. rejo in Formozo. Na novega leta dan 1950 je kitajska mladina po ulicah Pekinga z lesenimi puškami streljala na sliko Trumana, Mac Arthurja in ostalih svetovnoznanih borcev zoper komunizem. Komunisti torej načrtno vzpajajo mladino v militarističnem duhu in ji slikajo borbo za osvoboditev sveta izpod kapitalističnega jarma kot največji ideal. In nič manj kot poudarek na vojaški je poudarek na brezbožni vzgoji. Že v čitanki za prvi razred je polno slik in beril, ki prikazujejo kult sleherne vere kot praznoverje. Ker največ Kitajcev veruje v Budo, je seveda ta najbolj napadan. Smešijo kipe Bude in ustanovo boncev; pa tudi protestante in katoličane omenjajo kot praznoverne ljudi. Vzgoja v brezboštvu se v knjigah za višje razrede stopnjuje; duhovni svet se povsem ovrže in v zadnjih razredih ljudske šole je prikazan že celoten Marksov materialistični nazor. Mladino vzpodbujajo k dejavnemu „apostolatu“ zoper praznoverje in za zmago brezboštva, če treba, tudi z nasiljem (rušenje templjev, sežiganje podob).

Z vsemi sredstvi proti zlu!

V veliki zmoti bi bil, kdor bi mislil — naravno vzeto čudežev ne smemo predpostavljati — da se bo dal komunizem uničiti le z vojaško silo; a v nič manjši zmoti, kdor bi mislil, da za uničenje svetovno organiziranega brezboštva zadostuje zgolj načelna, verska borba, ki jo vodi zlasti katoliška Cerkev proti brezbožnemu komunizmu.

V Stari zavezi, ko je Bog še neposredno posegal v vodstvo izraelskega naroda, imamo mnogo primerov, kako je Bog uporabil vojaško silo Izraelcev za uničenje njihovih sovražnikov. Tako so pogani jasno videli, kako Bog ščiti izvoljeni izraelski narod. N. pr. ko Bog čudežno reši Mojzesa in Izraelce, pa potopi vso faraonovo vojsko v Rdečem morju. Komunisti bi v svoji brezbožni propagandi gotovo obsodili Boga za „imperialista“, če bi še danes tako jasno posegal v borbo zoper sovražnike Cerkve.

V dobi Nove zaveze in zgodovine Cerkve je vodstvo Boga zoper sovražnike božje manj vidno; vendar toliko, da se razvidi, kako Bog blagoslavlja tudi vojaške akcije v borbi z brezbožniki, kadar ti z vojaško silo napadajo Cerkev. Naj omenjam le čudežno zmago Konstantina nad poganskim Maksencijem, zmago, ki je prinesla 300 let zatirani Cerkvi versko in cerkveno svobodo. Naj omenjam še zmago nad Turki pri Lepontu, ki je rešila velik del Evrope pred vdorom mohamedanstva, in v novejši dobi žalosten konec Napoleona, ki je stegnil roko po Kristusovem namestniku na zemlji — papežu in si hotel zasužnjiti Cerkev. Strašna kazen Hitlerja in Musolinija je še vsem živo pred očmi. Nad Boga sta se hotela povzdigniti, pa sta končala kot izvržka človeštva.

Vendar pa vojaške zmage nad brezbožniki niso zadostne. Konstantin je pogansko vojsko premagal že v začetku 4. stoletja; duh poganstva se je pa le počasi umikal duhu Cerkve in je trajalo še več stoletij, dokler ni na ozemlju prej poganskega imperija res zavladal pravi krščanski, katoliški duh.

Ali je res Bog dopustil atomsko bombo za uničenje sodobne brezbožne komunistične vesilesile, bo pokazala bodočnost. Nemogoče ni, celo verjetno, tudi če se postavimo na stališče božjih načrtov. Kajti za velike zločine je Bog vedno uporabil v svoji pravičnosti silno kazen. Za greh padlih angelov — pekel. Za greh Adama in Eve — spremenitev raja v solzno dolino. Vesoljni potop, uničenje Sodome in Gomore; uničenje Jeruzalema in judovskega naroda: vse to priča, da bi za strašne zločine brezbožnih komunistov in vsestranskih grešnih zablod 20. stoletja, tudi vojska z atomskimi bombami ne bila prevelika kazen za sodobno človeštvo. Če bo z najhujšim prizanešeno bo zaradi svetih, katerih je v 20. stoletju vedno več, zaradi Marijinega posredovanja, zlasti pa zaradi vseodpuščajoče Krvi brezmadežnega Jagnjeta, ki se vsak dan na toliko oltarjih širom sveta preliva in odjemlje grehe sveta.

Najmočnejše sredstvo — molitev

A za uničenje brezbožnega komunizma moramo vojaško zmago nad njim skoraj predpostavljati, čeprav s tem komunizem še daleč ne bo uničen, ampak le bistveno oslavljen. Smrtne rane mu NE bo zadala atomska bomba, ampak orožje, ki je silnejše od atomske bombe; orožje, ki ni izum človeške pameti, ampak dar vsemogočnosti božje; orožje, ki usmrti a istočasno oživlja, ruši in uničuje, a istočasno gradi in utrjuje; orožje, o čigar zmagoslavni moči je pričeval sam naš Gospod Jezus Kristus; orožje, ki so ga opevali evangelisti v evangelijih in apostolskih pismih; orožje, ki ga je neutrudno sukala največji misijonar sv. Cerkve, apostol narodov sv. Pavel in ga je poveličeval v svojih pismih kot nihče pred njim in za njim; orožje, ki ga sv. katoliška Cerkev rabi že skoraj 2000 let in z njim zmaguje pekel in svet; to najstrašnejše orožje je sveta vera, ki ima za temelj Boga Očeta, vsemogočnega stvarnika nebes in zemlje.

Preljubi slovenski rojaki, vam, ki ste zaradi vere kot begunci razkropljeni po vseh delih sveta, in vam, ki v zasužnjeni domovini trpite zasramovanje in stiske zaradi vere, pišem te vrstice. Naj bi sleherni Slovenec v gigantski borbi — med vero in nevero, med apostoli širjenja vere in propagandisti brezbožne komunistične ideje — stopil v nepregledne vrste vojščakov sv. Cerkve, ki bodo z orožjem vere v drugi polovici 20. stoletja šli med vse narode in vsa ljudstva v boj proti svetovnemu brezboštvu in neveri materialistično usmerjenega 20. stoletja. Da boste znali ceniti to orožje, ga vedno nositi s seboj, in zlasti, da ga boste znali rabiti, ko bo treba, naj vam služijo ti v Duhovnem življenju priobčevani članki o veri, najsilnejšem orožju včeraj, danes in vedno.

Janez Kopač C. M.

ODKOD NEVERA

Ko je Kristus pred svojim vnebohodom dal apostolom znano misijonsko naročilo, „naj gredo po vsem svetu in oznanjujejo evangelij vsemu stvarstvu“, kot piše sv. Marko ob koncu svojega evangelija, je dostavil: „KDOR BO VEROVAL IN BO KRŠČEN, BO ZVELIČAN, KDOR PA NE BO VEROVAL, BO POGUBLJEN“ (Mk 16, 16). Sprejete evangelija ljudem torej ni dano na izbiro. Tudi ne pravi Kristus, da bodo tisti, ki evangelija ne bodo hoteli sprejeti in v njegovo Cerkev ne vstopiti, uživali po smrti le naravno blaženost, kot si jo je na primer predstavljala grška in rimska mitologija in kakršno si še dandanes predstavljajo mnogi, ko v posmrtnih govorih ali pesnih omenjajo zagrobno življenje nad zvezdami, Kristus torej ne pravi, da bodo tisti, ki bi zavrnili njegov nauk, uživali le manjšo blaženost kot tisti, ki bodo nauk sprejeli, marveč pove popolnoma jasno, da bodo pogubljeni. „Kdor ne bo veroval, bo pogubljen.“ Na drugih mestih pa ponovno uči, da pomeni pogubljenje trpljenje, ki bo strašno in večno.

Vera v Kristusov evangelij predpostavlja vero v Boga. Če se torej že brez vere v Kristusov evangelij ne morež zveličati, kako bi se mogel še le brez vere v Boga. Če bo pogubljen, kdor bo odklonil vero v Kristusa, bo še bolj gotovo pogubljen tisti, ki ne veruje v Boga.

Ali so taki ljudje na svetu? Imenujemo jih ateiste ali brezbožce. Treba je razlikovati. So ljudje, ki žive, kakor da bi nobene vere v Boga ne imeli. Ali je res nimajo? Bi ne rekli. Iz njihovega življenja še ne moremo sklepati, da v njihovih dušah ni vere v Boga. V hudih nesrečah, ki nemara take ljudi zadenejo, se včasih pokaže, da vero le imajo. Boga začno klicati na pomoč ali preklinjati. Bog torej za nje le obstoji. Ako bi ne bilo tako, bi ga ne klicali ali preklinjali. Druga skupina ateistov je do Boga stalno brezbrizna. Z vprašanjem o Bogu in veri se ne pečajo. O tem ne mislijo, se ne razgovarjajo, skratka tega za nje ni. Ni jim prišlo do zavesti, če pa je bila kdaj „nevarnost“, da bi jim prišlo, so se po „srečni“ okolnosti rešili tega vprašanja. V tretji skupini pa bi bili zavestni ateisti.

„Praktičnih“ ateistov iz prve in druge skupine je dosti, zlasti v modernem poganskem svetu. Milijoni žive, kakor da Boga ni. Po samezni ljudje pa so že od nekdaj poskušali Boga tudi tajiti. Že izpred 3000 let je svetó pisemski psalm, po številu trinajsti, čigar prva vrstica se glasi: „Neumnež pravi v svojem srcu: ni Boga“. Že psalmist torej pozna nekakšne teoretične ateiste. Kakih šesto let mlajša priča je grški filozof Platon. O ateistih piše: „Ljudi, ki taje Boga, je treba najprej poboljšati, nato pa poučiti.“ Vzrok za nevero je torej po Platonu v volji, ne pa v razumu. Pokvarjeni ljudje taje Boga; zato jih je treba najprej poboljšati. S Platonom se vjema sv. Avguštín. „Le tisti — piše — taji Boga, kateremu bi bilo ljubše, če bi Boga ne bilo.“ Moderni dramatik Avgust Strindberg trdi isto: „Verske resnice se šele tedaj upirajo

razumu, ko ga je skalila hudobna volja.“ Par stoletij pred njim pa je zapisal duhoviti Pa. skal: „Za to, da kdo pride k spoznanju Boga, ni potrebno zvečati število dokazov za bivanje božje, pač pa znižati število človeških strasti.“

Po nauku apostola Pavla so neopravičljivi tisti, ki ne verujejo v Boga. V naravi se jim zadosti razodeva, da bi mogli sklepati nanj. Če ne sklepajo, je njihova krivda. „Kajti, kar se o Bogu more spoznati, jim je očitno, Bog jim je namreč razodel. Zakaj to, kar je v njem nevidno, se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi, tako da so neopravičljivi“ (Rim 1, 19—20).

Prava znanost nikdar ne ovira pota do vere, marveč k njej vodi. Vatikanski cerkveni zbor iz l. 1870 je povedal razlog, zakaj. Veda in vera sta od Boga, isti Bog pa ne more sam sebi nasprotovati. O naravoslovnih vedah so v preteklem stoletju zlasti trdili, da so v nasprotju z vero. Toda popolnoma napačno, kakor nam izpričuje dolga vrsta izjav največjih naravoslovcev do zadnjih dni. Taki naravoslovci so astronom Kepler (1571 do 1630), matematik Newton (1643—1727) fizik Volta (1745—1827), fizik Ampère (1775—1836), astronom Mädler (1794 do 1874), fizik Mağwell (1831—1879), botanik Linné (1707—1778), fizik Robert Mayer (1814—1878), kemik in biolog Pasteur (1822 do 1895), kemik Liebig (1803—1873), matematik Cauchy († 1857), matematik Gauss († 1825), naravoslovec Darwin (1809 do 1882), iznajditelj Zeppelin (1838—1917), fizik in prejemnik Nobelove nagrade za leto 1927 Artur Compton, fizik in astronom Artur Stanley Eddington (roj. 1882), fizik Ambrozij Fleming (roj. 1894), fizik Millikan (roj. 1868), kemik in prejemnik Nobelove nagrade Ernest Rutherford (roj. 1871), moderni fizik dr. Max Planck, fizik Viljem Marconi (1874 do 1937), moderni biolog dr. Herman Römpf, lord Kelvin († 1907), moderni anatom Rawitz in drugi. Njihove izjave slave božjo vsemogočnost in modrost, govore o sledih Boga v stvarstvu, o božjem načrtu v stvarstvu, o tem, kako globlje preučevanje narave vodi k Bogu, kako tajne v naravi razloži le vera v Boga. Izjavljajo, da so verni in da so za vero Bogu hvaležni. Vseh izjav ne moremo navesti po besedi. Zadostuje naj le ena. Najpomembnejši fizik zadnjih let dr. Max Planck je dejal v svojem predavanju na Dunaju l. 1940. „KAMOR PAČ POGLEDAMO, NI NOBENEGA NASPROTJA MED VERO IN NARAVOSLOVNO ZNANOSTJO, MARVEČ POVSOD SKLADNOST. NIKDAR SI NE STOJITA NASPROTI, MARVEČ SE MEDSEBOJNO SPOPOLNJUJETA. RAZLIČNE SO PAČ NJUNE METODE; TODA SMISEL DELA IN SMER NA PREDKA PA SE POPOLNOMA VJEMATA. SKUPEN JIMA JE BOJ PROTI NEVERI IN PRAZNOVERJU. USMERJEVALNO GESLO SE GLASI: K BOGU.“

„PONOSEN SEM, DA SEM VEREN KATO. LIČAN,“ je izjavil fizik Marconi, ki je znan iz brezžične telegrafije, in dostavil: „VERUJEM V MOČ MOLITVE, VANJO VERUJEM NE LE KOT ZVEST KATOLIČAN, MARVEČ TU. DI KOT ZNANSTVENIK.“

Velikih duhov znanost ne ovira pri veri, pa bo majhne! Smešno bi bilo kaj takega trdliti. Niso zato neverni, ker so veliko mislili. Prej zato, ker so premalo, malo ali pa nič. Misлити je najtežja stvar na svetu. Zato jih misli z glavo tako malo.

VZROKA ZA NEVERO TOREJ NI V RA. ZUMU. Iskatí ga je treba drugje. Velikokrat je v nemoralnem življenju. To okoliščino navajajo Platon, Avgustin, Paskal in Strindberg, kakor smo videli. „**LE TISTI TAJI BOGA, KATEREMU BI BILO LJUBŠE, ČE BI BOGA NE BILO.**“ Nemoralno življenje za temni jasno spoznanje o Bogu. Pretresljivo piše o tej zvezi apostol Pavel v navedenem pismu Rimljanom: „čep rav so Boga spoznali (iz del narave), ga niso kot Boga slavili, ali ga zahvaliti, ampak so postali v svojih mislih prazni in je otmelnelo njih nespametno srce. Imenovali so se modre, pa so se poneumili in so zamenili veličastvo neminljivega Boga s podobo, slično minljivemu človeku in pticam in četveronožcem in plazivcem. Zaradi tega jih je Bog v željah njih src prepustil nečistosti, da so sami skrunili svoja telesa, oni, ki so zamenili božjo resnico z lažjo in so častili ter molili rajši stvari kot Stvarnika. Zaradi tega jih je Bog prepustil nesramnim strastem. . . Ker niso imeli za vredno, da bi se držali spoznanja božjega, jih je Bog prepustil sprijenemu mišljenju, da so počeli, kar se ne spodobi, polni vsakrigne krivičnosti, hudobnosti, lakomnosti, polni zavisti, ubijanja, prepira, zvijače, malopridnosti; podpihovalci, klevetniki, Bogu sovražni, nasilniki, oğabneži, bahači, izmišljevalci hudobij, staršem nepokorni; brez pameti, brez zvestobe, brez ljubezni, brez usmiljenja; ki so spoznali božjo sodbo, da so tisti, ki delajo taka dela, vredni smrti, vendar jih ne delajo, ampak tistim, ki jih delajo, tudi z odobravanjem pritrjujejo“ (Rim 1, 21—32).

Silno realističen je ta Pavlov opis nevere kulturno visoko stoječih Grkov in Rimljanov.

Podobno opisujejo tedanje moralno stanje sodobni poganski pisatelji. Zato je jasno, da Pavel ne pretirava. Podoba, ki nam jo podaja, ni prečrna. Je pa stražna. Kako globoko je padla poganska nevera. Pavel nam nakaže teološko analizo tega pojava. Nevera in nenravnost se med seboj povzrokuje. Nenravnost vodi v nevero, ta pa nenravnost podpira. Ni bilo tako le pri starih Grkih in Rimljanih. Načelo je splošno veljavno. Le padec je hujši, če kdo pade iz krščanske vere v nevero, kakor pa če je padel iz poganske vere. Zato je moderna nevera še bolj skvarjena, kot je bila stara poganska.

Poleg nemoralnega življenja prizadetih samih so pa še drugi razlogi za moderno nevero. Vse okolje je tako, da vero duši. Moderni način velemestnega življenja ne pušča časa za razmišljanje o najvažnejših resnicah. Tempo je prenegel. Vse teka in se preriva po vozilih. Gon za zaslužkom in iskanje uživanja. Kaj drugega ne ostane. Vzgoja v modernem času ne vodi mladega človeka k veri, pač pa v stran. Doma ne sliši ničesar pametnega o veri, v šoli tudi ne, v obratu in tovarni prav tako ne, v kinu in zabaviščih še manj. Človek odraste in živi v stražni lahko mišljenosti. Sportni rekordi, spolni užitki in denar, izpolnjujejo njegovo življenje.

Razumljiva je moderna nevera, a ne opravičljiva. Ni idealno razvit moderni človek, ki je neveren, marveč je togo nerazvit človek, ki mu manjka bistvena sestavina njegove človečnosti. „Nobene vere nimam,“ se je pobahal moderen brezverni človek. „Ta tudi ne,“ mu je odgovoril sopotnik in pokazal na — psa.

Naš čas ne sliši rad groženj z večnostjo. To pa je njegova velika nesreča. „Kdor ne bo veroval, bo pogubljen.“ Ta stražna grožnja sicer tako dobrega Kristusa bo veljala do zadnjega dne. Uresničevala pa se bo vso večnost. Varuj se vzrokov nevere! Bodi pozoren, kadar se te nevera loti.

Dr. ALOJZIJ ODAR

Blagor čistim v srcu...

So reči, o katerih ni lahko pisati. Človek bi se najraje zavil v molk. A molk je včasih zločin. Tedaj je treba na dan z besedo.

Uredništvo „Duhovnega življenja“ me je naprosilo, naj v novem letniku napišem vrsto poglavij o čistosti. Dobro se zavedam, kako težko je pisati o tej delikatni in občutljivi stvari. Beseda naj bo jasna in obenem zakrita; ne boječa, a vendar sramežljiva; zraven pa tudi dobro utemeljena, da ni le v pouk, marveč tudi v spodbudo in oporo.

Na drugi strani sem pa prepričan, da je danes nujno potrebno odkrito spregovoriti o tem perečem vprašanju, ki tako globoko posega v naše versko in nravno življenje. Zakaj?

1. Najprej kaže skušnja, da mnogi sicer dobri in zavedni katoličani **PREMALO PO-**

ZNAJO 6. BOŽJO ZAPOVED. Čeprav gre za stvar, ki je izredno važna in pomembna za vsakega poedinca, za zdravje družin in vsega naroda, imajo vendar mnogi o tem le nejasno, nepopolno in pomanjkljivo, včasih celo krivo pojmovanje. V šolah so, umljivo, slišali le kaj malega in še to v njihovi starosti primeri ni meri in obliki. Življenje pa včasih postavi mladega človeka, na tudi že zrelega zakonca, v okoliščine, ki zahtevajo podrobno poznanje pravih nravnih načel in ne zadostujejo več le široki in nejasni obrisi. Katoliška in verska društva mu navadno niso dala zadostnih pojasnil in vzgoje. V pridigi ali v govoru ob duhovnih vajah se more povedati le malo. Knjig, ki pišejo o čistosti, je sicer v raznih jezikih mnogo, a le redko jih najdemo v rokah ljudi,

ki bi jih potrebovali. V spovednici večkrat ni časa za podrobno in temeljito poučevanje. Tudi stanovski pouk se navadno omeji le na splošne smernice zakonskega življenja. Odtod pogosto precejšnja nevednost in nejasnost v tem, kaj čistost zahteva, in v tem, česa ne zahteva. V obeh primerih je taka nejasnost nevarna in škodljiva.

Nepopolno pa poznanje 6. in 9. zapovedi ni le po obsegu, temveč pogosto tudi po globini. Pri enih je morda zastrupljeno že v viru samem, odkoder so ga črpali, in težko se je docela znebiti tega strupenega vpliva. Za skrivnosti spolnega življenja so zvedeli od sprijenih in pokvarjenih tovarišev in tako na umazan način, brez potrebne sramežljivosti in resnosti, brez upoštevanja božje zapovedi čistosti. Pogosto je bila in je ta važna šola obenem šola greha; ne toliko poučevanje, kot pohujševanje. — Drugi so imeli to srečo, da jim je skrivnosti življenja razodel sicer dober in plemenit človek, a skoro gotovo ni mogel obrazložiti velike globine in lepote Stvarni. kovih načrtov, ki se kažejo v njegovih smotnih uredbah za ohranitev človeškega rodu. In vendar je pogled v te božje načrte zelo velikega pomena za čisto mišljenje in za čisto življenje. Ko jih človek doume, gleda vse drugače na ta važni odsek človeškega življenja: postane mu resna, čista, sveta zadeva; v globokem spoštovanju se podredi božji mo. drosti in v svojem ravnanju hoče uresničevati Stvarnikove načrte. Postavi si tako trdno umsko osnovo za čisto življenje.

Še v tretjem oziru je poznanje 6. božje zapovedi često usodno pomanjkljivo. Gre za notranji odgovor na vprašanje: zakaj moram nujno čisto živeti? Zrel človek hoče, vsaj podzavestno, zrelega znanja; hoče trdne in jasne utemeljitve načel, po katerih naj tudi v težavnih okoliščinah ravna. To, za kar nima močnih osebnih nagibov in prepričevalnih razlogov, se mu zdj malo pomembno in malo važno. Težka je borba za čistost, zato pa mora imeti močne nagibe, da ne odneha. Zakon človeške volje je pač ta, da se resno zavzame le za stvar, katere nujnost in vrednost jasno uvidi. Boriti se mora za čistost iz resničnega notranjega prepričanja, da gre za veliko in pomembno reč, ki ne dopusti nobenega popuščanja in ki zanjo velja napeti vse sile, da jo ohrani ali spet nazaj pridobi, tudi za ceno velikih žrtev. Tako živo prepričanje pa nas zajame le, če res poznamo pomen in lepoto, vrednost in obveznost čistosti. V tem se človeku javijo utemeljeni in trdni nagibi, ki mu pomagajo, da v boju za čistost nepopustljivo vztraja. Take-mu potem nečistost ne pomeni zgolj neko privzgojeno strašilo, ne le nekaj samovoljno od zunaj prepovedanega, marveč resno osebno nesrečo in izgubo lastnega notranjega bogastva. Hoče biti čist iz osebnih, doživeto spoznanih razlogov, iz svoje vesti, ne pa le iz strahu pred ljudmi ali iz ozira na svojo krščansko tradicijo. Ta dva nagiba nimata ne velike moralne vrednosti, ne zadostne moči. Nobena ovira nista za notranje in skrite nečiste grehe. Prav lahko tudi povsem odpadeta, posebno v tujini, ko se jih človek znebi s tem, da se loči od svojih ljudi, se zgubi v velemestu in v njem utone.

Slap Savica v Bohinju

Ta trojna nevednost jasno pokaže, kako potrebno je govoriti o čistosti.

In oni redki, ki upravičeno menijo, da so o vsem tem dobro podkovani? Tudi zanje ne bodo brez koristi vrstice o čistem življenju. Morda bodo le odkrili zase to ali ono novo misel, ki jim bo v oporo. Kot vsi ljudje, se morajo tudi ti neprenehoma boriti za čistost. Mar ni potrebno, da se zato neprenehoma osvežujejo in krepčajo za ta težaven boj in utrjuje svojo voljo ob branju, ki opozarja na dolžnost čistega življenja? In če se nasprotniki čistosti ne utrudijo z nenehnim pohujševanjem in zapeljevanjem v nečistost, je potrebno, da prejemamo stalno novih pobud v obrambo te dragocene kreposti v sebi.

2. Nevednost in plitvost glede postave čistosti sta tembolj usodni, ker OKOLJE, KI V NJEM ŽIVIMO, SKUŠA IN GROZI Z VELIKO MOČJO PORUŠITI še to malo, kar obstoji. Le kar je zavestno trdno, more obstati. Le kar človek zares dobro pozna in ceni kot zanj nujno in sveto, to ohrani z odločno obrambo pred pogubnimi vplivi od zunaj. In ne vem, če se je v čem moderno mišljenje v svetu bolj odtujilo krščanstvu, kot prav v 6. in 9. božji zapovedi, Dan za dnem ugotavlja,

mo to žalostno dejstvo. Kar človeštvo živi, je grešilo zoper čistost. A se je zavedalo, da ne dela prav, da pada, greši. Danes pa te zavesti pogosto nima več. To, kar je imel človek prej vendarle za greh, ima zdaj za svojo naravno pravico, za eno izmed zabav, za splošno priznan način življenja. Postave čistosti izven zakona in v zakonu ne priznava več. Vse življenje tako kaže. Revije, gledališče, kino, zabave, pogovori, obnašanje, igračkanje z lju-beznijo in z zakonom so prepogosto javen izraz takega mišljenja. Ne skriva ga več; skuša ga celo teoretično utemeljevati. Javno mnenje ni več opora za čistost, marveč za nečistost: mlad fant je v taki družbi preziran, če že nima tozadevnih „skušenj“. Kdor ne pozna javne hiše od znotraj, je zaostal človek. Dekle, ki se brani „razmerja“ za zabavo in kratek čas, je neživljenjsko pobožnjaška. Starši z več otroci zaslužijo le še porogljiv nasmešek. V kriminalni kroniki beremo dan za dnevno o zločinih z lepim naslovom „drama pasional“. Žrtev je navadno „compañera“, skoro vedno ločena, ki živi z drugim. Zločin obsojajo, razmerja, ki je navadno priležništvo, ne. Slučaj Rite Hayworth, „oboževane“ filmske igralke, je samo senzacija, nič več. Pišejo, da se je ločila od Ali Khana, svojega sedanjega „moža“, potem ko se je prej ločila že od dveh drugih. Nekaj naravnega za tako privilegirano osebo! Takih in podobnih zgledov je brez števila.

To je vzdušje, v katerem živimo. Nasičeno z do dna skvarjenim mišljenjem in z nečistim grehom. In v takem ozračju je treba ostati čist. To resnično zahteva velike trdnosti in zvestobe v načelih in volji. Stati moramo na trdnih tleh. Biti si moramo na jasnem, zakaj je obsojati kot v dnu zgrešeno to pogubno mišljenje in ravnanje. Prodreti moramo globoko v temelje čistosti in nje obveznosti. Sicer se bomo zamajali in padli v umazan deroč val pokvarjenega pojmovanja in življenja. K tej odločnosti bi ti rade pomagale nameravane vrstice o čistem življenju.

3. Še ena misel mi sili v pero. Na zadnjem romanju v Lujanu smo si postavili geslo: „MARIJA, OHRANI NAM VERO IN DOM“. V tem pa je vključena prošnja: „MARIJA, OHRANI NAM ČISTO SRCE!“

Skušnja zgovorno kaže, da se človek, ki se brez resne borbe predaja nečistosti, naglo od-tuji cerkvi in veri. To dejstvo je lahko umljivo. Njegove misli, predstave in želje se pogosto in radovoljno bavijo z nečistim grehom. Kako naj dviga svoje misli k Bogu, ki tako mišljenje in ravnanje sovraži in obsoja! Ali je v takih primerih odkrita in prisrčna molitev sploh mogoča? Ali ne bo človek, ki išče svojega zadoščenja v nizkem grešnem uživanju, zgubil polagoma tudi smisel za versko, нравne vrednote in duhovne dobrine. Saj živi v povsem drugem svetu! Ta materializem najnižje vrste, ki pomeni pravo suženjstvo telesnim nagonom, ubija razumevanje za duhovno lepoto in moč verskih resnic in življenja po veri. — Opušča spoved, ker nima resne volje izogibati se greha. Izogiblje se cerkve, ker mu vzbuja vest in obsoja njegov greh.

Prišepetavanje nevere mu prija, ker ga to laži, češ saj morda res ni Boga, ne greha, ne kazni za greh, ne pogubljenja. Rad se oklepa teh dvomov, da se opraviči sam pred seboj. Iz verske brezbriznosti pada v nevero. Resnično velja tudi tu, in tu prav posebno, Gospodova beseda: „Nihče ne more služiti dvema Gospodom“, Bogu in grehu. Enega zataji. Noče se odpovedati grehu in se odpove Bogu. Mrtev list na živem drevesu vere. Jesenski veter ga bo odpihnil. Zgubil se bo v nevernem svetu. Borba za čistost je zato borba za ver-nost. Brez nje bo težko ohranil najdragoce-nejši zaklad: svojo vero. Nek konvertit je za-pisal: „Ko bi mladi ljudje vedeli, kako težko je pridobiti nazaj zgubljeno vero, je ne bi tako lahkomiiselno zapravljali!“ Resna beseda v resen premislek!

Marija, ohrani nam vero in dom!

Tudi dom je v nevarnosti.

Kdor zaide na krivo pot, ga začne pogubljati. Dom mu je vest. Dobra mati tam daleč doma skrbi in moli zanj. Pred njenimi očmi lebdi noč in dan podoba dobrega sina v tujini. Ko izda to podobo, ga je sram in ga je strah. Véd, da je s tem zatajil tudi svojo dobro mater, svoj dom. Kaj naj ji piše? Ko bere njeno okorno pisavo, začuti, da se ji je odtujil. Nje-na pot ni več njegova pot. „Tuja učenost“ ga je šele zavedla v resnično tuji svet. Pisma postajajo redka, hladna, prazna. Nekaj glo-bokega prikrivajo in varajo. So le zunanja, formalna vez.

Moža je zaneslo v tujino in žena je ostala z otročki doma. Rad jim je pisal, pogosto, s hrepenenjem in ljubeznijo. S kakim pričakovanjem so odpirali njegova pisma! Naenkrat pa je utihnil. . . Zakaj? Molk radi težke slut-nje. Kaj je podrló, uničilo njegov dom, ki ga je še nedavno tako zelo ljubil?! — — —

Nekak dom v tujini je naša slovenska skup-nost. Vsi to čutimo, ki z njo živimo. Nekateri so se ji odtujili, gotovo ne vselej iz obsojanja vrednih razlogov. Tedaj je odtujenje le zu-nanje, začasno. A včasih so se morda odtujili do nje, ker so notranje potajili njene ideale, ki so ideali vernega naroda. Eden teh idealov je krščansko življenje, katerega temeljna po-teza je zvestoba čistosti. Kadar ta ideal za-temni, obstaja nevarnost, da se od skupnosti loči. Hodi svoja pota. Vedno redkeje se po-javi v njej. Kriva pota ga vodijo v novo druž-bo, ki ga odtuja od nekdanjih znancev in prijateljev. V novi družbi se počuti vedno bolj domačega. Tam ga nihče ne obsoja; ni-česar mu ne očitajo. Ne spominjajo ga na dom, ki mu buđi vest. Vedno bolj se utaplja v tujino. Njegova narodnost mu ni več ponos in dobrina. Tujina postaja njega edini dom. . .

In še druge so poti, po katerih nečistost ruši v srcu zavest doma in slovenstva.

Iz vsega povedanega pa sledi važnost borbe za čistost. Iz te važnosti so se porodile besede o čistosti, ki jih boste brali. Iz želje, da bi si ohranili vero in dom. Obojemu moramo ostati zvesti v srcu za vsako ceno.

MORAMO IN — MOREMO.

DR. IGN. LENČEK

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda

Ob svetovni molitveni osemdnevnici za zedinjenje v januarju

V Rimu so lansko leto 15. aprila proslavili stoletnico Bratovščine sv. Cirila in Metoda v dvorani Vzhodnega instituta na Gregorijanski univerzi. Na tej važni slavnosti je panonski Slovenec dr. M. Šaruga zelo živo narisal svetniški lik škofa Slomškega in njegove zasluge za slovenski narod in za katoliško Cerkev v govoru, ki ga spodaj v prevodu objavljamo. To je bila prva mednarodna proslava našega velikega verskega in narodnega buditelja. Slavnosti se je udeležilo sedem škofov, med njimi dva Rusa, en Rusin, en Poljak in trije Italijani ter več slavnih učencjakov (Jugie, Rouet de Journal, Herman i. dr.). Slavnost se je začela z vzhodno liturgično pesmijo v čast sv. Cirilu in Metodu. Po slavnostnem govoru so peli pevski zbori osmih slovanskih narodov: slovenski, hrvaški, beloruski, slovaški, češki, poljski, ruski in ukrajinski. Nazadnje je škof Valeri prebral papeževo pismo ob stoletnici Slomškove ustanove.

Papeževo pismo

Papeževo pismo ob stoletnici Slomškove Bratovščine posebej omenja, da je bila ustanovljena v Sloveniji, od koder se je potem razširila v veliko korist vesoljnega krščanstva ter je po svojem uspešnem delovanju v

tesni zvezi z novejšo zgodovino katoliške Cerkve, kot dokaz njene velike moči za sveto vzgojo narodov in za pospeševanje sloge med krščanskimi narodi. Jasno poudarja, da je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda nepretrgano nadaljevanje Slomškove Bratovščine ter s tem v zvezi tudi znanstvena Velehradska akademija in mednarodni kongresi na Velehradu. Sv. oče je podelil apostolski blagoslov vsem udom Apostolstva sv. Cirila in Metoda z željo, da bi praznovanje stoletnice Bratovščine sv. Cirila in Metoda utrdilo vnmemo za dediščino sv. Cirila in Metoda, med ločenimi brati pa budilo željo po cerkvenem zedinjenju.

* * *

Pri vseh živih bitjih opažamo nagon po ohranitvi. Kadar se kak del v organizmu poškoduje ali pohabi, tedaj zdravi del zbere vse svoje življenjske sile, da popravi čimprej škodo na pohabljenem mestu. Enak pojav lahko opažamo tudi v skrivnostnem Kristu. sovem telesu, ki je katoliška Cerkev.

Ako se je v preteklosti mnogo razpravljalo o načinu, kako zediniti odpadle dele vzhodnih cerkva, se danes bolj kot kdaj čuti nujnost krščanskega zedinjenja. Nujnost zedinjenja

S slovesne vzhodne liturgije v proslavo 100 letnice Bratovščine sv. Cirila in Metoda v bazi. liki sv. Klementa v Rimu. Od desne proti levi vidimo tretjega v prvi vrsti Slovenca č. g. Korena D. J., ki je bil slavnostni pridigar, četrti je č. g. Ilc, ki je bil dijakon, nato je škof celebrant. Drugi od leve proti desni je hrvaški jezuit p. Sakač, ki se posveča vprašanjem Vzhoda in je o priliki stoletnice napisal marsikaj tehtnega v vatikanski dnevnik „Osservatore Romano“.

poirjujejo zlasti številna unionistična gibanja, ki so nastala na obeh straneh.

Res je, da so si rimski papeži vedno prizadevali združiti vse kristjane v pravi Materi — Cerkvi — naj spomnimo samo na lionski cerkveni zbor leta 1279, za časa Gregorja IX. in vesoljni cerkveni zbor l. 1438, ki mu je predsedoval sam papež Evgen IV. —, a so žal rodili samo delne trajne uspehe. Pravo splošno gibanje pa se je začelo šele pod Pijem IX. z okrožnico „In Suprema Petri“ iz leta 1848.

Če so razni človeški poizkusi, pripeljati ločene brate nazaj v pravo Cerkev, ostali več ali manj brezuspešni, se je pa tembolj čutila potreba prositi Boga tega, česar ljudje sami niso mogli storiti. Zato zaznamujemo poleg številnih pobud za simpatije in za medsebojno boljše poznavanje v drugi polovici preteklega stoletja pravi razcvet novih podpornih ustanov in molitvenih združenj. P. Korolevskij v „Unitas“ (štev. 3—4, 1949) našteva 18 le bolj znanih tovrstnih ustanov iz preteklega stoletja; a znane so številne druge, ki so imele bolj skromen razvoj. Nekatere teh ustanov so se omejile le bolj na krajevno delovanje, nekatere so po kratkem življenju zaspale, zopet druge so se razvile na čudovit način in postale splošna last katoličanov.

Ena takih ustanov je kaj kmalu prestopila meje svoje škofije in se tudi pri drugih narodih hitro razvila v veliko splošno ustanovo, zmožno organizirati vse katoličane v skupno in urejeno delo, molitev, študij in zbiranje sredstev za pospeševanje krščanske edinosti. Ta ustanova je Bratovščina sv. Cirila in

Metoda, ki jo je ustanovil slovenski škof Anton Martin Slomšek. Bratovščina se je leta 1891 reorganizirala v Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije.

PASTORALNI DUH ŠKOFA SLOMŠEKA IN MISIJSKA METODA SV. CIRILA IN METODA

Sv. Bernardin Sienski pravi, da je splošno pravilo božje Previdnosti, da tistemu, ki ga odloči za velika dela, da tudi obilico potrebnih milosti. Tako je dobri Bog napolnil Slomška z vsemi naravnimi in nadnaravnimi darovi, ki so potrebni dobremu in velikemu škofu. Vse te darove pa je svetniški škof znal tudi dobro izrabiti. Slovenski narod je prepričan, da ga bo Cerkev zaradi njegovega svetniškega življenja nekoč povzdignila tudi na oltar. Informativni proces za proglasitev blaženim je že v toku. Njegove izredne in osebne vrline so mu omogočile, da je v razmeroma kratkem času izvršil taka dela, ki bi drugače zahtevala redno stoletja.

Slomšek je v času, ko je nemški avstrijski absolutizem bil na vrhuncu, rešil obstanek slovenskemu narodu. Ustanavljal mu je ljudske šole, in da bi lajšal trdo življenje, mu je s pesmijo vlival upe in ga vnemal za krščanske ideale. Kakor sv. Ciril in Metod, tako je tudi Slomšek svetel zgled za narodno in kulturno delo v narodu.

Slomšek se med vsemi katoliškimi škofi odlikuje v tem, da je prvi globoko doumel značaj in pomen apostolskega duha dela sv. Cirila in Metoda, pravilno usmeril na versko podlago njuno češčenje, ki je prej imelo le bolj narodni značaj. Slomšek ni bil velik znanstvenik, a z evangeljsko preprostostjo žive vere in z globoko pobožnostjo je nekako intuitivno pravilno doumel to, kar so učejaki pozneje znanstveno dokazali, namreč da sta sveta brata najbolj nacionalna in obenem najbolj univerzalna misijonarja. Svoje literarno delo sta postavila na evangeljsko ljubezen: V Kristusovi Cerkvi so vsi narodi enakovredni in enakopravni. Zato sta Slovanom hotela prinesiti Kristusovo blagovest v njihovi domači govorici.

Književno delo sv. Cirila je že po svoji fonetiki, še bolj pa po čudovito zadetem duhu slovanskega jezika genialno delo, ki ga občudujejo največji filologi raznih narodov. Kako je mogel rojen Grk imeti tako fin čut za slovenske glasove in jezik, to vzbuja začudenje filologov; saj sploh noben jezik ni bil v 9. stoletju tako natančno fonetično za beležen. Upravičeno je napisal kardinal Pellegrinetti: Ciril je ustvaril slovansko pisavo in književnost in to ne samo zaradi glotološkega nagona, ne zaradi čudovite jezikovne zmožnosti, ki naj bi jo drugim pokazal, marveč iz globokega in resničnega prepričanja, da mora Kristus, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na ta svet, priti v v stik z vsako dušo preko tega, kar je najbolj notranje vsakemu človeku in torej najbolj dosegljivo, preko domače govorice. Ni dvoma, da so vsi evangeljski glasniki poznali to načelo; brez dvoma so vsi veliki misijonarji, opirajoč se na prvi binškoštni praznik in na Pavlov nauk, da v Kristusu ni razlike med Grkom in negrkom,

Sv. brata Ciril in Metod

vedno čutili, da oznanjevanje evangelija zahteva tudi poznavanje domačega jezika. Toda pri svetih bratih je temeljna častivrednost slehernega jezika vse bolj razvita; razumela sta to na širši podlagi in udejevala sta vse to boljše, kot so pa to drugi storili. Tudi drugi misijonarji so med Slovani delovali uspešno, z velikimi žrtvami — in greh bi bil, če tega ne bi znali priznati; gotovo pa niso imeli onih širokih zamisli, drznih in plemenitih podvzetij, kot je to storil Ciril.“ (Pellegrinetti, Catechesi Cristologica dei SS. Cirillo e Metodio, Milano 1933, str. 26 sl).

Samo velika svetost je torej dajala moči sv. Cirilu pri tolikem študiju. V njegovem življenjepisu beremo, da je Bog sam razodel Cirilu slovanske črke; dočim papež Hadrijan II. piše Koclju (869), da je Ciril izumil slovansko književnost s posebno božjo pomočjo in na priprošnjo sv. Klementa.

Genialna spojitev visoke bizantinske kulture s preprostim pastirskim in kmečkim življenjem Slovanov se lahko primerja samo s spojitvijo klasične grško-rimske kulture z življenjskostjo mladih narodov.

Zamisel slovanske književnosti in liturgije moramo iskati v Cirilovem globoko svetniškem življenju. Že kot otrok se je zaročil s sv. Modrostjo, to se pravi, vzljubil je ono modrost, ki jo sv. pismo istovetj s strahom božjim, s krepostjo in pobožnostjo svetih.

Bizantinci so v Sofiji častili učlovečeno drugo božjo osebo, torej čisto brezgrešno človečnost, združeno z božjo osebo — ono brezgrešno, v nadnaravnj red povzdignjeno človeško naravo, ki jo je Adam imel pred grehom. Druga božja oseba si je privzela človeško naravo zato, da bi nam zopet pridobila prvotno dedno čast, ki jo je Adam z grehom izgubil. Sv. krst nam vrne pradedno čast, zato v Kristusu ni več narodnostnih razlik, ni razlike med stanovj, ni razlike med narodj nižje in višje vrste. Te misli se stalno ponavljajo v spisih sv. bratov in tvorijo temeljno podlago celotnemu njenemu bogoslovju. Dejansko Ciril v tem duhu takoj na začetku svojega apostolskega dela zahteva, da Kan Kazarov 200 jetnikom, ki jih je Cirilu poklonil, takoj podari svobodo. Istotako je storil z 900 jetniki, ki sta mu jih pozneje podarila kneza Kocelj in Rastislav.

Sveta brata sta dobro vedela, da v zgodovinsko važnem trenutku, ko sta se vzhodni in zapadni imperializem borila za premoč v Evropi, ne smeta Slovanov pogrčiti z bogoslužjem v grškem jeziku. Samo iz tega razloga sta vpeljala slovanski jezik v cerkveno bogoslužje. Ko sta pozneje morala v Benetkah bratniti slovanski jezik v bogoslužju, sv. Ciril navaja mesto v Janezovem evangeliju: „Vsem pa, kateri so ga (Kristusa) sprejeli, je dal pravico, da postanejo otroci božji.“ (Jan 1, 12).

Najstarejši literarni slovanski spomeniki, n. pr. Frižinski, neizpodbitno dokazujejo, kot je dokazal znani profesor dr. Franc Grivec, ozko zvezo med versko in narodnostno zgodovino slovenskega naroda. Frižinski spome-

niki niso namreč nič drugega kakor homilija sv. Metoda, ki jo je zapisal Metodov učenec Klement Bulgarski.

Slomšekov apostolat sloni na zamisli sv. Cirila in Metoda. Duh. Sv. bratov je tako močno zakoreninjen v Slomšku, da se vse njegovo življenje razvija v tem duhu. Sicer pa je slovenski pisatelj nekaj mesecev po Slomšekovi smrti zapisal, da je Slomšek obnovil delo sv. bratov.

ZIVLJENJE ANTONA MARTINA SLOMŠEKA

Domovina Slomšku je Slovenija, v Jugoslaviji. Na tem ozemlju so se Slovenci naselili že pred 1200 leti, za časa preseljevanja narodov. Med Slovani so najmanjši narod. Če se je ta maloštevilni narod kljub močnemu pritisku drugih narodov od vseh strani, tako od zapada kot od vzhoda, s severa in juga (pomislite samo na turške napade!), življenjsko ohranil, se ima zahvaliti samo svoji notranji sili, ker je ostal globokoveren in vdan katoliški Cerkvi. Seme, ki sta ga vsejala sv. brata, je padlo torej na rodovitna tla in se bogato razvilo.

Ko so v prvi polovici 19. stoletja nastopile za narod zopet življenjske nevarnosti, mu je božja Previdnost poslala moža, ki naj bi v duhu sv. bratov obnovil njuno delo.

Rodil se je 26. novembra 1800 na Slomu, na južnem Štajerskem. Šestnajstletnemu je umrla mati in njegovo vzgojo in šolanje je prevzel domači župnik. V študiju se je vedno odlikoval in že v nižjih šolskih letih se je pripravljaval z vso resnostjo na duhovski stan. Z enaindvajsetim letom je stopil v veliko celovško semenišče. Istočasno s teološkimi študiji je obiskoval tudi državno učiteljsišče. V semenišču je poleg rednega študija poučeval slovenščino. Po končanem tretjem letu je bil posvečen v duhovnika 8. septembra 1824. Po končani teologiji pa mu je l. 1825 njegov škof ponudil možnost študija na dunajski univerzi, kar pa je Slomšek v svoji veliki ponižnosti odklonil. Rajši je ostal med svojim narodom kot preprost duhovnik.

Semeniški predstojniki so mu dali sledečo oceno: „Ingenium foecundum et praeclarum, egregium. Virtutes: virtutibus gaudet omni. bus quae clericum decent; plus, perquam studiosus, modestia, morum integritate plurimum laudandus, ex omni parte acceptus et commendabilis.“*

V semenišču je bil tudi knjižničar in je tako imel priložnost študirati svete očete, katerih neštete izreke si je izpisal in jih pozneje v pridigah pridno uporabljal. Profesorji so o njem govorili: „Kamorkoli bo šel, bo kakor svetnik!“

Istočasno z izpiti iz teologije je položil skušnjo na učiteljsišču, kar mu je dajalo pravico izstavljanja spričevala ljudskih šol.

* Po slovensko nekako tole: „Zelo plodovitega, bistrega in odličnega duha; poln duhovniških kreposti; pobožen in delaven, preprost in uglajen, vsem priljubljen, vsega priporočila vreden.“ — Op. uredn.

Njegov duhovniški program, ki ga je našel ob priliki duhovniškega posvečenja, je tako obširen in drzen, da zahteva delavnost svetnika. Poleg zvestega in natančnega izpolnjevanja duhovniške službe — ki je bilo ju. naško! — kot pridigovanje, spovedovanje, obiskovanje bolnikov itd., je sklenil, da bo ves prosti čas posvetil študiju slovenskega jezika, da bo lažje pisal knjige in izobraževal vernike, ali kakor sam pravi, da bo gojil slovensčino „v slavo božjo in korist naroda“. Temu programu je ostal zvest do smrti.

Kot mlad duhovnik je bil dragocena pomoč župnikom, pri katerih je služboval. Velikodušno je siral iz svojih duhovniških zakladov; narod je napeto poslušal njegove pridige, spovednica mu je bila vedno oblegana. Njegove pridige kažejo izredno fin čut za socialne probleme!

Leta 1829 je bil imenovan za **spirituala v celovškem semenišču**. V tedanjih okoliščinah delo spirituala ni bilo lahko, ker je vladal jožefinizem. Slomšek pa je vlival pravega Kristusovega duha in je tako vzgojil lepo vrsto gorečih duhovnikov. Vnemal jih je posebno za ljubezen do mladine in za šolo, ki jo naj cenijo kot sredstvo za vzgojo ljudstva. O počitnicah je mnogo potoval po sosednjih škofijah in po bližnjem Hrvaškem, da si je razširil kulturno obzorje. Vse pa si je pridno zapisoval v dnevnik.

Leta 1838 je bil imenovan za **nadžupnika v Vuzenici**. Ob nedeljah pa je imel šolo za odrasle in za otroke; bila je to znana nedeljska šola, ki jo je on začel in iz katere se je pozneje razvila slovenska ljudska šola.

Slomšek je tudi **veliko pisal**. Samo nekaj knjig naj navedemo, ki se po večini še danes rabijo:

„Sveto opravilo, angel molitve“. — „Krščansko devišтво“ za dekleta. Knjiga je imela tak uspeh, da so si izdaje sledile kar druga za drugo. — Za mladeniče je sestavil: „Hrana evangeljskih naukov“, „Apostolska hrana“, „Dejanja svetnikov“. Poleg tega je urejal in izdajal znan list „Drobtinice“. Za duhovnike je sestavil „Mnemosynon slavicum“, zbirka molitev in cerkvenih pesmi z razlago; dodal je še nekaj homilij za razne priložnosti. Bil je to nekaj vadnemecum za slovenske duhovnike.

Tudi veliki in zaslužni **Družbi sv. Mohorja**, založbi dobrih slovenskih knjig, je on položil temelje.

Anton Martin Slomšek je oče **slovenskim ljudskim šolam** ne samo zato, ker je sam napisal vse šolsko besedilo in celo knjige za učitelje, marveč tudi zato, ker je s šolo zavrl veliko raznarodovalno delo avstrijske vlade.

Do leta 1848 je bil slovenski narod tlačan in ni imel lastnih šol. Po letu 1848 pa je nevarnost raznarodovanja z ustanavljanjem nemških šol celo naraščala, ker so Slovenci morali domalega vse šole obiskovati v nemškem jeziku.

Poleg pisatelja šolnika, je bil Slomšek tudi **vešč pripovednik in plodonosen pesnik**. Velika večina njegovih pesmi, tako posvetnih kot verskih, je postala narodna last in še danes žive med narodom in se pojo v cerkvi.

Njegova klasična **vzgojeslovna knjiga** je pisana v obliki dvogovora in nosi naslov „Blaze in Nežica v nedeljski šoli“. Knjiga je bila kmalu prevedena na češki jezik. V Rusiji na petrograjski univerzi so jo pa rabili kot pomožni učbenik. Kot dober vzgojitelj je znal podajati v preprosti jedrnatih obliki. Povsod pobija zlo, a na tak način, da se nasprotnik ne čuti poraženega, ampak ga pridobi za resnico — lastnost, ki je danes pri pisateljih tako redka!

Tako plodonosno delovanje seveda ni moglo uiti njegovim cerkvenim predstojnikom, ki so ga silno cenili, tembolj, ker se je odlikoval po izredni ljubezni do svojih duhovnih sobratov. Kardinal Friderik Schwarzenberg, solnograški nadškof, je nekega dne poslušal njegovo pridigo in je bil tako navdušen za Slomšeka, da ga je po smrti lavantinskega škofa Franca Ksaverja Kutnarja imenoval za lavantinskega škofa. Tedaj je namreč solnograški nadškof imel to pravico. Iz dopisovanja med Slomšekom in solnograškim nadškofom se vidi, kako se je župnik Slomšek branil te odgovornosti in časti. Šele ko mu je kardinal Schwarzenberg odločno pokazal, da je to božja volja, se je Slomšek, zaupajoč v božjo pomoč, vdal.

Leta 1846 je bil **posvečen v škofa** lavantinske škofije in si je tedaj izbral za patrona sv. Martina, škofa, in dodal svojemu imenu še to ime. Pomnožil je pobožnost k sv. Frančišku Saleškemu, v želji, da bi mu ta mili svetnik izprosil od Boga svojo neizčrpno krotkost. Slomščekov značaj je bil namreč nagnjen k jezi.

Škof Anton Martin Slomšek gotovo ni predvideval velikih nalog, ki so ga čakale. Leta 1848 je izbruhnila **revolucija** po vsej Evropi in postavila na glavo ves tedanji socialni red. Narod, doslej tlačan, je postal svoboden. Mnogi so zlorabili svobodo, kot se to vedno v zgodovini ponavlja ob socialnih preobratih pri narodu, ki ni na to pripravljen. Mnogo zatrtih in skritih sil je nena doma planilo na dan ter povzročilo preokret. Na političnem in tudi na verskem področju so se čutile posledice. Novi škof je pokazal tudi tu svoje **velike pastirske zmožnosti**; nove socialne probleme je znal takoj in modro rešiti ter tako obvarovati svojo čredo pred hujšim, zapeljane pa je takoj spravil na pravo pot. V pastirskih pismih brani pravice zatiranih in zahteva reformo, graja pa hujskače in nasilneže. Držal in vodil je sam osebno misijone po župnijah, ustanavljal prosvetna združenja, Vincencijeve konference, povečal je stik z ljudmi in z duhovniki s pogostnimi pastoralnimi obiski. Za duhovnike je vpeljal tako imenovane pastoralne konference. Kakor sv. Pavel, je vsem hotel postati vse!

Božja Previdnost mu je pa še razširila apostolsko polje, dasi je bil že itak preza-poslen. Sveta stolica je v želji dokončno iztrebiti jožefinističnega duha, odredila apostolsko vizitacijo vseh samostanov. Za benediktinske samostane je bil imenovan kot apostolski vizitator škof Slomšek. Obiskal

je vseh 16 benediktinskih samostanov v Avstiriji; prinesel je vsem pravega duha in zo pet uvedel cerkveno disciplino, kar pričajo skrbno in modro sestavljena poročila o izidu vizitacije. Ob tej priliki pa si je povečal krog prijateljev med avstrijskimi škofi ter pride. bil še razna druga dragocena poznanstva s cerkvenimi krogi.

Še eno delo zgodovinskega pomena za lavantinsko škofijo naj omenimo. Leta 1859 je preselil škofijski sedež od Sv. Andreja v Lavantinski dolini v Maribor. Istočasno je s preselitvijo škofijskega sedeža znatno povečal meje svoje škofije, tako da so tudi štajerski Slovenci, ki so bili odvisni od čisto nemških škofij, bili prideleni mariborski škofiji. Povečani škofiji je zgradil malo in veliko semenišče. Ta zgodovinski dogodek lahko pravilno razumemo samo tedaj, če pomislimo, da so bili Slovenci od Karla Velikega sem le tlačani in razdeljeni na razne upravne pokrajine, brez skupnega slovenskega žarišča, zato je narodna zavest mogla tleti le še kot ogenj pod pepelom. Vsa večja slovenska središča so polagoma zgubljala svoj narodni značaj.

Tudi nasprotnikov mu ni manjkalo. Državna policija ga je dolžila panslavizma ter ga stalno nadzorovala. Kot vsi veliki svetniki je tudi on reševal narodne probleme sub specie aeternitatis, pod večnostnimi vidiki. Narodi, tako je dejal, izhajajo od Boga in duše se morajo vrniti k Bogu; torej tudi delo za narod Bog beleži v knjigo življenja in ga bo poplačal v večnosti. Zato Slomšek ni sovražil nobenega naroda, ker so pred Bogom vsi enaki. Hotel pa je, da se pravice vsakemu narodu ščitijo: „Sveta vera mu je luč, materni jezik pa ključ.“

Škof Slomšek je umrl 24. septembra 1862, na praznik Marije Rešiteljice jetnikov. Veliki škof je bil velik častilec Matere božje, predvsem žalostne Matere, in z navdušenjem širil zlasti med mladino Marijino češčenje. V njegovi škofiji je še danes tako globoko Marijino češčenje med verniki, da mu je težko najti enakega.

Služabnik božji škof Anton Martin Slomšek je poznal svoj narod kot malokdo; zato je znal vzbuditi v narodu najnežnejša čustva in navdušenje za velike ideale. Z zgledom, s spisi in pesmimi je znal obuditi ljudstvo iz kulturne omrtvelosti; po njem je narod začutil potrebo po vzgoji in znanju, vzljubil je knjigo in šolo. Navdušil je mnogo duhovnikov za pisanje knjig. Njegov rek je bil: „Vsaka dobra misel je od Boga, božji dar, zato je ne smemo zakopati.“

POSTANEK IN RAZVOJ BRATOVŠČINE SV. CIRILA IN METODA

Gorečnost za zveličanje duš Slomšku ni pustila, da bi se omejil samo na svojo škofijo, temveč se je raztezala zlasti na misijonsko področje. Že kot spiritual v semenišču je znal navdušiti svoje gojence za misijone. S številnimi misijonarji je bil v stalnem dopisovanju ter je njihova pisma objavljal v svojih listih. Bil je osebni prijatelj velikega misijonarja in poznejšega škofa Friderika

Antonius Martinus Slomšek

Barage, ki je v tistem času deloval med Indijanci Severne Amerike. Bil je nepopisno srečen, če se je kak duhovnik iz njegove škofije odločil za misijone. Dejalo je, da so misijonarji vir izrednega blagoslova za škofijo.

Toda poseben ogenj mu je gorel v srcu za ločene vzhodne Slovane. Ko je bil še bogoslovec je često razpravljaval o svetih bratih Cirilu in Metodu. Povsod je širil njuno češčenje s pisano in govorno besedo. Kot novomašnik se je odločil posvetiti vse svoje moči ponižanemu narodu. Najbrž je treba prav v tem iskati razlogov; zakaj je celo dvakrat odklonil ponudbo, da bi šel na Dunaj nadaljevati svoje bogoslovne študije. Tamkaj bi gotovo uspel in morda nikoli več prišel nazaj med Slovence, vsaj ne med prosti narod, kot so se tedaj zgubliali številni nadarjeni slovenski sinovi.

Cirilmetodijskega duha je pokazal že v semenišču pri poučevanju slovenščine svojim sošolcem. Leta 1821 je pri otvoritvi šolskega leta takole dejal: „Bog je drugim narodom poslal po enega misijonarja, na Angleško sv. Avguština, v Nemčijo sv. Bonifacija, na Irsko sv. Patricija, Slovanom pa je poslal dva brata, da bi nam pokazal, kako se moramo Slovani med seboj ljubiti z bratsko ljubeznijo in si pomagati do prosvete.“

Naslednjega leta je poudaril, kako sta sv. Ciril in Metod natančno poznala naš jezik, posebej je še pokazal bogastvo in lepoto govorice, v kateri sta sv. brata zapustila svoje spise.

Ob drugi priliki je podčrtaval, kako so Slovani brez krivde in nevede padli pod

vzhodni razkol in med vsemi nosijo najtežje posledice.

Slomšek je že dolgo poprej pripravljaval duhovnike in vernike na dostojno praznovanje tisočletnega jubileja prihoda sv. bratov na Moravsko. Za ta spomin je nameraval zgraditi cerkev posvečeno svetima bratoma, a prezgodnja smrt mu je prekrizala načrte.

Z vsem srcem je ljubil Cerkev. Vse velike zamisli, ki so takrat navduševale vernike na zapadu, je Slomšek prevzel in jih širil v svoji razsežni škofiji. Lahko si predstavljamo, s kakim navdušenjem je bral okrožnico Pija IX. leta 1848, s katero je papež pozival vzhodne kristjane k zedinjenju.

Škof Slomšek je bil mož molitve in je nanjo gradil vsak uspeh. Nekemu duhovniku, ki mu je potožil, da zaradi težke bolezni ne more delati, je pisal, naj gleda svojo bolezen v luči vere: „Če boš tako delal, ti ne bo manjkalo tolažbe, prepričaj se boš, da si na bolniški postelji Cerkvi bolj koristen, kakor pa kot navaden delavec v vinogradu Gospodovem.“

Med duhovnimi vajami za duhovnike leta 1851 je imel namen razceti svojim duhovnikom načrt o ustanovitvi bratovščine, ki naj bi širila češčenje sv. Cirila in Metoda in bi molila za zedinjenje vzhodnih bratov. Imel je že pripravljen izdelani program. V njem je bilo določeno, da naj člani vsak dan molijo 1 Očenaš in Zdravomarijo s pristavkom: Sv. Ciril in Metod, prosita za nas. — Duhovniki naj opravijo na praznik svetih bratov po namenu bratovščine sv. mašo, ostali naj pristopijo k sv. obhajilu, vsi pa naj si prizadevajo, da pridobijo novih članov za bratovščino.

Ko je bil na poti v frančiškanski samostan za duhovne vaje v Brežicah, ki so se začele 22. septembra, je hudo zbolel. Svoj načrt je razložil pismeno navzočim sobratom. Od 60 duhovnikov, ki so se udeležili duhovnih vaj, jih je 50 takoj pristopilo. Bratovščina se je začela naglo razvijati, tako da je Slomšek prihodnjega leta 1852 dobil iz Rima odobrenje z odpustki.

Leta 1853 je objavil lepo molitev za zedinjenje vseh kristjanov, v kateri je prosil, naj bi vsi kristjani, zedinjeni, kmalu enoglasno peli: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.“

Bratovščina je pod modrim vodstvom svojega ustanovitelja kmalu prekorajčila meje njegove škofije in se hitro razširila na Moravskem, na Češkem, v Galiciji, na Hrvaškem in na Madjarskem s Slovaki. Slovanski misijonarji so jo razširili tudi v misijonskih pokrajinah. Molitev, privrela iz tisočev src, ni mogla ostati brez uspeha. Bratovščina je tik pred Slomškovim smrtjo bila na višku in je štela že 70.000 udov. Po njegovi smrti se je takoj čutila njegova izguba in je bratovščina začela polagoma pojemati, a nikoli ni popolnoma ugasnila.

Slomšek je dal poznati Bratovščino tudi nemškimi škofom, razširila se je v Paderbornu, v Münstru in Hildesheimu in je imela ime sv. Petra. Iz nekega pisma, ki ga je Slomšek pisal škofu v Münstru, se vidi, da je

bratovščina posledica Slomškovega prižadevanja. Škof iz Münstra čestita Slomšku, da je bil on prvi, ki je ustanovil pobožno družbo med nemškimi verniki z izrecnim namenom za zedinjenje Cerkve.

Istočasno opazamo na Moravskem požitev češčenja sv. bratov. Na Moravskem se namreč nahaja grob sv. Metoda na Velehradu. Stari Velehrad kneza Svetopolka so Madjari v navalu leta 906 porušili. V današnjem Vedehradu so se pa naselili cistercijanci že v 13. stoletju. Ti so vedno ohranjali češčenje sv. bratov in tudi močno širili njun spomin, dokler jih Jožef II. ni izgnal leta 1784. Leta 1890 so se naselili na Velehradu jezuiti in na novo poživili Velehrad.

Duša novemu unionističnemu gibanju pod imenom češčenja sv. bratov je bil profesor v brnskem bogoslovju Franc Sušil. Ta je leta 1850 ustanovil posebno društvo za duhovnike pod imenom „Dediščina sv. Cirila in Metoda“ (Dedictvi sv. Cyrila a Metodeje) z namenom pobjati novopoganske ideje in širiti češčenje sv. bratov. Društvo je izdajalo poseben vestnik, ki ga je istočasno izdajal v slovaškem jeziku Mojzes Štipán v Ščavnici, pozneje pa v Banski Bistrici.

Nič čudnega torej, če je Slomškova bratovščina na že tako pripravljenem terenu bila sprejeta in se naglo razširila.

Velehrad je postal svetovnoznan pod Leonom XIII., ki je z okrožnico „Grande Munus“ dal veliko pobudo za češčenje sv. Cirila in Metoda s tem, da je njun praznik raztegnil na vso Cerkev.

Glavno zaslugo, da se je Velehrad razvil v središče cirilmethodijske ideje, pa ima neutrudni kanonik dr. Anton Ciril Stojan, rojen 1851, torej v letu ustanovitve Slomškove bratovščine, in ki je bil leta 1921 povzdignjen za škofa v Olomucu. Ob tisočletnem jubileju smrti sv. Metoda leta 1885 je Stojan sklenil razširiti delokrog bratovščine sv. Cirila in Metoda s tem, da ji je dodal še karitativni namen. Slomšek je sicer vedno priporočal članom miloščino, vendar pa kot pogoj za pristop denarnega prispevka ni zahteval.

Po novem Stojanovem pravilniku pa morajo člani poleg molitve prispevati še denarno za potrebe ločenih slovanskih bratov. Nova družba si je nadela ime „Apostolstvo sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije“, s sedežem na Velehradu. Po šestih letih je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda dobilo cerkveno potrdilo tudi iz Rima (1891) in se je hitro začelo širiti, najbolj v deželah, kjer je prej cvetela Slomškova Bratovščina.

Leta 1925 je Apostolstvo dobilo novi, bolj sodobni pravilnik, ki je omogočil pristop vsem katoličanom, ki bi kakorkoli želeli sodelovati pri delu za zedinjenje ločenih kristjanov.

Slomškova Bratovščina, ki je ostala pri življenju v lavantinski škofiji, se je leta 1921 pridružila Apostolstvu sv. Cirila in Metoda s sedežem na Velehradu. Istega leta je bil za duhovnike ustanovljen „Apostolatus Unionis“ po vzorcu Unio Cleri.

Žal, da zaradi pomanjkanja prostora in

deloma tudi zaradi v današnjih razmerah nepristopnih virov ne moremo prikazati celotne aktivnosti, ki se je razvila na Velehradu, zlasti na znanstvenem polju, kakor so Velehradska Akademija, bogata knjižnica, Apostolski zavod za vzhodne poklice, mednarodni velehradski kongresi za vzhodno bogoslovje in številne znanstvene publikacije, n. pr. „Slavorum litterae theologicae“. Tem znanstvenim knjižnim izdajam so prispevali svoja dela znanstveniki iz celega sveta, tudi pravoslavni, n. pr. ruski teolog Glubokovskij. Častno se odlikuje zlasti slovenski bogoslovni profesor dr. Franc Grivec. Vsa ta znanstvena dela so mnogo doprinesla za reševanje problemov na polju orientalistike.

Večkrat je bila izražena želja, naj bi Rim postal središče Apostolstva sv. Cirila in Metoda, kot so se druge enake svetovne ustanove preselile v Rim. Znano je, da so se misijonske družbe, ko so postale papeške, začele nepričakovano hitro širiti in čudovito razvijati.

Gctovo je tudi, da se dandanes vsa katoliška aktivnost koordinira in organizira na mednarodni podlagi. Kako koristno bi bilo za apostolat po zamisli sv. Cirila in Metoda, če bi se njega središče preneslo v Rim, zlasti v današnjih časih, si je lahko predstavljati.

ZAKLJUČEK

Zedinjenje cerkva v pravi Kristusovi Cerkvi je predvsem volja samega božjega Ustanovitelja Kristusa, je goreča želja vseh kristjanov in hrepenenje celo ločenih bratov; danes je nujna zgodovinska potreba: ko se svet izgublja v brezbožnosti, je treba enotnega krščanskega nastopa tudi na mednarodnem področju.

Vedno bolj vztrajno pozivajo papeži vernike k delu za krščansko edinost, zato je tako delo vredno vsakršne žrtve. Spomnimo samo na okrožnici sedanjega sv. očeta Pija XII.: „Summi Pontificatus“ in „Mystici Corporis Christi“ iz leta 1939 in 1943: „Silno želimo, naj bi skupna molitev objela v isti ljubezni vse... one, ki so zaradi nesrečnega razkola ločeni od nas... ponavljamo molitev božjega Odrešenika k nebeškemu Očetu: „Naj bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno (Jan XVII, 21)“... Če še danes mnogi tavajo daleč od katoliške resnice in nočejo ukloniti duha božji milosti, je to zato, ker ne oni ne verniki ne prosijo za to. Mi pa močno in živo vzpodbujamo vse, ki čutijo ljubezen do Cerkve, da po vzgledu božjega Odrešenika nikoli ne prenehajo moliti in prositi“ („Osserv. Rom.“, 4.VII-41).

Jesus Kristus nam je sam prvi dal zgled molitve. Vsa velika in čudežna obujenja so plod molitve. Solze vdove iz Najma so izprosile od Gospoda, da ji je od mrtvih obudil sina; Jajrova goreča molitev je ganila Jezusa, da je njegovih hčerki vrnil življenje; Mártine in Marijine prošnje so dosegle, da je Lazar vstal iz groba; mučenik Štefan je Savlu izprosil milost spreobrnjenja.

Apostolstvo molitve je pod zavetjem Matere božje. Njej je Jesus v Kani Galilej-

Sin svetlobe

Svetiljka vesoljstva visoko privita
na klancu zenita
božansko gori.

Razbeljeni prostor na vrtu, dvorišču
v brezmadežnem blišču
kot raj se blešči.

Blestenje ožarja vsa bitja, predmete
kot svete, spočete
od božje moči.

Glej, sleherni cesta in pot je vsa zlata
in trdna, brez blata,
in v sonce drži!

Blestenje brezmadežno tudi je v meni,
o senci nobeni
ni niti sledu!

Kot sveča nebeška srcé je prižgano,
visoko pognano
nad brezna mraku!

O, v meni prebiva v bleščobi brezmejni
kot plamen trivejni
Bog luči, miru!

In dušo, srcé mi prečisto prežarja
in me preustvarja
v svetlobe sinu...

BOGDAN BUDNIK

ski rekel: „Moja ura se ni prišla,“ toda Marija je izzvala čudež s svojo prošnjo. Tudi čudež zedinjenja Marija lahko pospeši s svojim posredovanjem, saj je bila vedno pomočnica Kristusovi Cerkvi. Če bomo prosili združeni ob Materi božji, ki jo častijo in nazivajo svojo Mater tako katoličani kakor ločeni bratje, Marija gotovo tudi tokrat ne bo ostala dolžnica.

Bibliografija

Dr. Cínek Fratišek, Velehrad víry, Duchovní dejiny Velehradu, Olomuc 1936.

Dr. Franc Kovačič, Služabnik božji Anton Martin Slomšek, Celovec, I. del 1934, II. del 1935.

— Idem, Zgodovina lavantinske škofije, Maribor 1928.

Dr. Grivec Franc, Slovanska apostola sv. Ciril in Metod, Ljubljana 1927.

— Idem, Cerkev, Ljubljana 1943, II. izd.

DR. MATIJA ŠARUGA, slov. salezijanec

Ljubezen pri vzgoji

Kakor lansko leto za božično številko, naj bo tudi naše letošnje božično premišljevanje o vzgoji posvečeno ljubezni, saj je božič praznik družine in ljubezni, ta pa je temelj krščanstva in uspešne vzgoje.

V prvi številki lanskega leta smo skušali prikazati tele resnice: 1. iskrena nesebična ljubezen do otroka pomaga staršem, da otroka dodobra spoznajo; 2. kdor otroka dobro pozna, ga tudi razume; 3. starši, ki otroka poznajo in razumejo, znajo in hočejo z njim potrpeti; 4. vzgojitelj, ki otroka ljubi, bo vzroke za neuspehe pri vzgoji iskal predvsem pri sebi. Prav bi bilo, če bi te misli s pomočjo članka nadrobneje obnavljali večkrat.

Naše letošnje božično premišljevanje pa nam naj z nekaj primeri prikaže pomen ljubezni do otroka in kako se ona javlja v vsakdanjem življenju.

Ljubezen do otroka dosega pri vzgoji stvari, ki bi jih sicer ne zmogla doseči nobena še tako temeljita naobrazba in nobena še tako prefinjena vzgojiteljska spretnost.

Poskušaj zviti in oblikovati mrzlo svečo. Ne boš je mogel! A če boš uporabil silo, se ti bo sveča zlomila in zdrobila v nešteto koscev, pa naj bi sestavino sveče še tako dobro poznal in jo sukal še tako mojstrsko previdno. Ogrej svečo, pa jo boš z lahkoto oblikoval, kakor boš hotel. Skušaj oblikovati mlado dušo brez toplote ljubezni. Ne boš uspel, ne bo sledila tvojim nasvetom, pa naj bi jo še tako dobro poznal. Če uporabiš silo, jo lahko zlomiš, pridobiš in vzgajaš pa nikdar. Otroka ljubi, pa ga boš lahko po mili volji oblikoval, ker se ti bo zaupal, imel te bo rad in ti bo zato z veseljem sledil.

Morda se ti bo otrok kljub tvoji ljubezni kdaj uprl, se izneveril, se ti odtujil. Je torej ljubezen odpovedala? Ne! Prišel bo trenutek, ko se ti bo otrok, ki je užival tvojo zares pavlinsko ljubezen (1 Kor 13), zopet približal s skritim in težkim vprašanjem v duši: ali me še ljubi? In če bo videl, da kljub njegovi nehvaležnosti v tebi ljubezen do njega ni zamrla, da si vesel kakor oče izgubljenega sina, ki je čakal na njegovo vrnitev, se te bo oklenil tem bolj iskreno, tvoja ljubezen bo rodila v njegovi duši tem več sadov. Zgodba svetega Avgušтина ni edini primer bogatih sadov vztrajne materinske ljubezni. Če torej hočeš biti mojster vzgoje, postani posoda žive, vsežrtvujoče, vedno razumevajoče nesebične ljubezni. Tvoja ljubezen naj bo podobna soncu: ono ne vprašuje po hvaležnosti zemlje, ampak le sije in sije,

sveti in greje, pa naj divjajo zoper njega strele ali viharji ali še tako silne snežene burje; le eno išče: kako bi našlo pot skozi oblake, kako bi zajelo in ogrelo hladno zemljo. Morda se cele tedne in mesece trudi za stonj, a ne odneha; in vedno se ponavlja: slednjic prodre skozi oblake, prežene vihar, sneg in led, ogreje zemljo in prebudi v življenje tisoč rož in pomaga k zorenju neštetim sadežem na zemlji.

Kljub svoji ljubezni do otroka in njegovi dobroti boš na napake pri otroku vedno pripravljen. Kajti nešteto neugodnih vplivov deluje nanj v šoli, na cesti, v uradu, tovarni, vsepovsod in čisto celo v krogu družine, ko tega niti malo ne slutiš. Gotovo je, čim globlja, čim bolj krščanska je tvoja ljubezen do otroka, tem globlje zreš vanj in tem manj so verjetna večja presenečenja. Večje ali manjše napake boš pa gotovo tudi ti doživel pri svojem otroku: nehvaležnost, upornost, trmo itd. Čim bolj boš nanje pripravljen, tem mirneje jih boš sprejel. Ne bodo izzvale v tebi prenapljenih, trdih, žgočih ali celo ubijajočih besed ali ukrepov. Morda boš zaradi otrokovih napak veliko trpel, to trpljenje ti bo razjedalo dušo in ti bo sijalo iz oči in obraza, a vendar tvoj pogled bo ostal dobrotljiv, tvoje srce toplo, mir bo razodeval tvoj obraz, mirna bo tvoja beseda in kretnja. Tako ravnanje otroka ozdravlja, ker pogloblja v njem spoštovanje in ljubezen do staršev in vzbuja iskreno kesanje radi žalitve in napake.

Staršev, ki iskreno ljubijo in so na napake pri otroku vedno pripravljeni, ne zavede vtis prvega trenutka: otroka niti ne hvalijo prehitro, niti ne kaznujejo prenašlo, ampak ga dan za dnem skrbno opazujejo v njegovih dobrih in slabih nagljenjih, se dobrega tiho brez besede vesele, ter, če le morejo, molče pomagajo premagati slabo. Naglost je že neštetokrat trdo žalila ljubezen in povzročila v otroku huda razočaranja in odtujitve. N. pr. kak starejši otrok v cerkvi pri srčno lepo molji iz molitvenika, da ga je sam Bog iskreno vesel. Njegov mlajši bratec ob njem pa nemirno lista po molitveniku, ker se še ne znajde v njem. Kako rad bi tudi on molil lepo. Prosi brata za pomoč. S kolikim veseljem in ponosom mu pokaže pravo mesto! Kako vesel je bil, da je lahko pomagal! Kako vesel je bil Bog sam teh dveh majhnih, v iskreni molitvi k Bogu združenih src! A gorje! Po maši privihra k njima vzgojitelj. Kakor vihra in grom je bila njegova beseda, ki je udarjala zlasti v starejšega „zločinca“, češ da se je med mašo neprijetno obnašal in je še mlajšega zapeljeval. Otroka sta kakor brez sape. Ne razumeta tega divjanja. Koliko presenečenost, razočaranje...

čaranje, zavest krivice, odtujenost je napoli. nila ti mladi duši ta vihra. Ali se ne dogodi kaj podobnega mnogokrat pri vzgoji otrok? Zato: mirno in trezno opazuj, presočaj in šele nato ravnaj. To vzbudi pri gojencu spoštovanje in dovzetnost ter obvaruje vzgojitelja pred nepotrebni razočaranji in odtujitvami mladih duš.

Kad se tudi poigraj z otrokom, kadar moreš in on to želi. Ko se otrok igra s kako igračo, se navadno najraje igra sam. A imamo tudi igre osebe z osebo. Kako praznično razpoloženje in koliko veselje začuti otrok v sebi, če se more igrati tudi s svojim očetom, s svojo mamicco. Saj ni potrebno, da se igraš pogosto, a tu in tam le pokaži, da znaš svojo resnobnost družiti z mladostno razigranostjo. To vzbuja spoštovanje, budi ljubezen, zbližuje otroka s starši in jim odpira pot v otrokovo srce. A če že ne igraš, vsaj z zadirčno besedo otroka pri igri ne moti, ne segaj v igro in ne klič srda v mlado dušo.

Kaži plemenito spoštljivost do otroka zlasti v letih doraščanja. Tudi tvoj otrok je božji otrok, za večnost ustvarjen, z božjim življenjem v sebi! Tudi tvoj otrok nosi v sebi veliko lepih teženj, lepih zamisli, plemenitih nrepenenj. Tudi v njem se bijejo boji med dobrim in hudim, med Bogom in satanom. Tudi tvoj otrok si iskreno želi biti zvest dobremu, si želi, da zmaga v njem lepo in božje. Zato spoštljivo poslušaj njegova vprašanja, misli, težave, sodbe, načrte itd. Če je kaj zmotnega ali celo slabega v njih, popravi, a stori to spoštljivo, z ljubeznijo. Otrok mora čutiti, da ti vse lahko pove, da ga boš razumel, mu dobro hotel, ker te v vsem vodi ljubezen do njega. Trdo smeš nastopiti le izjemoma zoper nepopoljšlivega domišljavca.

Vendar naj te zunanje otrokovo vedenje ne premoti. Dekliški naravi lastna je želja ugajati, zato se morda v svojem vedenju in besedi kaže boljše kakor je v resnici. Fantovi naravi pa je lastno, ne razkrivati lepega v sebi. Zato se često kaže na zunaj slabši kakor je v resnici.

Ne žali otroka, kadar je slabo razpoložen, ko n. pr. joka. Dekle po svoji naravi joka lažje kakor fant. A je zaradi tega ne zasmeuj. Žalil bi jo in odbil. Fant joka javno le zelo redko. Večkrat joka le mehkužneš. Fant od fare joka javno le v jezi. Sicer joka le v samoti in še to le zaradi hude bolečine. Kadar joka javno raznežen mehkužneš, se za jok ne zmeni; če fant ni raznežen in joka v jezi, bodi do njega spoštljiv. Rahlo, a spoštljivo se mu nasmehljaj, ga povabi s seboj, odtegni družbi, odkaži mu kako njemu ljubo delo ali se z njim prijazno razgovarjaj. Ko se pomiri in spozna, da ga razumeš in rad imaš, ti bo iskreno hvaležen. Če joka tak fant v samoti, bodi še posebno previden in spoštljiv. Mirno se mu približaj in čakaj. Ko zavzdihne, rahlo dvigni njegov obraz, vprašaj za vzrok. Če te pogleda, prav; če ne in molči, ne silij vanj, ampak ga pusti. Ko se čez kako uro ali dan pomiri, spoštljivo, ne mehko, ampak naravno, sveže vprašaj po vzroku. Ko se joka, ga morda pošlješ tudi

na kako njemu lahko, njemu ljubo delo.

Čuti z otrokom. Bodi vesel z veselimi, zaskrbljen z zaskrbljenimi, žalosten z žalostnimi... Če otrok ves vesel prihi k tebi, pa ne pokažeš vselega obraza in se za njegovo veselje in vir veselja ne zanimaš, ga razočaraš, odbiješ. Če prihi k tebi s pismom ali knjigo in želi, da to ali ono prebereš, pa pokažeš, da te to ne zanima, da imaš druge, „važnejše“ posle, da nimaš zanj časa, si ga odbil in ne bo ti več tako lahko zaupal svojega srca in ne bo se ti dal več tako lahko voditi in oblikovati.

Sej v mladi srce ljubezen do vsega lepega, dobrega, tudi do drugače mislečih; a to ne z besedo, ampak bolj s svojim zgledom. Nikdar ne netimo sovraštva do nikogar. Ljubezen v srcu je ustvarjajoča, sovraštvo pa tlačij, ubija. Človek s sovraštvom v duši seje smrt v družbo. Če bo tvoj otrok znal zvesto ljubiti vse dobro, vse božje, si mu tudi dal na pot v življenje največjo doto, ker si ga usposobil za najlepšo samostojnost v življenju.

DR. RUDOLF HANŽELIČ

Pismo iz domovine

Slovenija, decembra 1951.

Pozdravljen, dragi Jernej!

Vem, da boš prav tako presenečen, ko boš prejel te vrste, ko sem bil jaz, ko sem v teh dneh bral tvoje ime.

Očem nisem verjel, da moreš biti res ti, da sem te spet našel.

Šest let pozneje...

Saj ne vem, kje in kako naj začnem. Toliko je neizgovorjenih besed, ki so bile zadržane v grlu. Pa pustiva to, saj misel na pretekle dni je težka. Da sem te le spet staknil, ti stara sablja, čeprav na drugem koncu sveta!

Vem, tudi ti imaš dolgo povest za seboj; tudi tvoje kosti bi že morale trohneti z onimi iz bataljona, o čemer še dvomil nisem.

Če boš res prejel te vrste, mi popiši vse, kako in kaj je bilo in je s teboj. Svojo zgodbo začni vse tam od tistega travnika pred pliberško postajo, ko sva se razšla. Saj prav tam se začenja tudi moja...

Da, na onem travniku se je spočela moja sužnost in potem so se vrstile postaje:

Dravograd, Maribor, Celje, Teharje. Tam so me uvrstili med one dvanajste tisoče in odpeljali...

Veдел sem, kam brne kamijonj v tisti noči, pa mi ni bilo prav nič težko; ne vem, morda zato, ker sem molil. Tudi drugi so molili, menda vsi, kar nas je ležalo na kamijonih; namesto rožnega venca pa nam je žica vezala roke.

Tako čudno lepa je bila tista noč. Mir je ležal vse naokrog, kakor v sveti noči. Prav v duše nam je segal, zato je bilo tako lepo. Gori nad smrekami pa so se igrale zvezde, goste in svetle.

V Kočevju smo ustavili. Tam pa so me z

nekaterimi iz našega kamijona ločili od ostalih; sam ne vem, zakaj?!

Spet so pognali motorji in slednjič z onimi tisoči utonili v Rogu...

Moja zgodba gre skozi ječe, pred sodnike in krive priče, pa zopet za zamrežena okna in bodeče pregrade. Prav tja doli sega v Hercegovino in Slavonska polja, kjer smo bili krvavi sužnji rdečih valptov. Tam bi se morala že v drugič končati ta težka povest. To pot sem se bal njenega konca. Veš, tako težko je umirati sužnju na tujem.

Pa je vendar prišlo ono, česar sem želel: Nazaj v Slovenijo, kamorkoli, da bi vsaj v zemlji naši počival med brati.

...Ljubljana, in spet Celje, Kočevje. Kot da je zgodba prav tu morala iti po konec, ki ga je prvič prezrla...

In potem, čez dolgo, so se mi odprla vrata. Pa me ni spremljala straža in tudi rok nisem imel več zvezanih — — —

Starec, bolan in ubit sem se vrnil.

Šest let pozneje...

Pravzaprav, nisem se vrnil, saj doma ni več; nikogar več ni.

Najraje bi šel nazaj, da mi ječa izpije poslednje moči, da mi izsrka še tisto mladost.

Pri teti na Gorenjskem, sem spet našel dom. V domačem kraju še nisem bil, je boljše tako; in tudi spomini bi bili še težji.

Kakor mora težki so bili tisti dnevi, ko sem se znašel zunaj bodeče žice. Nikogar ni bilo, ki bi mi dal spet življenja; dejali so, da sem prost, pa sem še vedno čutil žice v zapestju.

In v onih dneh sem dobil v roke „starega prijatelja“, list „Svobodno Slovenijo“. Do bra soseda mi ga je zaupala. V njem je prejela v paketu zavite stvari. Ko bi ti vedel, kako sem se razveselil teh besed pobude in resnice. Šel sem v kraj, kot včasih, da me ni nihče motil, in požiral besede, prav do zadnje črke; kot da pijem svobodo, poslano iz onstran oceana.

Slovenski fantje in možje iz Kanade, udeleženci duhovnih vaj v Torontu. V sredi č. g. Vukšinič Anton. Nekaj udeležencev na sliki manjka.

Takrat, tam sem našel tudi tebe, Jernej, in Toneta, pa Lojzeta, ki se oglašja iz Kanade.

Takrat sem šele začutil, da ni več žice na rokah. Življenje se je pognalo v me in mladost je udarila v žile.

Vi vsi mi govorite, da je še svoboda v svetu, da je svobodna naša beseda na tujem, pesem, naša kri, da bo nekoč svobodna vsa domovina...

O, koliko sem vas spet našel. Kmalu bo nas za celo četo, za bataljon...

Novo življenje čutim v sebi! Ne, ni ga izpila ječa, mi ni vzela mladosti!

Nikogar tu doma ne bo zlomilo rdeče nasilje, ko bo vedel, da Vi tam daleč živite z nami in zbirate svobodo za brate — sužnje.

Tudi Vas ne sme zvabiti široka cesta, nikogar, bratje naši, prav nikogar!!

Vaša beseda iz svobodnih ust naj govori svetu o krivici, ki davi našo zemljo! Vi povejte naše besede trpljenja, ki so nam obnele na ustnah!

S svojim zadržanjem, s poštenjem in vero dokažite resnico naše borbe. Povejte, da niste šli v svet, da bi našli slajši kos kruha, kot ga je nudila domovina.

Združite se med seboj, čeprav Vas ločijo zemlje in oceani, saj razdalje v svobodi ne pomenijo nič. Le tako boste močni ravno sledili začrtani poti. Tudi izven meja Vas čaka sovražnik. Morda s prijaznejšim obrazom, njegov načrt pa je isti.

Bodite eno! Bodimo zopet vsi eno, kakor smo bili takrat, ko smo močni, nikdar premagani, stopali preko Ljubelja.

Kristus in Slovenija, to je naša prisega, ki smo jo nekoč govorili z našimi mrtvimi brati!

Vem, tudi svoboda v tujini je mrzla, brez srca, toda vztrajajte, bratje. Ohranite vero, ki Vam jo je dala mati na pot, in Slovenijo, močno in edino nosite v svojih srcih!! Vsega tega doma ni. Vas čakamo, bratje. Vi nam spet prinesite te svetinje, ki sta nam jih zmaličila srp in kladivo.

Božje dete bo v sveti božični noči združilo naša srca. Po vseh kontinentih jih bo pobiralo; po ječah in prisilnih taboriščih bo razlilo svojo ljubezen in ob Njegovih jaslicah bomo ponovili dano besedo — prisëgo slovenskega fanta.

Pogumen bo naš korak v Novo leto, saj smo močni; toliko nas je. Kjerkoli čaka slovensko srce, bo stopilo z nami v mogočen pohod za Kristusa in Slovenijo!

Vsem bratom po širnih tujih zemljah blagoslovljen božič in snidenja srečno Novo leto!

Prav lep pozdrav iz trpeče domovine, najlepší pa Tebi Tvoj

Drago

Vsem bratom na tujih cestah blagoslovljen božič in v domovini snidenja srečno novo leto 1952 vošči

**Slovenska fantovska zveza
Buenos Aires, Argentina**

„Svetovni položaj je tak, da se je bati do, končnega in usodnega spopada, kajti problemi niso več omejeni na interese in usodo posamezne države, temveč gre za vsesplošna vprašanja, zaradi katerih si stoje nasproti silna zaveznitva, katerih spopad lahko pride vede do uničujočih posledic. Dvignite torej z Nami oči in roke v gorečo kretnjo prošnje večnemu in najvišjemu Duhovniku, tvorcu in zagotovitelju složnosti in miru; složnosti in miru med ljudstvi in posamezniki; složnosti in miru med ljudmi v časnih in нравnih vprašanjih, predvsem pa složnosti in miru, ki naj Bogu približata vse ljudi, ljudstva in države, da se tako zedinijo, resnično, na edini način in trdno, v skladju dejanj, mišlje. nja in ravnanja s sveto in božjo voljo.“

Tako je papež pozval zbrane udeležence Francoskega evharističnega kongresa in dodal: „Naj se zdi prihod složnosti in miru še tako daleč — nihče naj ne obupuje, nihče ne omahuj: vse je mogoče z ljubeznijo Jezusa Kristusa.“

Ko je prosil blagoslov udeležencem kongresa, je dejal: „Naj zasveti od brezmadežne Hostije vsem pravičnim dušam dobre volje luč, ki naj razsvetli vse ljudi tega sveta in da vsakemu, ki jo sprejme, pravico milosti, da postane božji otrok.“

ZA SVETOST IN USPEVANJE DRUŽIN

Starši imajo sveto dolžnost, da branijo čistost in stalnost družine proti nasilnim napadom in vplivom od zunaj. Tako je govoril sv. oče skupini francoskih romarjev. Eden najbolj smrtonosnih napadov na čistost družine je pokvarjeno slovstvo, ki se imenuje „seksualna vzgoja“. Z nesramno in neznosno predrznostjo mažejo zakonsko intimnost, ki so jo celo pogani spoštovali. Taka „literatura“ prinaša dvojno škodo: pretirava pomen spolnosti v življenju in se ne zmenja za dejstvo, potrjeno z dolgo izkušnjo, da je za нравno vzgojo spolni pouk silno škodljiv, če ni vezan na stalno disciplino in obladovanje samega sebe, predvsem pa na pomoč nadnaravnih sil, kot so zakrament in molitev.

Starši morajo ščititi pravice družine, zlasti v izvrševanju dolžnosti do Boga. Družba mora služiti družini; država mora jamčiti za vse vrednote, ki so potrebne za red, človečansko dostojanstvo, zdravje in srečo družine. Nikdar in ničemur se to ne sme žrtvovati.

Delo za izseljence

Sv. oče je sprejel udeležence mednarodnega izseljeniškega zborovanja. Potrdil je zanimanje sv. Cerkve za vprašanje izseljencev in pohvalil sklep zborovanja, da se zaščitijo нравne in duhovne vrednote med begunci in drugimi izseljenci. Ugotovil je nujnost dela za pomoč „velikanskim potrebam beguncev in izseljencev“. H koncu je blagoslovil prizadevanje zborovanja in ga izročil v varstvo Najvišjemu.

PRVO SVETOVNO ZBOROVANJE LAIČNEGA APOSTOLATA

je pokazalo pravega duha in bo nedvomno prineslo velike uspehe. V Rim je prišlo do 1500 zastopnikov 38 narodov in 138 apostolskih organizacij, da so študirali temelje sodelovanja vernikov s cerkveno hierarhijo

in iskali sredstev za plodonosno sodelovanje.

Na zaključno zborovanje — kongres se je vršil od 7. do 14. oktobra — je iz svojega poletnega bivališča v Castelgandolfo prispel sam sv. oče in se v daljšem francoskem govoru dotaknil vseh važnejših točk tega velikega gibanja. Izrazil je posebno željo prav za „polno in učinkovito sodelovanje v delu vesoljne ljubezni“ in pozval katoliške vernike, naj z vsemi silami podpro napore Cerkve, da se med ljudmi podro pregraje in da se vsa ljudstva iskreno spravijo in bratsko združijo.

Proti nekaterim pretiranim nazorom je takoj spočetka poudaril podrejenost laičnega apostolata cerkveni hierarhiji. Seveda pa so v tej podrejenosti razne stopnje. Najbolj ozka je odvisnost Katoliške akcije, saj je ta uradni apostolat vernikov in orodje v rokah hierarhije.

Ne da se lahko določiti, kje se začneja apostolat vernikov. Različna so sredstva, stopnje in oblike tega sodelovanja za različne čase, ljudi in okoliščine, a vse to ni toliko važno kot to, da se sploh apostolsko dela.

Paziti je tudi na to, da niso vsi na enak način poklicani v apostolat. Mnogo je ljudi, ki se resnično težko udeležujejo tega delovanja, tako n. pr. matere.

Razen apostolskih organizacij morejo biti in so moški in žene, ki si prizadevajo, da store vse, kar se dá, da pridobe duše za resnico in milost. Tu je sv. oče omenil v prvi vrsti dežele, v katerih Cerkev preganjajo in kjer mnogi neustrašeno uče katekizem, bodre vernike, naj ostanejo zvesti Cerkvi, in jih vabijo k prejemu zakramentov. Ob njih delu ni na mestu spraševanje, kateri organizaciji pripadajo, pač pa ga obéudujmo in iz vsega srca dajmo priznanje dobrim sadovom, ki zore.

Daleč bodi podcenjevanje važnosti organizacije in njenega pomena za apostolat, posebno danes, ko sovražniki napadajo Cerkev s strnjeno vrsto svojih organizacij. Paziti pa je, da organiziranje ne vede v izključevalnost. V okviru organizacije mora biti dopuščeno vsakemu članu široko področje za raz.

voj njegovih sposobnosti. Izven tega okvira pa se moramo veseliti tistih, ki pod vodstvom „božjega duha“ (Gal 5, 18) pridobivajo brate za Kristusa.

Papež je pohvalil praktično delo, ki ga je apostolat vernikov izvršil po vsem svetu in na vseh odsekih zasebnega, družbenega in družinskega življenja in tu je posebej omenil delo med emigranti. Pohvalil je tudi trdnost laičnih apostolov nasproti škodljivi težnji, razširjeni tudi med katoličani, da se Cerkev omeji na „zgolj verske“ zadeve in da ostane v zakristiji in svetišču.

Odtod je prišel na razmerje med apostolatom in javnim življenjem in ugotovil medsebojno prepajanje verskega apostolata in političnega delovanja. Prav v politiki se odločajo najvažnejše postavbe: o zakonu, družini, otroku, šolah. In to so predvsem verske zadeve. Kako bi mogel ostati apostol ob njih brezbrizni? Katoliška akcija mora vsekakor ostati nad malenkostnim preklanjem, ki zastruplja borbo med strankami. Istočasno pa ne sme mirno gledati, kako jemljejo državne posle v roke nevedni in nesposobni ljudje. V tej stvari je težko potegniti mejo, ker so okoliščine in mišljenje ljudi na raznih krajih tako različne.

Sv. oče je končal s pozivom k prisrčnim odnosom med duhovščino in verniki v apostolskem delu.

KRŽARSKA VOJSKA DOBROTE

O. Rihardu Lombardiju se je izpolnil očarljivi sen izpred mnogo let: prepotovati po tolikih drugih deželah še Južno Ameriko in v duše sejati seme odrešilne misli, ki bo prerodila svet in uvedla novo dobo. Povsod propoveduje to idejo, eno samo idejo. Ta ideja je:

Od vseh čudovitih stvari vidnega stvarstva je samo človek obdarovan z nesmrtnostjo; vsak človek ime neumrljivo dušo. Naš namen je večno uživanje Boga samega. Ta cilj je vzrok vednemu nemiru, ki ga vsi čutimo: vsak dan nove želje in po izpolnitvi vsake želje nova želja. Odkod to? Zato ker smo vsi ustvarjeni za Boga in bomo le v Njem srečni. Zgodilo pa se je nekaj presenetljivega, dá, naravnost pošastnega: mnogi od nas, skoro bi se moglo reči vsi smo pozabili na veličastno usodo, ki nas čaka; dejansko ne mislimo na nebesa, vse naše mišljenje in hotenje je zakopano v zemljo.

Bog je videl, kako so ljudje, Njegovi otroci, pozabili na pravo, večno srečo, in je pripravil mogočen načrt, da jih reši: dovolil je, da ti ljudje, ki iščejo srečo na zemlji, najdejo toliko bolečin, da ne bodo mogli biti srečni brez nebes. Razvaline, ki jih je videl in naredil naš rod, so zadnji plod človeštva brez Boga. Božji načrt je v tem, da spoznamo, da ne moremo po dosedanji poti naprej in da poiščemo novo besedo, polno upanja na srečo. In ta nova beseda, ki bo dala srečo na zemlji, je velika beseda nebes. Naš rod, ki se zdi, da je tako daleč, je v resnici pripravljen, da znova najde Gospoda.

Po čem hrepeni sodobno človeštvo? Po miru, poštenju, dobrosrčnosti, spravi, po

trdnosti družinske ljubezni. Vse te zemске želje imajo svojo izpolnitev v nebeškem Jezusovem nauku. Jezus, ki govori o nebesih in nas uči, da si bomo v večnosti bratje kot otroci istega očeta — isti Jezus govori danes besede, ki so potrebne zemlji. Bratstvo v nebesih je potrebna beseda za mir na zemlji. „To je božji načrt: pozabljeni Jezus je danes Pričakovani; človek-Bog, ki ga je izročila pozabljenju generacija polna napak, prihaja. Vidim ga, Odrešenika našega rodu, Odrešenika zemlje in nebes.“

Zemlja in nebo si gresta naproti, da dasta srečo ljudem, otrokom zemlje in otrokom Boga.

To je vesela in upanja polna poslanica: vrniti se moramo k Jezusu.

Cerkev na Češkem

Konec oktobra je sv. oče poslal nadškofom, škofom, duhovščini in vernikom na Češkem apostolsko pismo. Zagotavlja jim, da so njegova najbolj prisrčna čustva pri tistih, ki jih zaradi Jezusa in Cerkve preganja, in njegove misli so bolj kot kdaj pri katoličanih na Češkem. Tam so vero oropali vse svoje bode; ne more več niti dajati smernic, niti razlživati svojega blagodejnega vpliva v duše posameznikov, v družine, v šole, v vse družbene plasti. Škofe so označili za nevarne sovražnike države in jih pozaprli ali internirali, ostale pa podvrgli neprestanemu nadzorstvu. Več sto duhovnikov, redovnikov in redovnic in vernikov so pahnili v ječe ali odvedli v koncentracijska taborišča. Mladino silijo, da odpade od vere in krščanske pravosti. Nič manj strupeni niso poskusi, ki naj vernikom vcepijo dvom v enotnost katoliške Cerkve z lažnimi obtožbami in očitnimi klevetami.

Papež spodbuja, naj tudi v najhujših stiskah nihče ne obupa, škofom pa nalaga, naj še v naprej vlivajo vero in ščitijo krepost ter učvrščujejo veri z apostolskim sedežem.

Trije novi svetniki

Meseca oktobra je Pij XII. proglasil tri blažene za svetnike. Vsi so živeli konec 18. in v prvi polovici 19. stoletja in vsi trije so bili Italijani: Anton Gianelli, bobijski škof; kapaucin Ignacij de Loconi in apostol Neaplja Salverij Bianchi.

Še smemo upati

da bo po priprošnji Kraljeve nebes zmagala ljubezen — kljub kopam oblakov, ki zapirajo obzorje, kljub tolikšni negotovosti za prihodnost, kljub strahu in sovraštvu v dušah. To je papeževo mišljenje, kakor ga je razodel 10. čilskemu evharističnemu kongresu, zaključenemu 14. oktobra v Valparaísu. V daljši poslanici se je poglavar krščanstva veselil javnega čiščenja najvišjemu Gospodu v presvetem zakramentu. Evharistični kongres je prišel po lanskem marijanskem. Tudi letos so čilenci med kongresom kronali Prečisto Devico iz Lo Vásqueza. Istočasno, ko je „biser Pacifika“ tako slavil Boga in Njegovo Mater, je na obali Atlantskega oceana Fatima tri dni brez prestanka dvigala sv. hostijo proti nebu, da vsem zablodelim izprosi milost spregledanja in spreobrnitve, vsemu svetu pa mir.

DOMA TUJEM IN NA TUJEM

PRELAT IGNACIJ NADRAH UMRL

V 83. letu starosti je umrl 17. novembra v Ljubljani stolni prošt Ignacij Nadrah. Pokopan je bil po pogrebni maši v ponedeljek 19. novembra. Z njim je umrl eden izmed duhovnikov, stebrov ljubljanske škofije v zadnjih letih in najožjih sodelavcev škofa dr. Gregorija Rožmana.

Rojen je bil v Stični 24. decembra 1868. Po gimnaziji, kjer je bil gojenec Alojzjevišča, je vstopil v semenišče, katerega je skončal z odličnim uspehom. Saj so imeli celo namen poslati ga študirat v Rim, pa je odšel na tisto mesto dr. Opeka! Prvo njegovo kaplansko mesto je bilo v Metliki kot daljnji naslednik misijonskega škofa Barage, v katerega duhu je delal od svojega odhoda v Tržič na Gorenjskem, kjer se je vedno bolj kazal značaj njegovega dela kasnejših let. Sam zase resen duhovnik, je bil pri delu vedno temeljit, kar se je pokazalo pri vseh službah. In to ga je priporočilo, da je odšel iz Tržiča kot spirital k nunam v Škofjo Loko, kjer je bil dolga leta tudi ka. tehet, njegovo zelo ljubo delo. Škof ga je poklical v stolni kapitelj, kjer se je začela važna doba njegovega duhovniškega udejstvovanja v središču škofije, kjer je ostal do smrti. Vse življenje se je zanimal za šolska vprašanja, zato je v Ljubljani postal nadzornik verouka na meščanskih in ljudskih šolah ter mnogo pripomogel k ureditvi kathehetskega pouka, zlasti pa tudi pri borbi za krščansko šolo v škofiji ob važnih prelomnicah. Čez nekaj let je postal stolni dekan. Kot tak je imel na skrbi red bogoslužja v stolni cerkvi in njeno gospodarstvo, kot nalašč rojen za to. Sam do minute točen, je točnost pričakoval tudi od drugih in jih v tem neumorno vzgajal.

Najlepše in za škofijo najvažnejše polje se mu je odprlo, ko je bil od škofa dr. Jegliča imenovan za rektorja ljubljanske bogoslovnega semenišča, skozi katerega je spremljal cele generacije duhovnikov v dobrih 20 letih. Težak je bil začetek in zlasti konec. Tri prehodne dobe je stal na čelu semenišča. Po prvi svetovni vojni, ko so mnogi bogoslovci prišli naravnost s fronte in se jim je bilo težko živeti v mirno življenje semenišča, a vodja Nadrah, katerega so vsa leta bogoslovci spoštljivo nazivali „ata“, je to znal. Težko je bilo kmalu po začetku okr. 1924., ko se je močno začutilo tudi v semenišču takolimenovano mladinskokrižarsko gibanje, ki je zavračalo s tako silo vse, kar je bilo starega. In še zadnje dobo je čutil ob drugi svetovni vojni. Če je

prenesel prvi dve, je v tretji moral omagati in prositi škofa Rožmana za razrešitev, ki mu je kot naslednika v rektorju semenišča določil sedanjega administratorja ljubljanske škofije, pomožnega škofa msgr. Vovka, ki je bil prej i v Metliki i v Tržiču na njegovem mestu ter kasneje kot generalni vikar.

Največja značilnost Nadrahove vzgoje v semenišču je bila ta, da je zavestno gradil na zaupanju v gojence in je to večkrat poudaril, češ ne bom vas po 5 letih mogel spremljati po farah, sedaj se naučite živeti. In je imel prav. Bil je kot vodja na zunaj trd, a v srcu silno blag. Vsak njegovih gojencev se ga s spoštovanjem spominja in s hvaležnostjo, saj je znal svariti, voditi in tudi krepiti.

Bil je bogoslovno globoko naobražen, saj je redno dnevno do zadnjih let študiral vsak dan nekaj teologije. Za razvedrilo je zlasti študiral zvezdoslovje ter k temu vzpodbujal tudi bogoslovce ter k opazovanju in študiju narave sploh. Lepe upravne sposobnosti je pokazal, ko je bil v avgustu 1930 imenovan za generalnega vikarja ljubljanske škofije, in kot tak ob odsotnosti škofa Rožmana leta 1936 vodil pol leta sam ljubljansko škofijo. Marsikdo je začutil njegovo zahtevo reda, a

je končno priznal, da ima prav. Bil je škofu resnično velika opora in škofiji velika dobrota. Bil je tudi oficijal cerkvenega sodišča ter sinodalni eksaminator. Po smrti prošta Andreja Kalana, je bil imenovan za inf. stolnega prošta in leta 1938 za apostolskega protonotarja. Po odhodu škofa Rožmana leta 1945 je kot generalni vikar prevzel vođstvo škofije, dokler ga po par mesecih niso zaprli ter mu s tem prizadejali mnogo huđega ter pospešili tudi smrt. Po vrnitvi iz ječe je živel bolj zase, dasi je še vedno redno hodil v kor molit brevir, dokler je mogel. Zadnja leta je bolehal in moral doma maševati, dokler ga ni smrt rešila trpljenja. Vzornemu duhovniku proštu Nadrahu naj Bog povrne vse, kar je dobrega naredil za versko življenje ljubljanske škofije in cele Slovenije sploh.

„Svobodna Slovenija“, Bs. Aires, 6. XII. 1951

Nove slovenske knjige

Vsaka nova knjiga, ki izide med nami, je pomemben dogodek. Tujino nam naredi bolj domačo, dviga nam narodno zavednost in nas veže med seboj. Posebno še, če izžareva resnico, lepoto, dobroto.

Pred menoj leži šest del, izišlih zadnji čas v Buenos Airesu.

1. „**MOJ PRIJATELJ**“, je koledarček za l. 1952 in je mnogo več. V priročni obliki in jedrnatih besedi podaja glavna življenjska načela za življenje v tujini. Zasebno, družinsko in javno življenje je v glavnih obrisih zajeto pod versko-nravnim vidikom. Na malo straneh je zbrano veliko krščanske življenjske modrosti. Je neke vrste katekizem za nas vse. Posebno se ozira na naše svojske potrebe in nevarnosti. Hoče nam pomagati, da bi v tujem svetu ohranili vero, presojali vse po božjih merilih, živeli po veri in rabili sredstva milosti, v to potrebna.

Dušni pastirji, ki so to knjižico izdali, so storili veliko in koristno delo. Ko jo prebraš, čutiš, da jo je rodila skrb za naše duše. Da bi jo vendar vsi razumeli, to skrb, in res pazno prebirali vsa poglavja! Saj se tičejo nas samih! Res bi bila velika škoda, če bi šla mimo nas brez koristi. Zato naj ne bo med nami človeka, ne starega ne mladega, ne preprostega ne izobraženega, ki ne bi poživil svojega duha z vsebino te dragocene knjižice! Naj ne bo njen trud zaman!

2. Drugačen po namenu, obliki in vsebini je „**KOLENDAR SVOBODNE SLOVENIJE**“. Zato se lepo med seboj dopolnjujeta in noben ni odveč. Oba imata svojo posebno vrednost. Spet ni koledar, marveč veliko bolj zbornik. Bogat, zanimiv, koristen. Ko ga prebereš, veš, da moraš marsikaj prebrati znova. In spet se ti zbudi želja, da bi vendar vsi Slovenci v zamejstvu segli po njem. Iz lastne koristi in — iz hvaležnosti do tistih, ki so toliko truda položili vanj.

Bežen pregled vsebine nam da slutiti njegovo bogastvo.

Nadškof Stepinac interniran. Radi oziroma na Zapađ, od katerega živi, je Tito spremenil ječo nadškofu Stepincu v internacijo v župnišću vasi Krašič. Jugoslovanski radio o njem govori kot o bivšem nadškofu. Časnikarjem, ki so bili razen enega vsi inozemci, je izjavil med drugim sledeče: „Nikdar ne zapustim Jugoslavije; izpolnjeval bom svojo dolžnost... Še vedno sem zagrebški nadškof... Ostanem v deželi, dokler bo sveti oče tako hotel... Vlada v tej stvari samo s silo lahko kaj doseže...“ Glede bivanja v ječi in ravnanja z njim tamkaj je dejal: „Ne morem se pritoževati, čeprav je bilo mnogo in velikih težav. Vendar, mislim, da je bolje molčati.“ — Nadškof je po prihodu v Krašič drugi dan maševal v župni cerkvi; navzočih je bilo mnogo ljudi, večinoma starih in žensk. Tako poroča „Osservatore Romano“ z dne 7. decembra 1951.

Najprej so literarni prispevki: izvirne pesmi naših pesnikov (Kalin, Srebrnič, Janko, Mali, Kos, Igor, Vodeb, Jakopič). Prevladujejo domovinsko-narodni motivi. Lepe spomine (in bridke obenem) obujajo ponatisnjene domobranske koračnice in nekatere koroške narodne pesmi. Proza nas deloma vodi domov (Mauser, Kociper). deloma pa črpa iz življenja v begunstvu (Korošec) in v Argentini (Novak, Debeljak, Gorjan, V. H., N. N.). Novo življenje v tujini je novo rodovitno polje za pisateljsko delo. A tudi v teh sestavkih ne manjka tople misli na dom...

Izredno zanimive so zgodovinske razprave: iz narodne politične zgodovine zadnjih let doma (Martinc), na Koroškem (Jezernik) in Primorskem (Tratnik); O našem begunskem šolstvu v Avstriji (M. B.) in v Italiji (I. P. in M. Marolt); o kulturni preteklosti v luči obletnic (Gerzinič) in o kulturnem delu v minulemu letu (Debeljak, Marolt). V to zgodovinsko skupino spadajo še posmrtnice o Fr. Gabrovšku, dr. Novačanu, dr. Česniku, dr. Turku in prof. Osani. Ob desetletnici prvih komunističnih žrtev se spominjamo tudi naših voditeljev dr. Natlačena in dr. Ehrlicha ter drugih padlih za vero in dom. Zbrana so tudi imena vseh tistih, ki so v tujini omagali in odšli v večnost. Kratko se zbornik spominja tudi jubilejev mož, ki so za emigracijo veliko storili: mons. Oman, J. Hladnik in St. Grims.

Praktično poučni prispevki so bogati zares koristnih smernic. Odkrivajo naše napake in vzpodbujajo k pravilnemu delu. Naše stališče do organizacije objasnjuje prelat dr. Odar. Mnogo bogatih misli za podjetnost in delavnost mladega človeka podaja Vinko Brumen. Iz obiska Šimna Preprosta pri modrem Abu-Sabuju izvemo mnogo koristnega. Za naše matere je A. K. napisala važno poglavje: Mati ali žena?

In ni še izčrpana vsa vsebina. Naši najmlajši bodo radi brali, kar je napisano zanje. Vsi bomo z veseljem brali, kaj so v svetu v preteklem letu storili v obrambo pred komuniz-

mom, predvsem besede dr. Kreka in škofa dr. Rožmana. Slednji nam daje novih upov: „Počasí se jasní...“

Le bežen pregled. A že vemo, da je vredno in potrebno, da imamo v svojem domu ta zbornik-koledar. Za zdaj in za bodočnost.

3. Umetniški dogodek je T. Debeljakova pesniška zbirka „POLJUB“, z lesorezi in opremo Bare Remec. Omejena naklada (250 izvodov) kaže, da zbirka ni namenjena širokemu krogu naših ljudi. In morda je prav takó. Mnogi bi pesmi ne razumeli povsem (in tudi lesorezov ne), ali pa jih ne bi umeli pravilno. Poklicani bodo sodili o literarni vrednosti teh pesmi. „Duhovno življenje“ naj le poudari veliko etično vrednost in lepoto zbranih verzov.

Posvečeni so pesnikovi ženi Veri, ki živi doma težko življenje, v trudu in skrbi za odraščajoče otroke. Ta posvetitev ni le običajna, zunanja, marveč dejansko vsa vsebina govori njej. Po tem, se mi zdi, je ta zbirka edinstvena v slovenski literaturi.

Misel nanjo spremlja pesnika na poti v begunstvu: na Belopeškem jezeru, pod Mangarom, kjer jo je preko meje, od daleč, zadnjič videl; v Riccione, Rimu, Senigalliji, na Višarjih. V Neaplju in ob Gibraltarju. Na oceanu morja in v oceanu pampe, kjer ji poje v jutro, opoldan, večer in noč. Vabi jo, naj pride za njim, ki jo čaka.

So pesmi velike ljubezni, ki daje moč v viharjih in gromih, in močnega hrepenenja, ki živi v srcu moža, ki mu je tujina ljubezen le povečala. Predvsem pa so pesmi nezlomljene in nezlomljive zvestobe, ki se ne zamaje ne v viharjih ne v tihí samoti. Zato so tudi pesmi moči in zdravja.

Težak je problem moža v tujini, ločenega od žene in družine. Zbirka nam da čutiti vso njegovo težo. A podaja tudi edino rešitev: ljubezen, zvestoba, upanje.

In v tej rešitvi, ki jo dihajo verzi, je visoka нравna vrednost in lepota Debeljakovih pesmi.

4. Slovenski duhovnik Ivan Lavrih je napisal knjžico „Z Bogom v tujino“, kjer je zbral 50 nedeljskih premišljevanj. Spremlja nas skozi glavne praznike cerkvenega leta in razlaga nedeljske evangelije s posebnim ozrom na današnji položaj in naše potrebe v versko-nravnem pogledu. Koristne misli pojasnjuje in prepleta z mnogimi vzgledi iz domačega življenja in trpljenja zadnjih let, ki jih je povečini sam doživel. Vsako poglavje ima praktično navodilo in vzpodbudo k tej ali oni potezi krščanskega življenja, ki naj si jo oni pridobivamo v svojo korist in v odpusčenje našega naroda in sveta, ki v njem živimo.

Knjžica je namenjena predvsem tistim rojakom, ki žive v krajih, kjer ni slovenske pridige, vendar jo bo vsak s pridom in zanimanjem prebiral. Je življenjski kašipot v smislu materinega naročila: „Na Boga ne pozabi in svojo domovino, kjerkoli boš hodil in vse bo prav“ (7). Pisana je preprosto, lahko umljivo, živahno, toplo in prepričljivo. Podaja jasen nauk v praktičnih, za nas aktualnih rečeh.

Škof dr. Gregorij Rožman ji je napisal lepo uvodno besedo in priporočilo.

S tem je knjžica tudi vsem bralcem „Duh. življenja“ toplo priporočena. Pisatelj živi v USA, knjžica pa je izšla v Buenos Airesu.

5. Skupno s Koledarjem-zbornikom je „Svobodna Slovenija“ izdala tudi knjgo „Naša beseda“, ki sta jo priredila Al. Majen in M. Mizerit, bogato ilustriral pa St. Snoj. Knjiga je namenjena naši mladini, pa jo bo z velikim veseljem bral tudi vsak zaveden Slovenec. Bila je zares potrebna. So naši malčki v težkem položaju. Hodijo v tuje šole in si nabirajo tuje učenosti, domače pa stradajo. „Naša beseda“ jim hoče pomagati. Uči jih pravilno brati slovensko, posebno izgovarjavo črk, ki se drugače izgovarjajo v kasteljansčini, drugače po naše. Govori jim o domovini, ki so jo komaj videli in je ne poznajo. Odkriva jim njeno lepoto in budi ljubezen do nje. V neprisiljenih sestavkih in pesmicah jih uvaja v način in navade slovenskega domačega življenja: kako naj preživljajo dan, kako naj radi imajo očeta in mater, kako naj praznujejo nedeljo in velike praznike cerkvenega leta itd. Vse je tako bogato lepih vzgojnih misli, nravnih naukov in zanimivih poučnih zgodbic. Toplo in prikupno nudi knjiga domala vse, kar mora mali vedeti in hoteti, da bo res plēmenit, dober, veren slovenski otrok. Posebna odlika pa je gotovo verski duh, ki preveva vso knjigo. Skoro ni strani, ki ne bi govorila o Bogu in otrokovem razmerju do njega. Izdajatelj in prireditelj zasluži zato posebno priznanje in našo globoko hvaležnost. Mali pa bodo ob nji vzljubili dobrega Boga, svojo vero in lepe naše verske navade.

Je ta knjiga resnično prelep dar za praznike.

6. H koncu smo prejeli še 39. letnik v USA že priljubljenega Ave Maria-koledarja za l. 1952, ki so ga v Lemontu izdali slovenski frančiškani. Ima 143 strani. Posvečen je izrecno škofu Baragi (str. 29). Skoro četrtina vsebine govori o njem in okusno opremljene platnice kažejo Baragove motive. Poleg poročila o stanju Baragove zadeve in prevoda enega poglavja iz Gregoričevega romana o Baragi, beremo tudi poročilo škofa dr. Rožmana o Baragovem mesecu v Argentini, s fotografijo proslave na Río Bamba in Ahči-novega kipa. Med drugimi zanimivimi prispevki bi omenil le dva: P. Odilovo zgodovino božje poti na Sveti Gori pri Gorici in pa duhovno igro „Marija pomagaj“, ki sta jo napisala K. Mauser in p. Bazilij za proslavo v Lemontu.

Človek ima skušnjavo, da bi primerjal ta koledar s koledarjem Svobodne Slovenije. Pa je ta primerjava težko mogoča, ker imata oba koledarja različne namene in različen značaj. Eno pa lahko rečemo, da je ob tem 39. letniku koledarjo iz USA naš koledar-zbornik iz Argentine lahko ponosen nase.

Tako je knižni kronist „Duhovnega življenja“ mogel za prvo številko novega letnika

poročati o 6 izvornih slovenskih knjigah, katerih 5 je izšlo v Buenos Airesu, iz kroga par tisočev novih naseljencev, in 1 v USA. Spričevalo, da živimo, in zares lep dokument kulturnega prizadevanja.

Dr. I. L.

ARGENTINA

Praznik Kristusa Kralja smo v Buenos Airesu proslavili kot praznik apostolov, so-delavcev pri širjenju in utrjevanju božjega kraljestva v svetu. Dopoldne v daritvi sv. maše in molitvi, popoldne pa najprej s petimi litanijami presv. Srca Jezusovega v cerkvi na Belgrano, kjer smo obnovili tudi posvetitev Slovencev presv. Srcu Jezusovemu. Polna je bila to pot cerkev, da je bilo lepo videti. Prav tako je bilo premalo prostora v salezijanski dvorani, kjer je bilo slavnostno zborovanje. Začel ga je fant z branjem evangelija praznika Kristusa Kralja, nato je č. g. Anton Orehar prebral poslanico, ki jo je prav za to priliko poslal prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman argentinskim Slovence, kjer jih pozdravlja in posebej vzpodbuja, kako naj izročijo v varstvo Kristusu Kralju družine in življenje uredijo po njegovem nauku. Pevski zbor iz Ramos Mejia je dobro pripravljen zapel tri pesmi; nato je rektor slov. semenišča univ. prof. dr. Al. Odar v govoru pokazal pomen in obseg kraljevanja Kristusovega za katoličana in človeka sploh. Za sklep so fantje dobro podali pozdravno deklamacijo na čast Kristusa Kralja. Pesem „Kristus mora kraljevati“ je zborovanje zaključila.

Spominska pobožnost za rajne Slovence na Chacariti je spet zbrala na Vseh svetnikov dan popoldne ob 4 precejšnje število Slovencev. Vsak ima katerega svojih na onem svetu, pa večinoma vsi doma, spomnimo se jih pa tako, da se ta dan v jugoslovanski grobnici zberemo h kratki pobožnosti. Letos nam je č. g. Anton Orehar v govoru pokazal pomen tega dneva in način, kako mrtvim moremo pomagati, nato so zapeli obredne molitve „Reši me“ in pevski zbor iz Ramos Mejia je odpel nekaj žalostink.

Posvetitev enega mašnika in 11 diakonov našega slovenskega semenišča je izvršil 11. novembra v Turderji pri oo. palotincih msgr. Martinez, naslovni škof iz Ibore.

Novo mašo je zapel med Slovenci v Buenos Airesu 25. novembra č. g. Alojzij Legan, doma iz Trebnjega, povsem sam je tukaj, a rojaki, ki so se novomašne slovesnosti v spodnji cerkvi San Carlos udeležili, so mu nadomestili domače. Že ob 8 zjutraj je bil začetek, ker pevski zbor „Gallus“, ki mu je latinsko mašo pel, ni mogel kasneje. Lep je bil pozdrav pred cerkvijo, ko mu je gđc. Pavla Hribovšek izročila križ. Novomašni govornik je bil č. g. dr. Mirko Gogala, ki je to pot prvič nastopil med Slovenci in smiselno pokazal Jezusa Odrašenika in nadaljevanje odrešeniškega dela po duhovniku. Lepo število rojakov se je zbralo kljub

zgodnji uri, da novomašnika spremijo pred oltar; med njimi je bilo tudi dokaj narodnih noš, ki so slovesnosti dale poseben slovenski značaj.

Dekliški dan so napovedala dekleta za 18. november v ženskem kolegiju sester sv. Duha v Villa Calzada. Povabile so predvsem članice SDO, pa tudi vsa druga slovenska dekleta in jih je prišlo kar nad 100. Ob 10 so imele najprej sv. mašo, katero je s pridigo opravil duhovni vodja SDO č. g. Orehar. Po končanem zajtrku pa so začele zborovanje, na katerem jim je najprej govoril univ. prof. dr. Al. Odar o poslanstvu neporočenega dekleta oz. ženske. V izvrstnem govoru jim je pokazal vprašanje in dal odgovore, ki so jih čakale in jih dopolnil še v debatni uri. Ga. Prijatelj Kristina pa jim je v lepem referatu pokazala praktične smernice na poti v življenje. Prijazen razgovor med kosilom je hitro tekkel in po litanijah v kapeli so posvetile čas veselju in razvedrilu. Potrebna in hvalevredna so taka zborovanja, ki dekleta zberejo in seznanijo med seboj ter jih za življenje opogumijo.

Petdesetletnico prihoda salezijancev med Slovence smo praznovali prvo adventno nedeljo v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia, združeno z novo mašo slovenskega salezijanca č. g. Janeza Zupana iz Čemšenika. Že dopoldne se je zbala velika množica rojakov na lepem zavodskem vrtu, kjer so pred cerkvijo sprejeli novomašnika, katerega je pozdravil g. Jože Seme v imenu fantov in mu izročil križ. V cerkvi je najprej govoril ravnatelj zavoda č. g. Cantarutti, ki je hkrati zastopal zastopnika gen. ravnatelja ter tukajšnjega inspektorja, ki sta bila odsotna zaradi proslave škofovskega jubileja apost. nuncijske msgr. Fietta. V govoru je spomnil poslanstvo Don Boscove ustanove. Za njim je govoril novomašniku njegov sobrat č. g. Mernik, ki je spomnil tudi delo slovenskih salezijancev v preteklih 50 letih. Za tem je bila sv. maša, med katero je pel „Gallus“. — Pri opoldanskem kosilu, kjer so se zbrali novomašnikovi znanci in zastopniki slovenskega javnega življenja med izseljenci ter slovenska duhovščina, je č. g. Mernik najprej vse pozdravil, nato so častitali novomašniku ter slovenskim salezijancem po vrsti č. g. Anton Orehar, slovenski dušni pastir v Argentini, g. M. Stare, predsednik Društva Slovencev, g. Rudolf Smersu v imenu Družabne pravde ter č. g. Ladislav Lenček v imenu Lazaristov. Vsem je odgovoril g. novomašnik ter se jim zahvalil, kakor tudi vsem drugim dobrotnikom v življenju, posebno starešem in domačim, katerih nikogar ni v Argentini. — Za popoldne so se ljudje spet zbrali v cerkvi, kjer jim je govoril rektor slov. semenišča prelat dr. A. Odar o milostni odločitvi božje previdnosti pri Don Boscu in o delu slovenskih salezijancev. Za tem se je zvrstila dolga

procesija po tamošnjem parku, vse pa se je skončalo z zahvalno pesmijo v cerkvi. Še otroke je Miklavž obdaril in pozdravila sta nas č. gg. zastopnik glavnega ravnatelja Don Modesto Bellida ter inšpektor dr. Raspanti. — Fantje so pod vodstvom g. Čopa pokazali nekaj telovadnih tok in slovesnosti dneva so bile zaključene.

„Svobodna Slovenija“ je praznovala deset. letnico svojega izhajanja. Doma je začela v največjih težavah in nevarnostih, tukaj nadaljuje svoje poslanstvo, klicati in utrjevati Slovence v svobodi. Uredniki so za proslavo jubileja povabili na prijetno popoldne zastopnike slovenskega javnega življenja v nedeljo 25. novembra. Do 100 se jih je nabralo. Po pozdravnem govoru predsednika konzorcija g. M. Stareta so častitali č. g. Jože Jurak v imenu odsotnega č. g. Oreharja, ki je bil med rojaki v Rosario, nato je govoril za „Društvo Slovencev“ podpredsednik ing. Mozetič, rektor semenišča dr. Odar, urednik „Duhovnega življenja“ č. g. Ladislav Lenček ter g. Rudolf Žitnik. Povdarili so pomen in delo, ki ga ima list za slovenske izseljence po vsem svetu, ko vzdržuje zvezo in enotno miselnost.

Miklavž je prišel med slovenske rojake in sicer mu je v pozdrav lepo zapel „Gallus“ Grzinčičevo opereto „Miklavž prihaja“. Dobro so vse naštudirali ter podali, kar je težko v teh razmerah. Dvakrat so Slovenci napolnili dvorano „Circulo de los obreros católicos“ v Liniersu, v soboto 1. decembra otroci, v nedeljo pa odrasli, drugič več kot prvič. Moralni uspeh je bil velik. Priznanje zboru kot posameznim nastopajočim!

Praznik Brezmadežne so tudi letos praznovali fantje in dekleta z vso slovesnostjo v dneh 8. decembra, ko so imeli duhovno obnovo prvi v Don Bosco, druge na Belgrano na praznik sam, naslednji dan v nedeljo je bilo pa skupno sv. obhajilo pri slovenski maši v Capitalu. Poseben čar je prineslo lepo in močno ljudsko petje. Udeležba je bila zlasti zjutraj zelo lepa. Popoldne pa je bila marijanska proslava, in sicer najprej pete litanije M. B., kjer smo zmolili obnovo posvetitve v kongregaciji. — Po litanijah je bila slovesnost v dvorani, ko so fantje in dekleta pripravili akademijo. Recitacije, petje, govor gđc. Peršuhove ter g. Fr. Prijatelja, vse je pokazalo problematiko vprašanja teh dni za fante in dekleta. Dekliški zbor SDO je zapel par lepih pesmi, dekleta so odigrale prizorček in nazadnje fantje izvajali simbolično vajo „Zgodnja Danica“. S pesmijo „Zmagala si“ smo zaključili akademijo. Vse je povezoval v enotnost g. Milan Magister.

Duhovniške spremembe. Č. g. dr. Kladnik je v škofiji Bahia Blanca dobil svojo župnijo Medanos (Parroquia, FCNGR). — Novomašnik č. g. Legan je ostal v nadškofiji La Plata in bil postavljen za kaplana v Baradero, odkoder je odšel dekan Ciril Milayec, ki je bil imenovan za Moron in tako prišel med Slovence.

Zbirka za slovensko semenišče se ureja in viša se število podpirateljev. Stroški so

„Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orehar Anton), urejujeta pa dr. Alojzij Odar in Lenček Ladislav CM. Naslov: Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina za Argentino 45 pesov, za USA 5 dolarjev, za Kanado 6 dolarjev. Polletna za Argentino 25 pesov. — Imprenta „Polliglota“, Corrientes 3114

CORREO ARGENTINO SUC. 6

TARIFA REDUCIDA

Concesión No. 2560

VSEBINA

La Virgencita — V dvajseti letnik — Dva najst novih apostolov (N. N.) — Bog z nami (Škof dr. Rožman) — Marija, Kraljica Slovencev, obvaruj nam vero in dom (dr. Odar) — Sveta Marija, Mati božja (dr. Žakelj) — Kristus se nam je rodil (dr. Gnidovec) — O Božiču spet doma (dr. Ahčin) — Božična zgodba (N. N.) — Moj prosiniec 1951 (dr. Kociper) — Novo leto (Riko) — Vera bo zmagala (Kopač CM) — Odkod nevera (dr. Odar) — Blagor čistim v srcu (dr. Lenček) — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda (dr. Šaruga) — Sin svetlobe (Bogdan Budnik) — Ljubezen pri vzgoji (dr. Hanželič) — Pismo iz domovine — Po svetu — Doma in na tujem — Nove slovenske knjige (dr. I. L.) — Prošt Ignacij Nadrah umrl — BOŽJE STEZICE
Naslovna stran: Vl. Mazi.

pa tudi veliki. Misijonski odsek obeta s tombolo „Poderžajeva cerkev za slovensko semenišče“ s pomočjo rojakov prispevati kar 10.000 pesov. Da bi se le posrečilo!

Duhovne vaje naših mož v soboto in nedeljo, 8. in 9. decembra, so zajele toliko udeležencev (nad 70), da so se morale vršiti na dveh krajih, z dvema govornikoma, prelatom dr. Odarjem in prof. dr. Žakljem. Zaključile so se v zadovoljstvo vseh.

Jezuit p. Lozar med rojaki v Floridi

S slovesnosti v Buenos Airesu. — Zgoraj: Pozdrav novomašniku č. g. Zupanu pred cerkvijo v Don Bosco; fantje z Marijo Pomočnico in narodne noše v procesiji v proslavo 50 letnice prihoda gg. salezijancev med Slovence. — V sredini in spodaj; levo: dva prizora iz „Gallusovega“ miklavževanja; v sredi: novomašnik č. g. Legan z narodnimi nošami, spodaj novomašni svatje v Don Bosco pri č. g. Zupanu; desno zgoraj: z nove maše č. g. Legana v spodnji cerkvi San Carlos; spodaj: č. g. Legan obhaja narodne noše